

2010

REGERINGSKANSLIET

Tal
Saab AB, Linköping 18 augusti 2010
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Unveiling of the first Gripen aircraft to the Thai Air Force - Speech by Minister for Defence, Sten Tolgfors

Check against delivery/ Det talade ordet gäller

Your Excellencies, generals, distinguished guests, ladies and gentlemen

The Kingdom of Thailand is an important partner for Sweden, in the area of defence as well as in other areas. Our bilateral cooperation in the defence area started more than 50 years ago when Sweden admitted Thai Navy Cadets for training.

Recently this cooperation gained momentum with the Gripen programme and the Memorandum of Understanding in the Defence Area and also with the Joint Plan of Action, that cover a broader scope of cooperation.

Since the first trade treaty between our two countries was signed more than 140 years ago, our bilateral relations have evolved tremendously.

Swedish bonds with the Kingdom of Thailand have gradually been strengthened over the years, not least because of the great number of Swedes visiting the Kingdom of Thailand for business and vacation. Our gratitude for the help the Kingdom of Thailand offered our citizens when needed will never go away.

Today our two countries take another step into further enhancing our cooperation when the first Gripen, as part of a comprehensive air defence solution, formally will be unveiled to be handed over to the Royal Thai Air Force.

The Swedish government and I would like to emphasize the importance of cooperation in developing and operating complex military systems. Having partners in continuous development is the best way for nations to remain competitive when it comes to military capabilities.

I would like to congratulate the Kingdom of Thailand and The Royal Thai Air Force to the excellent fighter which today is being added to your inventory.

Gripen is a world class multi-role fighter: Successful in technical and operational evaluations. Cost effective in several aspects - in acquisition, operations and continuous development. It has high reliability and quick turn around-time. And last but not least, Gripen has a low rate of accidents and incidents.

I want to take this opportunity to welcome the Kingdom of Thailand to the Gripen family, with it's members Sweden, Hungary, the Czech Republic and the Republic of South Africa.

Gripen is presently a strong contender for the airforces in countries such as Brazil, India and Switzerland. We hope our family of Gripen users is soon to grow.

I look forward to the continuation of the Thai Gripen programme and I wish you all success for the coming years with your Gripen fighters.

Thank you!

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal
FN-monumentet, Sjöhistoriska museet. 14 juni 2010
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Speech by Sten Tolgfors on the occasion of the 60th Anniversary of the Korean War

Thank you Ambassador Cho
Excellencies,
Honored Guests,
Ladies and Gentlemen,

When North Korea invaded South Korea on June 25, 1950, Sweden quickly decided to participate with a non-combatant military hospital, the Swedish Red Cross Field Hospital, in order to contribute to the humanitarian situation and the stability on the Korean Peninsula. And on September 23 that same year, the first contingent arrived consisting of 176 doctors, nurses and other staff. That was the starting point of what is now amounting to 60 years of Swedish commitment to the Korean cause. This is one of the longest Swedish international peacekeeping commitments.

In 1951 the first group of returning Swedes formed the Swedish Association of Korea. I am proud to say that it was the first Friends of Korea in the West. The friendship between our countries remains strong and dynamic.

On July 28, 1953, Sweden increased its contribution with our first delegation of 86 people to the Neutral Nations Supervisory Commission and Neutral Nations Repatriation Commission. They were flown to Korea one day after the armistice had been signed. Sweden still has 5 officers in NNSC, a contribution we plan to continue. I have been to Panmunjom as minister, visiting our Swedish troops.

Our military hospital was in 1954 converted to the Swedish Hospital in Pusan, and ceased operations in 1957.

More than 2,000 Swedes have served in these missions since the war. And I am glad to see many of you, or relatives of past servicemen and women, here today. I would like to take this opportunity to express my deepest gratitude and respect for your commitment and the personal sacrifices you have made by working for stability and peace in the region.

It is truly amazing that the Republic of Korea now stands as one of the world's great democracies and economic success stories. It very much shows a spirit for others to follow and be inspired by. I led the Swedish-Korean friendship group in the Swedish Parliament.

Since the Korean war some 10 000 Koreans have found a new home in Sweden. This is a significant number of people and another reason for why we have a special bond between our nations.

As very recent events have shown, the Korean peninsula is still an area experiencing considerable risks. Swedish experts participated in the Joint Investigation Group after the sinking of the ship Cheonan, in line with our long term commitment to peace in Korea. The results were clear. In this regard, Sweden urges for political solutions and for a de-escalation of the current tensions on the Peninsula. This of course includes our continuous strong support to the NNSC. We regret the loss of life when the Cheonan was sunk.

It is easy for a Swede to take peace for granted. Like you said ambassador, the Koreans have never taken peace for granted. But rest assure that Sweden is as dedicated as you are to help bring peace and stability to this vital and important region of the world.

Thank you very much.

Tal
21 april 2010
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Inledningsanförande på Försvarsdepartementets seminarium: Kvinnor, fred och säkerhet, den 21 april

Det talade ordet gäller

Välkomna till dagens seminarium om kvinnor, fred och säkerhet. Ett ämne som har många aspekter - hur tidens konflikter ser ut, hur Sverige agerar civilt och militärt i internationella insatser, hur försvaret fungerar på hemmaplan, och hur detta hänger ihop, med utgångspunkt i FN-resolutioner som 1325 och 1820.

Låt mig börja i tidens konflikter och kvinnor och flickors särskilda utsatthet och aktörskap. Krig har i alla tider följts av övergrepp. Det jag först vill lyfta fram är kvinnors och flickors särskilda utsatthet då sexuellt våld används som metod i vissa av tidens konflikter. Det är grundläggande viktigt att lyfta fram hur våldtäkter och övergrepp mot kvinnor och barn systematiskt och medvetet används, inte minst i afrikanska konflikter.

Tiotusentals kvinnor och barn drabbas av sexuellt våld, de dör eller lämnas skadade - ofta med permanenta sår på kropp och i själ. Men också deras sociala situation kan allvarligt försämrats då offer för övergrepp stöts ut från samhällsgemenskapen.

Omfattningen av övergreppen kan vara av närmast industriell skala. Enligt en rapport från FN finns fler än 200 000 dokumenterade fall av sexuellt våld bara i östra Kongo. Mörkertalen i internationella konflikter torde vara betydande.

Övergreppen utförs ofta med största grymhet och riktar sig mot oskyddade civila. Inte sällan utförs attackerna av drogade och därmed särskilt hänsynslösa förövare. Sexuellt våld riktat mot kvinnor och barn är i det här perspektivet ofta ingenting som "bara händer", utan än allvarligare - en systematiserad och medveten del av krigföringen från förövarnas sida.

Sexuellt våld används ibland som en metod i etnisk rensning. Syftet är att slå sönder familjer och förlama hela samhällen i årtal. Redan bräckliga samhällen riskerar att raseras av destruktiviteten.

Effekterna av sexuellt våld lever kvar i decennier efteråt. Det finns mammor som skadas så allvarligt fysiskt och psykiskt att de inte längre kan ta hand om sina barn. Där finns döttrar som kan förlora förmågan att ta hand om sina äldre släktingar.

Effekterna av det sexuella våldet försvårar allvarligt freds- och försoningsprocesser. Många av de kvinnor och barn som har utsatts får aldrig någon vård eller rehabilitering, eller upprättelse när fredsavtal väl är på plats. De som överlever tvingas se att många förövare går fria från straff.

Krig, kriser och konflikter försvagar alltid respekten för kvinnors rättigheter. Samtidigt får kvinnor inte sällan bära hela bördan för sina familjers försörjning.

Nästan ingenting i vår tid borde göra oss så allvarstygda som att ta del av skildringar av hur kvinnor och barn behandlas, inte minst i vissa afrikanska konflikter. Men problemet är generellt och i olika utsträckning närvarande i olika konflikter.

Min uppfattning är att bekämpande av alla former av könsrelaterat våld, med fokus på det sexuella våldet, är en av det internationella samfundets största och viktigaste utmaningar.

Sexuellt våld mot civila, oavsett om det handlar om män, pojkar, kvinnor eller flickor, utgör ett allvarligt hot mot liv och hälsa och ett hinder för säkerhet och utveckling. Det är fråga om oacceptabla brott mot grundläggande mänskliga fri- och rättigheter.

De insatser Sverige gör för freden spelar stor roll för kvinnors säkerhet. EU-länderna har stärkt sin förmåga att agera genom snabbinsatstyrkorna, som den nordiska stridsgruppen. Detta har skett inte minst mot bakgrund av behoven i afrikanska konflikter.

I Afghanistan skulle kvinnor och flickor snabbt mista de rättigheter de nu börjat få och landet snabbt falla tillbaka i allvarligt förtryck om inte ISAF-insatsen fanns. Sex miljoner barn, varav ett par miljoner flickor, går nu i skola i Afghanistan - något som var omöjligt att tänka sig bara för några år sedan. Äntligen har flickorna fått en chans, men den chansen går förlorad om säkerhetsläget gör att flickorna inte kan ta sig till skolan.

Vi vet till exempel från Unicefs rapportering att även om 35 procent av flickorna är inskrivna i skolan så går endast 13 procent av dem faktiskt till skolan. Fortfarande bränns skolor, hotas lärare och kastas syra på skolflickor. Sverige behövs där till skydd och stöd. Kvinnors roll i konflikthantering, konfliktlösning, försoningsprocesser och återuppbyggnad är central.

Det kan tyckas självklart att hela befolkningen måste vara delaktig för att lösa en konflikt, att bygga ett stabilt samhälle, att bibehålla en långvarig fred liksom att bidra till en fungerande ekonomi för att bygga landets välbefinnande och fortsätta försörjning. Men i praktiken har det inte alltid varit så att vårt agerande byggt på den insikten.

Krig och konflikter, liksom storpolitiskens fredsförhandlingar har varit männens värld. Nu ändras gradvis bilden, vår insikt har ökat om vikten av ett konsekvent och systematiserat agerande som inkluderar alla. För tio år sedan behövde FN:s säkerhetsråd tänka nytt kring frågor om fred och säkerhet, i en allt mer komplex värld. Som ett resultat av diskussionerna antogs resolution 1325, som särskilt värnar kvinnors och flickors rättigheter och uppmanar oss att skapa möjligheter för kvinnors deltagande.

För mig är det viktigt att resolution 1325 inte diskuteras som om det bara vore en sak för sig, utan att 1325 blir en naturlig del av allt arbete för fred och säkerhet. Sveriges insatser internationellt syftar till att värna Sveriges säkerhet, och men också våra värden och intressen. Därför är det helt nödvändigt att vi i våra insatser inte bara i ord utan också i praktisk handling uttrycker och lever de värden vi vill värna. Bara så blir vi trovärdiga.

Det är moraliskt riktigt, men det är också nödvändigt, att bedriva ett medvetet värdegrundsarbete i alla våra berörda myndigheter.

Sverige behandlar, och ska behandla, civilbefolkningen väl. Det är rätt och riktigt och dessutom en förutsättning för att lösa uppgiften som insatserna syftar till. Värdegrundsarbetet har en betydande operativ poäng. Det bidrar till vår egen säkerhet på plats. Det bidrar faktiskt till att minska hotbilden. Det stärker vår förmåga att lösa uppgiften.

Genom goda kontakter med civilbefolkningen - inte minst med kvinnorna - får vi i Afghanistan tips om var minor finns och när upprorsledare flyttar in i ett nytt område. Med fler kvinnor i våra insatser kan vi bättre nå halva befolkningen i länder som Afghanistan, på ett sätt som annars inte vore

möjligt. Insatserna vi gör är ju till för att värna hela befolkningen i det land vi verkar. Vi får information och bygger samtidigt förtroende genom att tala med kvinnor och flickor.

Fler kvinnor som deltar i Sveriges internationella insatser stärker och breddar kompetensen i försvaret, stärker informationsinhämtningen ger stabilare grupper och kan ha en lugnande inverkan i såväl patrullering, som utsatta lägen.

Sökoperationer, till exempel kroppsvisitering av kvinnor eller samtal, är omöjliga utan att man har kvinnor på plats.

Under min resa till Afghanistan minns jag mötet med en kvinnlig soldat i provinskontoret i Sar-e-Pol, ca 200 km från huvudcampen. Hon ansvarade ensam för kontakten med halva befolkningen. En person. Tala om att göra nytta. Samtidigt som en högre andel kvinnor ger oss bättre operativ effekt, så understryker det att vi anser att kvinnor och män har ett lika värde.

Vi måste leva som vi lär. Vi avskaffar nu den sista könsdiskriminerande lagstiftningen i Sverige när vi gör värnpliktslagstiftningen och rekryteringen till Försvarmakten könsneutral. Bara 5 procent av de värnpliktiga har varit kvinnor. 2009 var knappt 10 procent i internationella insatser kvinnor.

Försvaret kommer att rekrytera på frivillig grund - kvinnor och män - på exakt samma villkor. Vilja och lämplighet är styrande - inte kön eller annan grupptillhörighet. Att få fler kvinnor att göra grundläggande militärutbildning är viktigt för att öka andelen kvinnor i stående och kontrakterade förband och i förlängningen få fler kvinnor i internationella fredsfrämjande insatser. I Dalarna lyckades man rekrytera hälften kvinnor när Hemvärnet genomförde försök med rekrytering på frivillig grund.

För att vara en attraktiv arbetsgivare för kvinnor måste Försvarmakten återspegla moderna och riktiga värderingar. Men även för män är det viktigt att arbetsgivaren har en modern värdegrund, där jämställdhet är grundläggande. Liknande resonemang gäller för Sveriges civila insatser internationellt. För att insatserna ska nå maximal effekt måste stor vikt läggas vid att rekrytera både kvinnor och män, i landet men också när man anställer lokalt. Det måste råda öppenhet för en bredd i etnicitet och religiös övertygelse bland de anställda.

Ett framgångsrikt jämställdhetsarbete handlar om gott och medvetet ledarskap, om kunskap och om en jämställd organisation som underbygger verksamhetens trovärdighet. Det handlar också om tydliga politiska signaler. Detta är centrala frågor för mig.

Alla som verkar inom det militära försvaret ska känna sig välkomna och respekterade på lika villkor, oavsett kön, religion eller hudfärg.

Det är praktiskt nödvändigt och en viktig signal att Försvarets materielverk och Försvarmakten arbetar med att anpassa personlig utrustning så att den möter både mäns och kvinnors behov och säkerhet.

Idag ska vi tala om hur svenska myndigheter arbetar med att genomföra resolution 1325 men det är lika viktigt att tala om resolution 1820, mot sexuellt våld i väpnad konflikt, som ger en fördjupning av skyddsaspekten i 1325.

Kvinnor påverkas av och kan påverka väpnade konflikter. Frågan handlar både om kvinnors och flickors aktörskap och utsatthet.

Jag ser fram emot en intressant och lärorik förmiddag.

Tal
15 februari 2010
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Tal av försvarsminister Sten Tolgfors vid namngivningsceremonin av Kustbevakningens fartyg KBV 002 Triton, ombord på fartyget i Visby hamn

Vänner,

Det är väldigt trevligt att få vara med idag på namngivningen av KBV 002 Triton.

Kustbevakningen genomgår just nu en högst betydande materiell förnyelse. Förnyelsen av Kustbevakningens flotta - både flyg och marin - är en del i Sveriges ansvar för våra hav, inte minst för Östersjön. Totalt investerar vi tre miljarder kronor i Kustbevakningen åren 2009-2014.

Kustbevakningen tillförs tre stora fartyg, drygt 80 meter långa, av vilka vi ser ett bakom oss idag, med kapacitet för allt från bogsering av större fartyg till brandbekämpning. Ett fartyg specialutrustas för att kunna hantera olyckor med kemikalier. Fartygen har också kapacitet att kunna nödbogsera större fartyg vid svåra väderförhållanden. Alla tre har förmåga att sanera oljeutsläpp.

Ett fartyg stationeras i Göteborg, ett glädjande nog här på Gotland och ett i Karlskrona. Det första har redan levererats och jag besökte det i Stockholm. Det andra levereras här idag. Samtidigt kommer Kustbevakningen fram till 2014 att tillföras fyra stycken mellanstora kombinationsfartyg, som kan hantera såväl oljeutsläpp som övervakningsuppgifter. Därtill kommer fem mindre fartyg för mer kustnära uppgifter och kontroll.

Alldeles centrala för Sverige är också de tre toppmoderna sjöövervakningsflygplan av typen Dash, som Kustbevakningen nu har fått levererade. De har stor uthållighet, förmåga att samverka med andra och mycket avancerade sensorsystem. Ett av dessa sjöövervakningsflygplan kommer under våren 2010 att delta i den av Sverige ledda EU-insatsen Atalanta utanför Somalias kust. Det är ett genombrott för civil-militär samverkan. Kustbevakningen kommer att göra stor nytta för att hindra piratdåd mot den civila sjöfarten och bidra till skyddet för FN:s matleveranser, till gagn för landets civilbefolkning.

**

Jag har i många sammanhang lyft fram det Östersjöperspektiv, som präglar Alliansregeringens säkerhets- och försvarspolitik, eller med andra ord som präglar vår syn på både civil och militär säkerhet. Låt mig ange några sådana aspekter och Kustbevakningens roll i detta.

I varje givet ögonblick finns 2 000-3 000 fartyg på Östersjön. Oljetransporterna på Östersjön har fördubblats och kommer att fortsätta öka. Hamnkapaciteten byggs ut. Östersjön är på många sätt ett energins innanhav.

Östersjön är central för Sveriges civila säkerhet, för handelsflöden och för resande. Därför kräver sjöfarten en god bild över vad som händer på havet.

Mellan 15-20 procent av Östersjöns havsbotten är död och större delen är i mycket dåligt skick. Hundra års industriavfall, minor, övergödning och överfiske samt för liten syresättning och för litet inflöde av saltvatten gör Östersjön till ett synnerligen känsligt hav.

Av många skäl är det nödvändigt att vi bättre kan följa vad som händer på Östersjön.

Nationellt och dessutom under ordförandeskapet i EU har en av våra starkaste prioriteringar varit byggande av Östersjögemensam sjöövervakning och att bättre koppla samman existerande system och information för att få en bättre bild av det som sker på våra hav. Informationen finns där men måste bättre delas mellan länder och inom länder. Juridiska hinder ska lyftas.

Sverige lyckades i november få igenom beslut i EU:s ministerråd kring detta, som en grund för EU:s arbete med att koppla samman regionala sjöövervakningssamarbeten till en gemensam bild för hela EU. I detta arbete har Kustbevakningen varit mycket framgångsrika. SUCBAS-systemet, där åtta länder genom att dela information bygger en gemensam Östersjöövervakning och därmed tar ett gemensamt ansvar, har på mycket kort tid etablerats och är redan operativt och levererar nytta för Sverige.

Vi får tillgång till andra länders information. De till vår. Finland, Danmark och Sverige har 2009 fått tillgång till varandras radarbilder och databaser elektroniskt. Fem andra länder byter i ett första steg information med oss manuellt. På sikt kan EU:s länder koppla ihop samarbetet kring sjölägesbilderna på Östersjön, med liknande samarbeten på andra håll i Europa. Och kanske internationella EU-insatser som Atalanta.

Fram tills nu har sjölägesinformationen varit uppdelad mellan länder, men också mellan olika myndigheter inom länderna. I Sverige har Försvarsmakten och Kustbevakningen haft olika system och radarbilder. Nu kopplas därför sjölägesinformation samman, vilket innebär att våra myndigheter delar med sig av vad de vet till varandra och till sju andra Östersjöländer.

Kostnaden för SUCBAS är bara ett par hundra tusen kronor om året för Sverige, men ger mycket god effekt för vår säkerhet.

En effektivare sjöövervakning gör att vi bättre kan hantera den civila sjöfarten, sjösäkerheten, miljöfrågor, skydd mot brottslighet och militära hot.

För att ytterligare förstärka våra svenska myndigheters förmåga till sjöövervakning och krishantering kommer etappvis från och med i år att införas ett nytt system för utbyte av sjörelaterad civil information genom SJÖBASIS. Det kan bland annat gälla underrättelser om farligt gods, sjöfartsskydd, gräns- och kriminalunderrättelser.

SJÖBASIS kan visa på anomalier, eller förenklat sagt onormala fartygsrörelser och varsko berörd myndighet. Det skall också tillhandahålla lägesbilder och prognoser för olycksutveckling beroende på vind och strömförhållanden. Fullt utbyggt ingår elva svenska myndigheter i SJÖBASIS.

Östersjön är ett hav som påverkas starkt av energitransitering. Det är bland annat därför vi stärker övervakningen av vad som händer på Östersjön. Återstår gör att öka kapaciteten för oljesanering, vilket börjar ske genom de nya fartygen.

Det är dock så att inget land kring Östersjön ensamt förmår att hantera en större oljeolycka. Samarbete är nödvändigt. Ifjol hjälpte Sverige till när ett oljeutsläpp skedde utanför Norge, nära den svenska västkusten. Sådan samverkan måste förberedas och så sker också.

**

Försvarspolitiken har av Alliansregeringen tillförts ett nytt närområdesperspektiv. Dimensioneringen och inriktningen av det svenska försvaret har en tydlig Östersjöprofil. Sverige bygger säkerhet tillsammans med våra grannar i Noden och EU. Sverige liksom Finland har fattat beslut om en solidaritetsförklaring baserad på EU:s nya fördrag. Försvaret skall kunna utföra insats med samma förband i Sverige, i närområdet och utom närområdet.

Östersjöområdet är stabilt, inte minst tack vare EU:s och Natos utvidgningar, men det går inte att utesluta framtida kriser, intressekonflikter och incidenter.

Sverige har därför norra Europas största och mest kvalificerade flygvapen. Det är dubbelt så stort som våra grannländers och har full operativ bredd. Flygvapnet övervakar luftrummet och utgör en tröskel för ett fientligt agerande mot Sverige.

Vi undersöker att ansluta oss tillsammans med Finland till Natos gemensamma luftlägesbild ASDE via Norge, för att förbättra närområdesövervakningen.

Sverige har en flotta där fem nya Visbykorvetter stegvis blir operativa och ett ubåtsvapen i världsklass, som övervakar Östersjön och utgör tröskel för fientligt agerande. Flera av våra grannar saknar ubåtar. Flottan inriktas liksom flyget i första hand för närområdesuppgifter.

Det finns ingen aktör i närområdet som idag har förmåga eller vilja att landstiga mot en kvalificerad motståndare. Vi har beslutat att på Gotland förrädsställa materiel för ett stridsvagnskompani.

**

Kustbevakningen med sina nya fartyg är av mycket stor betydelse för Sveriges civila säkerhet. Den omfattande nya flottan som Kustbevakningen nu tillförs ger oss ny kapacitet och förmåga att värna det känsliga hav som Östersjön är.

Namngivningscermonier som denna av KBV 002 Triton, är tillfällen både att understryka de utmaningar som Östersjön står inför, och också de nya möjligheter som Kustbevakningen får. Detta visar regeringens Östersjöperspektiv både vad gäller civil och militär säkerhet. Och kopplingen där emellan genom civil-militär samverkan.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal
Folk och Försvars rikskonferens i Sälen 17 januari 2010
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Försvarsförmåga i fokus - ett försvarspolitiskt paradigmskifte

Det talade ordet gäller!

Jag har använt Folk och Försvars konferenser i Sälen och Almedalen för att löpande diskutera och avrapportera den försvarspolitiska förnyelsen. Den 1 januari trädde det nya försvarsbeslutet i kraft, med den största förnyelsen av försvars- och säkerhetspolitiken på decennier.

2010 kommer användas för att fatta de nödvändiga besluten för att fullgöra moderniseringen av både den militära och civila krishanteringsförmågan. Idag vill jag ge en bild av vilka utmaningarna var när jag tillträdde, vad som utträttats och vad som nu ska göras. Att inte vitalisera försvarspolitiken, utan konservera det läge som rådde innan inriktningspropositionen förra våren, var aldrig ett alternativ. Under många år hade försvarspolitiken tappat fokus på försvarets huvuduppgift, nämligen landets försvarsförmåga.

Förmågan att värna landets intressen, självständighet och oberoende och skydda vår befolkning. Försvarspolitiken behövde fokus på effekt och en ny helhet, där säkerhetspolitiken, ett nytt närområdesperspektiv för Östersjön, Norden och EU, uppgifterna för det militära försvaret, kraven på Försvarsmaktens operativa förmåga, personal- och materieförsörjningssystemen, flytt av resurser från stöd- och kringverksamheter till operativ nytta, och stärkt ekonomisk styrning hängde samman.

Vi har systematiskt gått igenom de utmaningar som fanns och löst dem pragmatiskt. Med hjälp av underlag från Regeringskansliet, Försvarsmakten, andra myndigheter och två eniga Försvarsberedningar har vi gemensamt bidragit till den nya inriktningen.

Det vi gör är förstas skräddarsytt för svenska behov och förutsättningar, men trenden i EU och Nato är tydlig: Ökad betoning av tillgänglighet, användbarhet och rörlighet, och ett förnyat personalförsörjningssystem.

Den svenska försvarsreformen följs med stort intresse av andra länder. En del har gjort vad vi nu gör. Andra vet att de kommer att behöva göra det, så snart de politiska förutsättningarna finns. Många, inklusive min amerikanske kollega, har uttryckt mycket stor uppskattning för den nya svenska inriktningen.

Varför? Jo därför i en tid då säkerhet byggs tillsammans med andra är det viktigt att många länder kan leverera effekt och kvalitet. Pappersförband gör inga insatser. Pappersförband försvarar inte Sverige och bidrar inte till regional säkerhet. Det borde mana till eftertanke att västvärlden har ett par hundratusen soldater i internationella register, men när insatser ska styrkegenereras visar det sig att alltför många av dem varken är tillgängliga eller användbara på riktigt och inom rimlig tid.

Sverige kan redan idag leverera kvalitet och effekt. Och det visar Sverige dagligen i insatser internationellt, men också i de övningar vi ständigt genomför tillsammans med andra. Vi har en mycket respekterad försvarsmakt. Och vi väjer inte för att vrida och vända på varje aspekt för att kunna leverera mer effekt.

Vi bygger nu Försvarsmakten för att möta den nya tidens hot, där tillgänglighet är centralt. Vi utgår från en situation där den politiska styrningen varit sådan att endast en tredjedel av den nationella insatsorganisationen skulle vara tillgänglig och användbar inom ett år. 2008 innebar detta 11.400 man tillgängliga inom ett år. På övriga två tredjedelar så hade politiken inga krav på tillgänglighet. Den skulle kunna användas först inom ett till tre år och först efter att ha tillförts nya pengar, ny materiel, ny utbildning och övning. Ansvar för detta är politiskt.

Att ökad betoning av tillgänglighet och användbarhet var nödvändig underströks av Georgienkriget 2008. Ett krig som utspelades på fem dagar och som avgjordes på två. Det var mindre än 20.000 ryska trupper på plats - men de kom över en natt. Hur hade det svenska försvaret kunna hantera motsvarande situation?

Hela insatsorganisationen om ca 50.000 personer kommer i det nya försvaret att vara tillgänglig och användbar inom en vecka om Sverige hotas. Enligt ÖB kommer 45.000 av dessa att finnas på plats 2014. De förband som finns på papperet skall gå att använda på riktigt. De förband som inte går att använda skall heller inte finnas på papper. Den insatsorganisation som Sverige bygger kommer att stå sig väl vad gäller såväl kvalitet som kvantitet jämfört med andra länders operativt tillgängliga resurser. Det är ingen anledning att jämföra det oanvändbara.

Insatsorganisationen byggs för att kunna skalas upp vid en allvarlig försämring av den säkerhetspolitiska situationen.

En förbandsreserv med fyra tungt mekaniserade bataljoner finns förberedda. Det kommer att finnas register över personal som tidigare grundutbildats eller tjänstgjort i Försvarsmakten. En utvidgad mönstring kommer att vara förberedd och pliktlagen lämnas vilande. Det kommer också att finnas ett visst överskott av officerare i insatsorganisationen.

Med insatsorganisation 2014 möter vi de behov som idag kan förutses. ÖB är entydig i att Sverige kan försvaras.

Däremot går det inte att utesluta militära intressekonflikter eller kriser i närområdet. Dessa möts med professionella förband med hög tillgänglighet, rörlighet och användbarhet.

Försvarspolitiken tillförs ett nytt närområdesperspektiv. Dimensioneringen och inriktningen av det svenska försvaret har och kommer att ha en tydlig Östersjöprofil. Vi har norra Europas största och mest kvalificerade flygvapen. Det är dubbelt så stort som våra grannländers och har full operativ bredd. Den som analyserat de senaste årens moderna krig förstår vikten av luftherravälde. Flygvapnet övervakar luftrummet och utgör en tröskel för ett fientligt agerande mot Sverige. Jag har tidigare talat om det viktiga i att balansera Gripensystemet. I budgeten såg ni delvis vad jag menade med det; vi anskaffar ny radarjakttrobot.

Vi undersöker att ansluta oss tillsammans med Finland till Natos gemensamma luftlägesbild ASDE via Norge, för att förbättra närområdesövervakningen.

Sverige har en flotta där fem nya Visbykorvetter blir operativa och ett ubåtsvapen i världsklass, som övervakar Östersjön och utgör tröskel för fientligt agerande. Flottan inriktas liksom flyget i första hand för närområdesuppgifter. Det finns idag ingen aktör i närområdet som idag har förmåga eller vilja att landstiga mot en kvalificerad motståndare.

Tillsammans med Finland har Sverige det senaste året byggt en gemensam Östersjöövervakning. Åtta länder delar civil och militär sjölägesinformation i SUCBAS, vilket skapar en helt ny och samlad bild över vad som händer på Östersjön. För att öka den strategiska rörligheten och för att stödja såväl pågående insatser som kommande civil och militär krishantering är Sverige näst största land i SAC-samarbetet om C17. Igår användes C17 för att från Örebro sända ett base camp till Haiti. I mellandagarna användes samma plan för att flytta CV90 till Afghanistan. SAC-samarbetet har alltså redan visat sig värdefullt vid civila och militära krishanteringsinsatser.

Armén byggs kring åtta snabbroliga och flexibla bataljonstridsgrupper. I grunden finns en core batalion, med fördefinierade och förövade funktions- och förstärkningsenheter.

Modellen är prövad bl.a. i Nordic Battle Group 2008. Den gamla uppdelningen i en nationell insatsorganisation och en särskild anställd utlandsstyrka upphör. Vi får en insatsorganisation användbar för försvarets alla uppgifter.

Uppgiften är att värna vårt land och vårt lands intressen oavsett om detta sker inom eller utom gräns, ensam eller tillsammans med andra.

* * *

Tidigare fanns en nationell insatsorganisation med för dagens behov för låg användbarhet och tillgänglighet - beroende på bristande politiska beslut. Den var byggd på en alltmör urholkad värnplikt och användbar endast inom gräns, så vitt Sverige inte hotades. Det fanns en särskild anställd utlandsstyrka, för insatser långt borta. Men däremellan anser jag att det fanns glapp.

Politiken saknade ett tydligt perspektiv för närområdet - Östersjön, Norden och EU. Försvarspolitikerna har nu tillförts ett nytt närområdesperspektiv som utgår ifrån att Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra. Därför har Sverige beslutat en solidaritetsförklaring som bygger på det nya EU-fördragets skrivningar. Finland har gjort samma uttolkning som vi.

Vi utgår från ett brett säkerhetsbegrepp, omfattande såväl civila som militära hot. Säkerhet byggs tillsammans med våra grannar i Norden och EU. Det går inte att se en situation där ett hot endast påverkar ett av länderna i vårt närområde. Därför säger riksdagen "Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas."

Det leder till att vi ska förbereda oss på att kunna ge och ta hjälp, som också kan vara militär. Det krävs nationella beslut om hur vi ska agera i varje enskilt fall. Varken vår nationella solidaritetsförklaring eller solidaritetsförklaringarna i det nya i EUfördraget är alternativ till Natos artikel 5, det står uttryckligen i fördraget.

I november etablerades en ny nordisk struktur för det Nordiska Försvarssamarbetet, NORDEFCO. Nordiskt samarbete kommer fortsätta att utgöra en kärna i försvarspolitikerna. Det försvar Sverige nu bygger kommer att ha förmåga att samverka med andra.

Sverige övar i princip varje vecka ihop med Finland och Norge, inte minst på flygsidan. När ÖB tillträdde underströk han vikten av större övningar också i närområdesperspektiv, ett ställningstagande jag delar. Vårt försvar kommer att vara ett av de försvar i närområdet som kan leda och genomföra insatser internationellt.

* * *

Den kanske största förnyelse vi nu står inför är övergången till rekrytering på frivillig grund, och stående och kontrakterade förband. Något som Försvarsmakten själva efterfrågat, t ex i Perspektivplaneringen.

Det är detta som möjliggör en enda insatsorganisation för försvarets alla uppgifter. Det är detta som möjliggör det nya närområdes- och Östersjöperspektivet. Därför att värnpliktsförband är legalt inte användbara utanför landets gränser, med mindre än mobilisering. Därmed har också den gamla nationella insatsorganisationen inte heller haft den användbarheten.

Sverige har därför inga insatserfarna förband idag. Istället har under decennierna förbanden, på grund av de politiska förutsättningar som givits försvaret, utvecklats när de är som allra bäst - utbildade, samövade och erfarna. Detta beror just på att värnpliktsförband av juridiska skäl inte kunnat brukas utanför landets gränser, vid mindre än mobilisering. De som gjort insats har varit anställda soldater och sjömän, vars förband utvecklats efter insats. Det är slöseri med erfarenhet och kompetens.

Vi behöver professionella soldater och förband i meningen rätt utbildade, övade och insatserfarna. Det är svårbegripligt att Sveriges svåraste och farligaste uppgifter inte politiskt ansetts kräva sådan professionalism. Den lärdom vi kan dra av FS17:s rotation i Afghanistan i en mycket svår tid är just hur oerhört stor roll soldaternas professionalism spelar. Många i FS17 gjorde först grundutbildning med goda befäl, följde dom till NBGO8, och gjorde utbildning, övning och beredskap tillsammans. Därefter gjorde de missionsspecifik utbildning för Afghanistan.

När de väl kom dit hade de flera års erfarenhet. De fungerade oerhört väl tillsammans som förband. Deras professionalism har räddat svenska liv i Afghanistan och bidragit till ett extremt väl utfört uppdrag. Erfarenhet och trygghet i den militära rollen ger öppenhet och respekt i bemötandet av civila. De är några av de bästa soldater Sverige har haft och en modell för det nya försvaret.

Politiskt beskrivs värnplikten inte sällan nostalgiskt, som den såg ut och fungerade före murens fall för 20 år sedan, då hela årskullar av unga män verkligen kallades in och krigsplacerades till 47 års ålder. Sedan ett antal år är det en tiondel av en manlig årskull och om man räknar in kvinnor, vilket man ska göra, är det totalt sett mindre än en tjugondel av en ung generation som gör grundläggande militär utbildning.

Plikten fungerar inte längre rationellt för att tillgodose Försvarsmaktens personalbehov. Den ger skyldighet till grundutbildning, men inte för att vara en del av försvarets framtid.

70 procent av de grundutbildade vill inte bli officerare eller göra insats. De värnpliktiga krigsplaceras 2-3 år i den nationella insatsorganisationen, efter ett års grundutbildning.

Kvinnor särbehandlas fortfarande i lag. Ett försvar som används i insatser kräver mycket av sina soldater. Försvaret blir inte inriktat för ständigt rullande grundutbildning, utan för att leverera effekt i form av beredskap och insats. Vi vill behålla soldaterna längre än tidigare efter grundutbildningen. Parat är inte ett yrkesförsvar, utan att försvaret inte lyckas behålla soldaterna tillräckligt länge. De kommer i kraft av utbildning, erfarenhet och kvalitet att vara attraktiva på arbetsmarknaden.

Kraven på soldaterna vid rekrytering kommer att vara höga. Kraven från soldaterna vid grundutbildning, befattningsutbildning och förband kommer att vara högre. Det märks redan på Hemvärnets försöksverksamhet med frivillig direktrekrytering till grundläggande soldatutbildning. När man möter dem säger dem såhär: "Vi är här frivilligt - gör något bra av vår tid. Fyll den med innehåll, låt oss möta de bästa befälen i utbildningen. Visa oss en meningsfull framtida verksamhet. Annars har vi alternativ". Det kommer alla soldater i framtiden att säga till oss.

Enligt rikshemvärnschefen omfattar soldatutbildningen inom hemvärdet upp emot 600 timmar. Försvarsmakten i stort ligger på i snitt ca 450 timmar.

I Dalarna lyckades man nå 50/50 män och kvinnor. I Örebro/Värmland testade man att rekrytera 19-30 åringar, vilket är bra. Då får man grupper med olika utbildningsbakgrund, yrkeserfarenhet och familjesituation. Det ger stabila men även krävande grupper.

* * *

Om ett par månader kommer propositionen som verkställer övergången till frivillighet.

Förändringen är i linje med vad andra länder gör och är nödvändig för att öka den nationella försvarsförmågan, försvarets tillgänglighet, användbarhet och för att klara närområdesperspektivet.

Detta är ett paradigmskifte. Jag vill understryka de positiva effekterna av förändringen. Men det ställer helt nya krav på Försvarsmakten, Pliktverket, frivilligorganisationer och politiken.

Vi måste informera, kommunicera, resonera och diskutera med målgruppen. Vi måste berätta varför Försvarsmaktens uppgifter är viktiga för landet och situationen i världen. Berätta för enskilda unga människor om hur de kan passa in och bidra. Men också hur de kan utvecklas, växa och göra en skillnad för andra människor. Och vi måste i medvetenhet om att vi riskerar att andra arbetsgivare drar till sig dem som utbildats och tjänstgör i förbanden i förtid - berätta om hur kvalificerade de är. De har utbildats, övats, växt och prövats. Vi vill skapa ett långsiktigt och hållbart flöde av människor in i Försvarsmakten.

Vi kan inte kalla in dem vi vill och använda deras tid som vi vill. Det är i grunden bra och kommer höja kvaliteten på soldater - de vi rekryter kommer vara mycket medvetna om försvarets krav och uppgifter, ha en annan yrkesbakgrund och kanske vara äldre än idag - kanske är det så att de bästa soldaterna är lite äldre - men de kommer också ställa helt andra krav på oss, medvetna som de kommer vara om det civila yrkeslivets villkor.

Huvudansvaret för den nya rekryteringen bär ÖB och Försvarsmakten, men alla vi som sitter här kommer att behövas för att uppgiften ska lösas. Antalet som ska rekryteras och grundutbildas är av samma storleksordning som idag.

Den här regeringen gör inga nedskärningar på försvarsanslagen. Enligt Försvarsmaktens beräkningar råder balans mellan uppgift och anslag i det nya försvaret. Försvarsmaktens ekonomi gör planerat miljardöverskott.

Våren 2008 när det prognostiserades ett underskott på förbandsanslaget om 1,5 miljarder sa många att balans var omöjligt att nå. Så var det inte.

Däremot visade underskottet våren 2008 att kärnverksamheten drabbas mycket hårt när ekonomin brister. Bra koll på pengarna är viktigt för verksamheten.

Försvarsmakten har gått från miljardunderskott som drabbade verksamheten, till miljardöverskott som ger grund för förnyelsen. 800 miljoner kronor kommer att föras över från 2009 års överskott bara till förbandsanslaget under 2010, för att skapa förutsättningar för den nya insatsorganisationen.

I budgeten i höstas kom en islossning i materielfrågor. Vi anskaffar en rad centrala system.

Ny radarjaktrobot för JAS 39 Gripen nämnde jag, men också nya splitterskyddade fordon, nytt taktisk obemannat spaningsflygplan (TUAV), samt nytt signalspaningsfartyg. Och detta gjorde vi en månad efter att vi beslutat att anskaffa artillerisystemet Archer.

En ny exportstödsmyndighet för försvarsindustrin bildas. Detta gör vi på grund av det stora beroende av export som de försvarsindustriföretag som verkar i landet har. 85-90 procent av försvarsindustrins orderstock är export. Då krävs det att exportstödet fungerar.

Förr var försvarsindustrin nationellt ägd och utvecklade materiel för svenska behov i nära samverkan med staten. Den gamla situationen var rationell när Sverige drev neutralitetspolitik, ensamt mellan två block. En egen utveckling underströk oberoende av andra. Nu bygger Sverige säkerhet i samverkan med andra. Svenska sårlosningar fördröjer förbandsättning och höjer kostnader som tränger ut annat i budgeten.

Efter två decennier av strukturomvandling, där industrin gått före politiken, ägs försvarsindustrin i hög grad av globala koncerner med dotterbolag i Sverige. De utvecklar produkter tillsammans med andra företag i andra länder och säljer på en internationell marknad. Inte sällan finns konkurrerande produkter inom samma koncern. Man kan välja vilken produkt som matchas i varje affär.

Sverige har en tydlig materieförsörjningsstrategi, ursprungligen beslutad av Göran Persson på Harpsund men förverkligad av denna regering. I slutändan handlar materielfrågorna om försvarsförmåga. Sårlosningar motverkar interoperabilitet, försvårar internationell och driver upp priser.

Det är viktigt att vi kan korta tiden från anskaffning till användning i insats. Pågående insatsers materieförsörjning ska prioriteras, som med Galten till Afghanistan.

Försvarsindustrimarknaden är inte en marknad som andra. Den europeiska marknaden är uppdelad på 27 delmarknader. USA har en hemmamarknad för industrin, som är världens största. Därför drev vi och fick acceptans för under vårt ordförandeskap i EU konkurrens på mer lika villkor, level playing field.

Det är särskilt viktigt för Sverige som är en av de minsta försvarsindustrimarknaderna. Dessutom ville vi förhindra att finanskris och bantade försvarsbudgetar ledde till att marknader stängs eller begränsas. Vi stärker den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft genom att öka hemmamarknaden, minska statliga subventioner och konkurrenssnedvridningar. Detta ska nu Europeiska försvarsbyrå hjälpa EU:s länder att omsätta i praktiken.

Under EU ordförandeskapet fick vi igenom samtliga våra prioriteringar på försvarsområdet.

Den andra prioriteringen var gemensam sjöövervakning, som jag nämnde innan.

I varje givet ögonblick finns 2 000-4 000 fartyg på Östersjön. Oljetransporterna har fördubblats och kommer att fortsätta öka. Hamnkapaciteten byggs ut. Östersjön och havet vid vår västra kust är avgörande för handelsflöden och resande.

Detta kräver en gemensam lägesbild över vad som händer på havet. Fram tills nu har informationen varit uppdelad mellan länder, men också mellan olika myndigheter inom länderna. I Sverige har Försvarsmakten och Kustbevakningen haft olika system och radarbilder. Nu kopplas därför sjölägesinformation samman i SUCBAS, vilket innebär att våra myndigheter delar med sig av vad de vet till varandra och till sju andra Östersjöländer.

Vi får tillgång till andra länders information. Finland, Danmark och Sverige har 2009 fått tillgång till varandras radarbilder och databaser elektroniskt. Fem andra länder byter i ett första steg information med oss manuellt. På sikt kan EU:s länder koppla ihop samarbetet kring sjölägesbilderna på Östersjön med liknande samarbeten på andra håll i Europa.

Kostnaden för SUCBAS är ett par hundra tusen kronor om året för Sverige, men ger mycket god effekt för vår säkerhet.

En effektivare sjöövervakning gör att vi bättre kan hantera den civila sjöfarten, sjösäkerheten, miljöfrågor, skydd mot brottslighet och militära hot. Den tredje prioriteringen var civil-militär samverkan. Dagens hotbild är bred, många hot måste mötas i civil-militär samverkan. I Afghanistan ansvarar Nato för den militära säkerheten, EU för en stor del av de civila insatserna och FN för de humanitära.

I allt från planering av insatser, till rationell användning av kapaciteter för strategisk transport, sjukvård och skydd för personal vid ESDP-insatser behövs mer av civil-militär samverkan.

I Sverige har vi förnyat den civila krisberedskapen och byggt Myndigheten för samhällsskydd med ett samlat ansvar för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Myndigheten ska kunna göra insats ensam eller tillsammans med andra i landet, i närområdet och utanför närområdet.

Vi har förtydligat ansvarsprincipen. Den som bär ansvar för en funktion i vardagen bär också ansvaret i kris. Men principen innebär också ansvar

att samordna arbetet med övriga berördaaktörer.

Ett nytt nordiskt samarbete grundades på svenskt initiativ våren 2009 med Hagadeklarationen. Genom samarbete i förebyggande insatser och i krishantering stärks den samlade nordiska förmågan. Vi samarbetar om utbildning, övning, beredskap och insats. Igår bidrog vi tillsammans med flera av våra grannländer med stöd till det jordbävningsdrabbade Haiti. Nästa steg bör bli gemensamma möten mellan de nordiska försvarsministrarna och ministrar med ansvar för civil krishantering.

Ett civilt uttryck för solidaritet är att vi förhandsstationerade MSB-personal, experter på kemiska stridsmedel och eftersök och räddning, vid klimattoppmötet i Köpenhamn.

Kustbevakningen genomgår en betydande materiell förnyelse, omfattande ca tre miljarder kronor. Också detta är ett uttryck för närområdes- och Östersjöperspektivet.

* * *

Ökad användbarhet för EU:s snabbinsatsstyrkor var vår fjärde viktiga prioritering.

EU har ständigt två snabbinsatsstyrkor stående i tio dagars beredskap. Ingen har dock ännu använts. Det är nödvändigt att EU-länderna i förväg enas om politiska förutsättningar för att använda snabbinsatsstyrkorna, för att snabbare kunna agera när det väl behövs.

NBGo8 kostade en miljard att bygga. Samtidigt som vi våren 2008 hade 2850 man stående i 10 dagars beredskap tog det 6 månader för EU att styrkegenerera för Tchad, och ändå fylldes inte fullt ut behoven. En stridsgrupp ska, om deltagande länder så önskar, kunna användas till annat än ren snabbinsats, till exempel för att initiera en insats, eller utgöra strategisk reserv.

Sverige hanterade också förlängningen av operation Atalanta, för att skydda FN:s matleveranser till civila i Somalia och skydda den civila sjöfarten från piratverksamhet.

Under april till augusti nästa år kommer HMS Carlskrona att leda den samlade EU-insatsen utanför Somalias kust. Insatsen markerar ett genombrott för civil-militär samverkan för Sverige. Ett av Kustbevakningens sjöövervakningsflygplan med stor uthållighet och mycket kapabla sensorer kommer att delta.

Vi har nu utökat den militära närvaron i Afghanistan till 500 personer. De svenska soldaterna gör ett höggradigt kompetent arbete, de är väl respekterade av både andra länder och civilbefolkningen. Vi skall fortlöpande anpassa både närvarons storlek, inriktning, och materiel.

Samtidigt ökas biståndet med 60 procent till drygt 600 miljoner kronor och en ambassad har öppnats i Kabul. På polissidan behöver göras mer. Den militära närvaron är nödvändig för säkerheten, men inte tillräcklig för att leda landet mot en bättre framtid. Där behövs civilt och politiskt stöd.

Säkerhetssituationen i vår del av Afghanistan har försämrats, inte minst i samband med valen, men är en helt annan än i söder eller öster. Utmaningen är att hindra strider och extrema grupper från att få fäste i vårt PRT. När en ledare etablerar sig kan det gå fort att bygga upp en motståndsgrupp. Svenska soldater patrullerar i områden där de vet att det finns problem, och där de utgår från att de kan bli beskjutna, just därför att det finns problem. Detta visar dimensionen i det mod och den målmedvetenhet de besitter. De väljer att ta risker för att värna andra.

Få människor förtjänar så vår odelade respekt som de som tjänstgör där. Trots att Sverige har bedrivit insatser internationellt sedan 1948 har ingen samlad veteranpolitik funnits på plats. Förrän nu. I propositionen om försvarets nya personalförsörjning kommer också veteranfrågorna att behandlas.

Efter insats bör Försvarsmaktens uppföljningsansvar utvidgas. Idag finns en tidsbegränsning om 3+2 år. Men vissa skador kan kräva långsiktig uppföljning och vissa visar sig inte förrän efter viss tid. Vi behöver också förtydliga samordningsansvaret, för att förenkla för den enskilde. Men veteranpolitik handlar inte enbart om stödet efter insats.

Före insats handlar det om medveten rekrytering, rätt utbildning och övning, tydlighet om uppdragets krav och bra information till familjer.

Under insats handlar det om gott ledarskap, snabb debriefing efter incidenter, en fungerande sjukvårdskedja, god information till familjer och tillgång till rätt materiel.

Allt detta måste ramas in med entydigt politiskt stöd för Sveriges insatser och inte minst för de som utför dem. På alla dessa punkter bör stödet utvecklas.

* * *

Inriktningspropositionen vilar på en omfattande säkerhetspolitisk analys. Ryssland visade i Georgien att de sänkt tröskeln för användning av militärt våld, utanför landets egna gränser.

Notera att jag säger utanför egna gränser, eftersom man i Tjetjenien i många år tillämpat en ännu lägre ribba.

Ryssland har höjt sitt utrikespolitiska tonläge och det är tydligt att landets ledning agerar för att Ryssland ska framstå som starkt igen. Bilden av landets styrka är dock blandad.

Vi bör varken underskatta eller överdriva Rysslands militära förmåga. Enligt SIPRI:s senaste årsbok (2008) är EUs samlade försvarsbudgetar tio gånger större än Rysslands.

Försvarsbudgetarna hos EU-medlemmarna Storbritannien och Frankrike är båda större än Rysslands. I militär mening är världen monopolär. USA är den utan jämförelse militärt och politiskt starkaste nationen. Konventionellt är sannolikt Kina militärt starkare än Ryssland.

Detta bör man ha i åtanke när Ryssland flyger strategiska bombplan längs Norges kust, eller genomför Zapad, en övning som genomfördes med blandad framgång. Inget gläder de som vill att Ryssland ska betraktas som starkt som i forntida dar igen - att Ryssland är tillbaka - än att reaktionen blir just sådan. Ryssland är inte i närheten av den militära styrka Sovjetunionen en gång hade och kommer knappast att nå dit heller.

Men, de ryska försvarsutgifterna har ökat starkt under 2000-talet, och de fortsätter att öka. Det sker en faktisk och medveten förmågeuppbyggnad. Det Ryssland satsar på är i första hand snabbrorliga insatsförband och strategiska styrkor. Ryssland har idag förmåga att projicera konventionell militär makt i sitt omedelbara närområde, men inte utanför detta, och inte mot kvalificerade motståndare. Det är också oklart om man klarar att finansiera sina framtida och nuvarande ambitioner. Men det finns all anledning att noga följa det.

Vi skall kritisera rysk politik när så är berättigat, t.ex. gällande demokratis utveckling och agerandet mot grannar, såsom Georgien. Det gäller Medvedevdoktrinen, att landet förbehåller sig rätten att skydda ryska medborgare i andra länder.

Samtidigt är det riktigt att arbeta för att integrera Ryssland i Europa.

* * *

Vi går nu in i den mest betydande förnyelsen av försvaret på decennier. Resultatet kommer bli en operativt fullt ut användbar insatsorganisation, som hävdar sig mycket väl vad gäller kvalitet. Men som faktiskt inte avviker från jämförbara länder vad gäller storlek. Det är nödvändigt att jämföra både kvaliteten och kvantiteten i den operativt användbara delen av länders insatsorganisationer. Då blir bilden delvis en annan än den

gångse. Det är meningslöst att jämföra storlek på det oanvändbara. Jag kan också konstatera att det inte saknas länder som har förnyelsen framför sig.

Sverige går nu samma väg som EU- och Natoländer för att stärka försvarsförmågan genom ökad tillgänglighet och användbarhet.

Den försvarspolitiska vägen är vald och beslutad av riksdagen. Nu ska riksdagens inriktningsbeslut verkställas och genomföras. Departementets roll är att stödja Försvarsmakten i detta. Ingen stor omställning av någon så stor organisation går utan gnissel.

Vi är beredda att följa upp förändringen och fatta nödvändiga beslut efterhand. Men inriktningen gäller.

Det finns inget annat parti som i lägger i närheten så mycket pengar på Försvaret som Alliansen. Det finns inget annat genomarbetat, genomförbart, preciserat eller finansierat försvarspolitiskt alternativ bland riksdagens partier. Det finns heller ingen annan konkretiserad vision för försvarets framtid. Jag utgår från att det kommer ett samlat besked från oppositionen här i Sälen.

Det jag har sagt till er vid en rad konferenser i Sälen och Almedalen har jag nu levererat fullt ut.

Försvarspolitiken har genomgått ett paradigmskifte det senaste året, allt för att ge ett försvar med högre effekt och användbarhet för Sverige

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal
Folk och Försvars rikskonferens i Sälen 17 januari 2010
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Den svenska solidaritetsförklaringen

Det talade ordet gäller!

Sveriges säkerhet byggs i samverkan med andra. Vi bidrar till egen och andras säkerhet som medlemmar i EU, FN och som partnerland till Nato. Andra bidrar också till vår säkerhet. Vi är ekonomiskt och politiskt integrerade i EU. EU driver en gemensam utrikes- säkerhets- och försvarspolitik. Solidaritetsförklaringen är ett utflöde av detta och en kodifiering av de senaste årens säkerhetspolitiska och försvarspolitiska utveckling.

- Historiskt perspektiv

Under det kalla kriget var Sverige militärt alliansfritt, syftande till neutralitet i krig. Sverige kom efterhand att driva en fredstida neutralitetspolitik - som var vidare än militär alliansfrihet - och innebar betydande restriktioner på vår samverkan med andra.

Sverige lämnade den gamla neutralitetspolitiken redan i början av 1990 talet.

1992, när steget från den gamla neutralitetspolitiken togs, var Warszawapakten redan upplöst. Det fanns inte längre två block att stå neutral emellan. Frigörelsen för Centraloch Östeuropa var just avklarad, men det var ännu oklart hur de baltiska staternas och Polens integrering i den europeiska säkerhetsstrukturen skulle se ut. Frigörelsen från det gamla hade ägt rum, men hela reformprocessen och integrationen i dåvarande EG och Nato återstod.

Den svenska neutralitetspolitiken av tidigare närmast automatisk karaktär ersattes 1992 av riksdagen med militär alliansfrihet, syftande till möjligheten till neutralitet i händelse av krig i vårt närområde.

Även detta förhållningssätt förändrades i det nya Europa. Sverige gick 1995 med i ett EU som befann sig i ständig utvidgning. Vårt närområde fortsatte genomgå fundamentala förändringar.

Följden av våra grannländers reformer och integrationssträvanden blev att Östersjön stegvis förvandlades - från ett hav där Nato och Warszawapakten dagligen vakade över varandra - till ett det europeiska samarbetets innanhav, där endast Ryssland med Kaliningrad och St Petersburg alljämt står utanför EU.

Från 2002 sa vi därför att Sverige var militärt alliansfritt, utan utpekad neutralitetsoption.

Om neutraliteten sades att den hade "tjänat oss väl", alltså en tillbakablickande formulering. Samtidigt började betonas att "Hot mot freden och vår säkerhet bäst kan avvärjas i gemenskap och samarbete med andra länder." Neutralitet om ett annat EU-land angreps beskrevs som "osannolikt".

Neutralitet vid händelse av konflikt i närområdet hade över tid kommit att framstå som allt mindre rimligt, i takt med att Europa återförenades. Vilka skulle Sverige ställa sig neutralt emellan? Kunde vi välja att stå passiva om freden hotades?

Bara drygt tio år efter att Sovjetväldet rasade samman, den 1 maj 2004, blev tidigare Warszawapaksmedlemmar och sovjetrepubliker fullvärdiga medlemmar i EU och Nato, däribland Estland, Lettland, Litauen och Polen.

Möjligheter för ökat regionalt säkerhetssamarbete öppnades.

Det blev stegvis uppenbart att också 2002 års överenskommelse om säkerhetspolitiken var nödvändig att nyansera. Var det bara "osannolikt" att Sverige skulle ställa sig politiskt passivt och neutralt om ett annat Nordiskt land eller EU-land drabbades av kris eller konflikt? Gick det att hävda att Sveriges och Östersjöområdets säkerhet inte allvarligt skulle påverkas om ett av länderna drabbades?

En utveckling kom också i 2004 års försvarspolitiska beslut:

"Det är svårt att föreställa sig att Sverige skulle ställa sig neutralt i händelse av ett väpnat angrepp mot ett annat EU-land. Det är lika svårt att föreställa sig att övriga EU-länder inte skulle agera på samma sätt."

"En utgångspunkt bör vara att Sverige även vid ett försämrat omvärldsläge fortsätter att samarbeta med andra länder, under liknande premisser som idag. Samarbetet kan ske bilateralt och multilateralt inom ramen för EU och andra säkerhetsstrukturer."

"Det måste anses som osannolikt att Sverige skulle ställas helt ensamt om våra grundläggande säkerhetsintressen hotas."

"Under överskådlig tid kommer även en eventuell negativ händelseutveckling i vårt närområde att hanteras gemensamt."

Därmed har vi tecknat en bakgrund till solidaritetsförklaringen 2009. Poängen är att den är resultat av en gradvis reformering av den säkerhetspolitiska doktrinen, en anpassning efter starkt förändrade förutsättningar i Sveriges närområde.

Integrationen och det ömsesidiga beroendet har gått så långt att neutralitet om ett EU-land eller annat Nordiskt land hotas är mycket svår, för att inte säga möjlig att se. Det är otillräckligt att beskriva ett lands säkerhetspolitik genom att uttrycka endast vad landet inte är. Sverige är inte militärt allierat. Ok. Så vad är Sverige? Sverige är ett land som bygger säkerhet tillsammans med andra, sina grannar i Norden och EU.

Det var därför naturligt att riksdagen i bred enighet i somras tog nästa steg, och beslutade solidaritetsförklaringen. Den hade i bred enighet utvecklats i två Försvarsberedningsrapporter, i december 2007 och juni 2008.

Utgångspunkten är att det inte går att se en situation där en militär konflikt i vårt närområde skulle drabba endast ett land, utan att påverka de övriga. Den utgår från en bred hotbild, hela skalan från civila till militära hot täcks, naturkatastrofer likaväl som terrorattacker och militära angrepp. Försvarsberedningen formulerade i bredaste enighet:

"Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas."

Och man fortsatte: "Vi ska därför förbereda oss för att efter egna nationella beslut kunna ge och ta emot stöd, som också kan vara militärt."

Detta fullföljer den svenska omvandlingen till ett land som bygger säkerhet tillsammans med andra och drar slutsatsen av vårt medlemskap i EU.

Sveriges egen utveckling och integration i och ömsesidiga beroende av EU ger den ena grunden för solidaritetsförklaringen. EU:s utveckling ger den andra. Det nya och nu gällande fördraget som riksdagen beslutat innehåller två stycken solidaritetsförklaringar, som täcker hela skalan av hot i den nya tidens breda säkerhetsbegrepp.

Den ena (222) säger att EU-länderna "ska handla gemensamt i en anda av solidaritet om en medlemsstat utsätts för en terroristattack eller drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor. Unionen ska mobilisera alla instrument som står till dess förfogande, även de militära resurser som medlemsstaterna tillhandahåller."

Den andra (42:7) och mindre omtalade förklaringen lyder:

"Om en medlemsstat skulle utsättas för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den medlemsstaten stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med artikel 51 i Förenta nationernas stadga. Detta ska inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik."

Diskussionen i EU om hur medlemsstaterna ska se på det nya fördraget har bara börjat.

Under mitt ordförandeskap hade EU:s försvarsministrar en första diskussion om en lång rad sådana aspekter i november, ihop med Javier Solana. Jag ansåg den nödvändig bl.a. eftersom det finns länder - också stora - som betonar den territoriella aspekten av solidaritetsklausulerna.

Sverige och Finland gör samma uttolkning av fördraget som Sverige. Vi utgår från att säkerhet bäst byggs tillsammans med våra grannar. Både Sverige och Finland understryker att nationella beslut måste fattas i varje enskilt fall.

- Nationella förhållanden

Att kunna ge och ta hjälp hänger ihop och har alltid gjort det.

Inte ens under kalla kriget - då det verkligen enbart handlade om hård säkerhet - gick det att se ett läge där endast ett land i regionen skulle drabbas av militärt hot utan att detta starkt skulle påverka övriga länder. Det isolerade angreppet sågs inte som realistiskt, utan hot mot Sverige sågs som en del i ett större scenario.

Om neutralitetspolitiken misslyckades och Sverige drogs in i krig, så behövde Sverige hålla ut till dess att hjälp anlände. När vi nu säger att Sverige skall kunna ge och ta emot stöd, i ett brett säkerhetsbegrepp, är det alltså inget nytt.

Ny är dock miljön Sverige finns i. Östersjön kantas av Nato och EU-länder. Den östra kanten kan inte längre användas som bas för angrepp mot Sverige. Den är en del av Östersjön och omfattas av Natos artikel 5. Nato ser nu över såväl sitt strategiska koncept.

Ny är också miljön som Sverige ingår i. Sverige är med i EU, som är en politisk allians, med gemensam utrikes- och säkerhetspolitik och civil krishantering. Medlemsländerna samarbetar om internationella insatser, civil och militär förmågeuppbyggnad för gemensamma krishanteringsinsatser och materielutveckling. Vi är sedan många år aktiva i PFP och deltar i Nato-övningar för krishantering, liksom i EU- och Nato-ledda insatser.

Solidaritetsförklaringen innebär inte att ensidiga eller automatiska säkerhetsgarantier ställs ut. Den förutsätter nationella beslut om hur vi agerar i varje enskilt fall. Natos artikel 5 förutsätter f.ö. också nationella beslut. Solidaritetsförklaringen är däremot en tydlig viljeinriktning. Vi kommer inte att vara passiva i närområdet, men hur vi agerar beslutas i varje enskilt fall.

Skalan av optioner för möjligt agerande som politiken har är vid, inte minst eftersom solidaritetsförklaringen täcker såväl civila som militära kriser. Politiskt och diplomatiskt agerande ensamt och tillsammans i EU, ekonomiska sanktioner, civilt och humanitärt stöd, materiellt stöd, utbildningsstöd, och krishanteringsinsatser med militära dimensioner.

- Målen för försvaret

Den säkerhetspolitiska utvecklingen påverkar inriktningen av det militära försvaret och den civila förmågan. Notera det jag sa tidigare om Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kustbevakningen och civil-militär samverkan, som är mycket relevanta i närområdesperspektivet och i hanteringen av den breda hotbilden.

Den insatsorganisation vi bygger är relevant i landet, i närområdet och utom närområdet för att värna Sverige och svenska intressen.

Målen för försvarspolitikerna är nya och uttrycker att vi bygger säkerhet tillsammans med andra och att försvarspolitikerna tillförs ett nytt närområdesperspektiv:

- Målet för det militära försvaret är att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet.

- Försvarsmakten ska avvisa kränkningar av vårt eget territorium, men också värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta.

- Den tidigare strikta uppdelningen mellan nationella och internationella insatser kommer inte längre att finnas. Försvarsmakten ska kunna genomföra insatser på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet.

- En enhetlig förbandsstruktur, med förband som är gripbara här och nu, för insatser inom och utanför Sveriges gränser skapas nu. Den omedelbara tillgängligheten och användbarheten är viktig.

Därtill kommer att:

- Materiel skall vara interoperabel och i så hög grad som möjligt vara densamma som våra samarbetsländer använder. Jag kan ge ett antal exempel från våra internationella insatser om varför det är viktigt. Detta ökar vårt samlade förmågedjup och samverkansförmåga, men sänker också kostnader.

- Samverkan i Norden kring officersutbildning, övning och gemensamma förband för insatser bygger samverkansförmåga. Sverige har under lång tid utvecklat interoperabilitet tillsammans med andra.

- Sverige har en tydlig Östersjöprofil på förmågor och dimensionering. Ett dubbelt så stort och kvalificerat flygvapen, som våra grannar. Vi har nya korvetter på väg in i marinen och ett ubåtsvapen i världsklass.

- Solidaritetsförklaringen är ett uttryck för att vi bygger säkerhet tillsammans med andra och är en kodifiering av en utveckling som redan ägt rum - i vårt närområde, i vår säkerhetspolitik och i försvarspolitikerna. Vi är beroende av andra för vår säkerhet, andra är beroende av oss. Så ser det nya Europa ut.

- Gällande hypotetiska resonemang och spel vill jag mana till viss återhållsamhet. Sverige kommer inte att på förhand spekulera i hypotetiska fall,

som påverkar andra länders säkerhet. Scenariot för spelet är inte känt av mig på förhand

Kontakt

Henrik Hedberg

08-405 10 00

2009

REGERINGSKANSLIET

Tal

Armémuseum, Stockholm 10 december 2009

Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Tack till FS17 vid förbandets medaljceremoni"

(Det talade ordet gäller)

Soldater och anhöriga,

Det är med stor stolthet jag möter er idag. Ni har alla valt att ta risker för att värna andras säkerhet och Sveriges intressen. Det är en djupt oegennyttig handling, värd stor respekt och uppskattning.

Ni är bland de bästa soldater Sverige haft. Ni uppfyller i varje del ambitionerna med det nya försvar som riksdagen beslutade om i somras. Ett försvar där soldater och förband är professionella i meningen väl utbildade, övade och insatserfarna. Ett försvar där värdegrunden är solid och där man därför bemöter kollegor och civilbefolkning på ett respektfullt sätt. Ni har löst uppgiften föredömligt.

Det är den bild jag har av er och det är den bild andra länder har av er. Jag mötte er innan ni åkte till Afghanistan, jag mötte er i september på plats i Afghanistan och nu möter jag er igen här hemma.

Ni var i Afghanistan under en mycket speciell tid, då landet höll sitt första presidentval organiserat av afghanerna själva. Motståndsgruppernas ville inte bara störa valet, utan genom hot och våld förstöra det. Det lyckades inte, mycket tack vare er och ISAF. Valet präglades av betydande problem med fusk, men valet genomfördes. Det såg olika ut i olika delar av Afghanistan.

När jag var i Sar-e Pol, 200 kilometers väg från Mazar-e Sharif, berättades det för mig att där fanns 136 vallokaler. Samtliga hade varit öppna utan incidenter och med ett valdeltagande på ca 50 procent. I så fall är det högre än i ett svenskt val till EU-parlamentet.

Utan Sveriges och ISAF:s närvaro skulle demokratin i Afghanistan snabbt gå förlorad. Då kan varken vi eller afghanerna debattera brister i de afghanska valen, för då finns det inga val att debattera om.

Jag såg under mitt besök i september med egna ögon hur väl ni utförde era olika uppdrag. Jag träffade bland andra vårt PO i Sar-e Pol, delar av skyttekompaniet, OMLT-officerare på Mike Spann och transportflygenheten med sin C130. Jag besökte också COM RC North på Marmal och den biträdande distriktsguvenören i Sar-e Pol.

Ett av mina bästa minnen är från patrulleringen på marknaden i Sar-e Pol när patrullchefen mötte en grupp barn och plötsligt ropade: Tjenare! Jag frågar honom: Hur tänker du nu? Barnen förstår ju inte vad du säger. Nej, säger han, de förstår inte engelska heller, men de ser mitt kroppsspråk, de ser mitt intresse, de hör mitt tonfall. Och genast kom barnen springande fram och sökte kontakt med oss. Det är ett av många exempel på gott soldatarbete.

Den enda vägen att vinna Afghanistans framtid är att vinna befolkningens stöd och respekt.

Att behandla civilbefolkningen med respekt är rätt och riktigt, men det är också operativt viktigt. Det ger oss t.ex. tillgång till värdefull information om säkerhetsläget i området. Då kan vi agera bättre - i tid. Blanda annat genom patrullering i områden där det finns problem. När vi stör grupper som på ett eller annat sätt motarbetar den afghanska regeringen och ISAFs stöd till regeringen, så ökar också riskerna. Något ni upplevt och hanterat mycket professionellt. Det gäller inte minst också för de sjukvårdsinsatser ni gjort i utsatta lägen.

Soldater,

Ni har visat gott ledarskap, enastående mod och beslutsamhet, och därigenom gjort stor nytta. Ni är ett unikt svenskt förband i det ni har gått igenom - i form av återkommande beskjutningar och IED-attacker. Flera av er har skadats, en av våra tolkar har stupat och ingen utomstående kan till fullo förstå eller dela era eller era anhörigas erfarenheter, men ni ska veta att vi är många som följt er inte bara på daglig basis utan även minut för minut, när läget har varit skarpt.

Varje internationell militär insats är förknippad med risker - annars skulle en militär insats inte vara nödvändig. Försvarsmakten är den enda aktör som har förmåga att hantera sådan risker.

Det är i utsatta tider det är som viktigast att stå fast. Då är det särskilt viktigt att politiken entydigt står bakom er, och de svenska kvinnor och män som nu efterträder er. Därför gläds jag åt att det numera är sex av riksdagens partier som står bakom insatsen och en utökad numerär. Det var fem när ni åkte.

Sverige deltar i ISAF för det afghanska folkets skull, för att bidra till ökad säkerhet och utveckling i Afghanistan. Utan er insats skulle till exempel kvinnor och flickor mista de rättigheter som de nu börjat återfå. Men vi är också där för att det påverkar Sveriges egen säkerhet. I en globaliserad värld går det inte att stänga dörren till problem och hoppas att effekterna inte kommer hit, eller till Europa, till exempel genom terrorism.

Vi arbetar 43 länder tillsammans på ett entydigt FN-mandat. Den militära insatsen är nödvändig för säkerheten, men måste kompletteras med omfattande civil närvaro för att skapa en bättre framtid.

Vi ska bidra till uppbyggnaden av Afghanistans egen armé och polis så att regeringen gradvis kan ta ett större ansvar för landets säkerhet. Stödet till armén via OMLT är framgångsrikt. Vad gäller polisen måste vi göra mer.

Vi måste fortsätta anpassa det militära bidraget efter uppgiften, både vad avser numerär och utrustning. Vi ska redan i början på nästa år få en bättre veteranpolitik på plats. Försvarsmakten och FMV arbetar för att få svenska MEDEVAC-helikoptrar till insatsområdet.

Sverige är i Afghanistan för att bidra till att lösa en uppgift. Få förband har gjort ett bättre arbete än ni. Tack FS17, från mig, den svenska regeringen och riksdagen. Ni har gjort oss stolta!

Tal
Stockholm 9 november 2009
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Anförande av försvarsminister Sten Tolgfors vid den interparlamentarisk konferensen om ESFP

(Det talade ordet gäller)

Tack herr ordförande!

Efter en mycket intensiv period börjar det svenska ordförandeskapet nu närma sig sitt slut. Nästa vecka träffar jag mina försvarsministerkollegor i Bryssel, för ett möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser. Målsättningen är att vi då ska fatta beslut om de försvarsrelaterade frågor som det svenska ordförandeskapet har drivit sedan juli månad. Jag kommer därför idag att informera er om det arbete vi har genomfört på försvarsområdet under hösten och vad vi hoppas uppnå vid rådsmötet nästa vecka.

Det svenska ordförandeskapet äger rum i en symbolisk tid. År 2009 firar den europiska säkerhets- och försvarspolitikerna, ESFP, 10 år. Vi har åstadkommit mycket inom ESFP och vi har all anledning att vara stolta. Under de senaste 10 åren har EU genomfört 22 insatser på fyra kontinenter. Vi har visat trovärdigheten i vår militära förmåga på marken i FYROM, Kongo, Tchad, Bosnien-Hercegovina och nu senast utanför Somalias kust. Vi har genom nära samarbete utvecklat våra resurser och skapat nya förmågor. Idag utgör EU en verklig kraft för fred och säkerhet i världen.

Vi har kommit långt men flera utmaningar kvarstår. EU:s bidrag till krishantering behövs på allt fler platser runt om i världen. Det finns också ökande förväntningar från omvärlden att Unionen ska kunna hantera globala kriser. Samtidigt har vi inom EU ibland svårt att generera resurser till våra insatser. Vi behöver även bli bättre på att använda våra förmågor mer effektivt och samordnat.

Ordförandeskapets övergripande målsättning på ESFP-området är att stärka EU som global aktör, i synnerhet beredskapen och förmågan att hantera kriser. Vi har därför strävat efter att identifiera sätt att öka användbarheten och interoperabiliteten hos existerande resurser och förmågor. På försvarsområdet har vi därför givit särskild prioritet till fyra frågor:

1. Att stärka flexibiliteten och användbarheten hos EU:s stridsgrupper.
2. Att öka samarbetet och interoperabiliteten mellan olika aktörer inom sjöövervakning.
3. Att främja samarbete i utvecklingen av civila och militära resurser.
4. Att öka transparensen och harmoniseringen på den europeiska försvarsindustrimarknaden.

Samtliga dessa frågor fick stöd på det informella mötet för EU:s försvarsministrar som ägde rum i Göteborg den 28-29 september. Ordförandeskapet har även arrangerat expertseminarier om respektive fråga.

Utöver detta har vi också sökt hantera de pågående operationer liksom uppstående kriser, framförallt situationen i Afghanistan. Jag återkommer till detta.

1. EU:s stridsgrupper

EU:s stridsgrupper utgör en viktig operativ förmåga för EU som krishanteringsaktör. Möjligheten att genomföra snabbinsatser stärker ESFP:s trovärdighet.

Stridsgrupperna fungerar också som ett viktigt transformationsverktyg för EU:s medlemsstaters nationella försvar. Detta är inte minst sant för Sverige. Vår nya försvarsreform bygger bl.a. på erfarenheterna av att sätta upp den Nordiska stridsgruppen.

EU:s medlemsstater har investerat pengar och resurser för att realisera denna förmåga. Samtidigt har ännu ingen stridsgrupp använts. Detta faktum riskerar att på sikt urholka villigheten hos medlemsstaterna att satsa de resurser som krävs för att upprätthålla denna förmåga.

Sverige har därför under hösten initierat en politisk diskussion i syfte att enas kring en flexibla användning av stridsgrupperna.

Diskussionerna som förts har varit konstruktiva och vi har nått en gemensam syn avseende flera av de frågor som tagits upp. Vid nästa veckas rådsmöte är planen att försvarsministrarna ska anta riktlinjer kring en mer flexibel användning av stridsgrupperna. Riktlinjerna fastställer bland annat att stridsgrupperna i exceptionella fall ska kunna användas till annat än snabbinsats. Riktlinjerna uppmanar även till utökad samarbete mellan medlemsstaterna när man sätter upp stridsgrupper.

Frågor relaterade till stridsgruppernas användbarhet kommer att kräva fortsatt arbete och vi välkomnar därför att våra spanska kollegor även kommer att ha denna fråga på agendan under sitt ordförandeskap.

2. Sjöövervakning

Idag är man inom många områden beroende av tillförlitlig sjöövervakning; t.ex. vid arbete med gränskontroll, hantering av olyckor och katastrofer samt vid genomförande ESFP-insatser. Samtidigt skiljer sig system och procedurer för att genomföra sjöövervakning mellan olika myndigheter, länder och sektorer.

Ordförandeskapet har därför tagit vidare det arbete som initierades under det franska ordförandeskapet, i syfte att skapa mer effektiv sjöövervakning, både inom EU samt vid ESFP-insatser.

När frågan diskuterades vid det informella försvarsministermötet i Göteborg vann den starkt politiskt stöd. För att illustrera fördelarna med ökad internationell samordning visade ordförandeskapet en presentation om det pågående samarbetet i Östersjöområdet, det s.k. SUCBAS-samarbetet.

Inom SUCBAS samarbetar man gräns- och pelaröverskridande, vilket gör att sjöövervakningen effektiviseras. Om informationsöverföringen mellan olika aktörer förbättras kan vi utnyttja nationella resurser effektivare och öka den samlade förmågan till bl.a. kris- och olyckshantering.

Vid nästa veckas rådsmöte är planen att ministrarna ska anta slutsatser om sjöövervakning. Jag är glad över att kunna konstatera att vi i dessa

förväntas få stöd för flera av de frågor vi har drivit under hösten.

Till dessa hör bland annat att etablera en integrerad sjöövervakning genom att dela information, samt öka koordinering mellan olika sektorer och aktörer.

Slutsatserna förväntas även belysa behovet av ett utökat och utvecklat samarbete mellan kommissionen och andra relevanta institutioner, samt med tredjeland.

Vi har också fått gehör för vikten av att fortsätta och vidareutveckla de nationella och regionala samarbeten som redan finns inom sjöövervakning.

Sjöövervakning är också en fråga som kommer att kräva fortsatt arbete efter det svenska ordförandeskapet och vi välkomnar att våra spanska kollegor även kommer att sätta denna fråga på dagordningen under sitt ordförandeskap.

3. Civil-Militär förmågeutveckling

EU har som ambition att kunna hantera en flera olika typer insatser, från konfliktförebyggande till krishantering samt återuppbyggnad. Detta kräver i sin tur en bredd av civila och militära förmågor, samt att dessa förmågor används på ett samordnat sätt.

Civila och militära resurser måste i ökad utsträckning verka mot samma mål och samordnas för att uppnå synergivinster i både planering, genomförande och utveckling av förmågor till stöd för ESFP. Ökad koordinering och ökat samarbete är viktigt för att åstadkomma mer effektiv användning av våra resurser.

Ordförandeskapet har därför presenterat initiativ inom detta område.

Initiativet syftar till att fortsätta arbetet med att finna synergier mellan EU:s civila och militära förmågor. Detta föreslås ske genom att gemensamt analysera erfarenheter från pågående och avslutade civila och militära ESFP-insatser. Erfarenheter från insatserna visar att t.ex. kommunikationer, transport, medicinskt stöd, skydd av personal och logistik är områden där synergier skulle kunna identifieras.

De diskussioner som förts under hösten har visat att det finns brett stöd för ordförandeskapets initiativ.

Vid ministermötet i nästa vecka är planen att anta ett dokument om hur EU ska kunna uppmuntra och åstadkomma synergier mellan EU:s civila och militära förmågeutveckling.

4. Europeisk försvarsindustri

En öppen och välfungerande europeisk försvarsindustrimarknad är nödvändig för stärka den europeiska försvarsindustrins konkurrenskraft i världen samt för att förbättra möjligheterna till en effektiv materielförsörjning. I dagens ekonomiska situation är det särskilt viktigt att vi inom EU inte konkurrerar med varandra genom subventioner och protektionism.

Ordförandeskapet har därför tagit initiativ till en diskussion om hur vi ska kunna öka transparensen och harmoniseringen på den europeiska marknaden för försvarsindustri. Målsättningen är att skapa en öppen europeisk marknad, som grundar sig på likvärdiga konkurrensvillkor, och som möjliggör för EU:s försvarsindustrier att konkurrera på världsmarknaden.

Vi har valt att fokusera på att se möjligheterna till förbättrade förutsättningar för försvarsindustrin på den europeiska marknaden, inte svårigheterna.

Ordförandeskapets initiativ har välkomnats av de flesta medlemsstater inom EU. Överlag så finns det konsensus kring vikten av förbättrad transparens och harmonisering. Vid nästa veckas ministermöte är planen att anta ett deklARATION om vikten av likvärdiga konkurrensvillkor och en öppen europeisk försvarsindustrimarknad.

Utöver dessa fyra särskilda prioriteringar har pågående militära EU-insatser naturligtvis också hanterats, det vill säga Operation Althea i Bosnien Hercegovina samt Operation Atalanta utanför Somalias kust.

Vad gäller Operation Althea har diskussionen framförallt rört en möjlig övergång till en icke-exekutiv insats. Dessa diskussioner har ställts mot behovet av en fortsatt militär närvaro i Bosnien Hercegovina i ljuset av EU:s bredare engagemang. Den politiska situationen i Bosnien-Hercegovina och oklarhet om när den Höge Representantens kontor ska avvecklas skapar osäkerhet kring när EU kan besluta om en förändrad militär närvaro. Det är angeläget att beslut avseende Althea står i samklang med den politiska utvecklingen och säkerhetsläget i landet. EU behöver arbeta flexibelt för att finna en långsiktigt hållbar lösning.

Vad gäller Operation Atalanta har höstens diskussioner kretsat kring förlängningen av insatsen under 2010. Diskussionerna har förts utifrån det fortsatta behovet av en militär marin närvaro men också de framsteg som gjorts tillsammans med övriga insatser för att motverka sjöröververksamhet utanför Somalias kust. Utöver detta har diskussioner även initierats om ett möjligt EU-engagemang vis á vis Somalia. Engagemanget skulle syfta till att bygga upp Somalias övergångsregerings förmåga att hantera den problematiska säkerhetssituationen i landet, samt sjöröververksamheten.

Slutligen har vi också haft anledning att diskutera situationen i Afghanistan. Även om inte EU har en gemensam militär insats så deltar många av EU:s medlemsländer i NATO:s insats och EU bidrar med civilt stöd. Ett fokus för mig har varit att se hur vi ytterligare kan stärka EU:s samarbete med strategiska partners i Afghanistan, inte minst NATO och FN. Vi måste bli bättre på att få fram en sammanhållen strategi, eller comprehensive approach. Vid Göteborgsmötet bjöd jag därför in FN:s särskilde sändebud för Afghanistan och Pakistan, Kai Eide, samt NATO, för att delta i diskussioner om Afghanistan. Vid nästa veckas ministermöte kommer vi även att ha en gemensam sittning mellan försvars- och utrikesministrar tillsammans med NATO:s generalsekreterare. Ett steg på vägen är även den plan om stärkt EU engagemang i Afghanistan och Pakistan som nyligen antogs av rådet.

Sammanfattningsvis kan jag säga att jag är mycket nöjd med hur försvarsfrågorna har utvecklats under vårt ordförandeskap. Vi har tagit flera konkreta steg framåt i att göra EU:s resurser mer användbara och effektiva, vilket i sin tur förhoppningsvis kommer att stärka EU som en global aktör.

EU befinner sig i en tid av stark omvandling. Vi hoppas snart att det nya fördraget kommer på plats. Det ger EU en möjlighet att agera med större kraft och beslutsamhet för fred och säkerhet i världen.

Samtidigt måste vi tillse att EU är förankrat bland medborgarna.

Jag vill således avsluta med att säga hur mycket jag värdesätter kontakterna med vår egen riksdag, med EU-parlamentet och förstås ytterst de nationella parlamenten. Tack för att Ni tagit Er till Stockholm. Jag hoppas att Ni får en givande dag.

Tal
Stockholm 15 oktober 2009
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Anförande av försvarsminister Sten Tolgfors vid den svenska ordförandeskonferensen Environment, Climate Change and Security (det talade ordet gäller)

MINISTERIAL ADDRESS
STEN TOLGFORS, MINISTER FOR DEFENCE

The European Union and the rest of the world must increasingly take into account and respond to new and a wider range of potential security threats and challenges. Environment, climate change and energy. These issues are no longer only national issues but cross-border and global. As pointed out in the latest Swedish Parliamentary Defence Report, they are becoming elements of a wider definition of security.

Let me give a few examples as a starting point.

Firstly, Sudan and Darfur. There seem to be an increased number of indications that the impact of climate change, in particular of the past 20 years of the Sahelian drought, has resulted in less land for both farming and herding. Growing tensions were exploited by the Sudanese Government, who used tribal militias as a means of keeping the rebels at bay in Darfur. Instability in Darfur spilled over into Chad. Eventually, the world reacted with massive humanitarian aid and mediation efforts. The EU contributed with forces, including a Swedish contingent, to UN's peacekeeping operation. That helped stabilize the situation, but the country remains at risk.

Secondly, for SIDS, Small Island Developing States and other low lying coastal regions, climate change is a question of sheer survival. A rise in sea level of one metre or more - a future reality given current trends - will bring grave consequences. In the Caribbean and Pacific Islands, more than 50 per cent of the population lives in low-lying areas within 1.5 kilometres of the coast.

Thirdly, the melting of the sea cap in the Arctic Ocean may open up new areas for international shipping and for exploitation of natural resources. In our part of the world, this has been an often-cited example of a 'tipping point' in the relationship between climate change and security.

If we allow the current trends continue to unfold, they have consequences that affect us all. Let me mention a few:

- Large-scale migration as drought and flooding make it difficult for people to support themselves. A recent study has shown that some crop yields in 2050 will be only half of the 2000 levels as a result of drought and changing weather patterns.
- The deterioration of living conditions can be expected to lead to competition for remaining renewable natural resources. That would increase the pressure on the environment.
- More food insecurity would fan existing tensions in vulnerable parts of the world, such as Sudan, Afghanistan and Somalia. Conflicts increase the stress on the environment even further.

There is consensus that environmental problems are rarely the sole cause of a conflict. But they are often a contributing factor, a threat multiplier that worsens already existing threats caused by poverty, weak institutions for resource management and conflict resolution. We need to know more about the linkage between climate change and conflict dynamics.

We must also realize that the extent and consequences of natural disasters are partly in human control, even though climate change increases the stakes. In the 1980s, Oxfam and the Red Cross published a book called "Natural disasters, the result of man" ("Naturkatastrofer människans verk"). They argue that the problem is not that volcanoes erupt or that river floods. They tend to do so regularly. The problem arises because people due to poverty have to live in areas repeatedly affected. This book was published in the 1980:s. Its ideas can be reviewed and used in other parts of the world and not just developing countries. We need to look into social and economic development, fight poverty and strengthen the social dimension to handle crises.

I believe that the ingenuity of man is a counterbalancing factor. Faced with overwhelming problems, human beings tend to cooperate, because we have to. The sharing of common water resources, such as the Nile River Basin and the Okavango River Basin are examples of this.

New sea-routes and access to new natural resources in the Arctic will contribute to economic growth and regional integration, provided that the fragile Arctic environment can be protected from damage. The Arctic Council provides a forum for policy discussion and makes cooperation possible among the Arctic states. We need to build on that example and create more institutions that can function as tools to turn the so called 'threat multipliers' into 'threat minimisers'. Such a turn-around would also lead us away from national or regional zero-sum game thinking.

To achieve this, we need to build more knowledge. The UN Secretary-General Ban Ki-Moon in the first ever UN report on climate change and security, to the special climate summit in New York has underscored this need.

Therefore, I today task the Swedish Defence Research Board, FOI, to study and assess, jointly with the scientific community in Sweden and in the EU, the linkage between climate change and security.

I want FOI to provide us with policy recommendations on, for example:

- how to improve our watch list of potential functional and geographic hot spots to improve our preparedness for prevention and response;
- how civilian and military missions can be planned and executed in ways that reduce, rather than enhance, the negative linkage between climate change and security;
- how to best create transparency, awareness and preparedness through the linking of local, regional and global surveillance and monitoring systems;
- how our search and rescue functions can be improved and used if disaster strikes in, for example, the Arctic.
- how military resources can assist civilian agencies in case of natural or human induced catastrophes.

These are only a few issues and I am confident that the study will be able to identify many more.

While improving our knowledge we should also look into a number of issues of a more practical and immediate kind.

- We can sharpen our crisis management capabilities and instruments to deal with possible security implications of climate change;
- national and regional early warning systems could include data and analysis of societies and regions at risk from climate change. We must support

and cooperate with similar endeavours elsewhere, not least with the UN.

- The concepts and plans for our missions, both civilian and military, should be shaped by our increasing understanding of the linkage between climate change and security. This is in line with the EU's comprehensive approach to crisis management.

- We are already looking into the effects of carrying out civilian missions and military operations in climate-stressed environments. For example, we are bringing in teams that can assess the environmental situation on the ground and ensure that we ourselves do not cause any harm or damage as we move into fragile areas.

I am also here today as a representative of the Swedish EU Presidency. I am very pleased that the EU is taking on this challenge. The EU pioneered a report to the European Council in March 2008 by the High Representative and the Commission. Under the Swedish Presidency, a report with council conclusions on the implementation of the EU's work on climate change and security will be presented to the Council. Recommendations will be made for EU's future work. FOI's study will make a valuable contribution in this context.

This conference will provide stimulus and input to EU's report to the Council and help us stake out the future course. That's why your presence here in Stockholm is so important - and greatly appreciated.

Thank you.

Tal
Almedalen, Visby 5 juli 2009
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Anförande av försvarsminister Sten Tolgfors i Almedalen om Östersjösamarbetet (det talade ordet gäller)

Ladies and Gentlemen,

The Baltic Sea region has lived through two decades of fundamental strategic shifts. Today, the Baltic Sea is lined by EU and NATO countries. The only exceptions being Kaliningrad and St. Petersburg.

The fact that Estonia, Latvia and Lithuania are members of the EU and of Nato benefits their own security, and that of Sweden as well.

When I worked at the Ministry of Defence in 1992-93, this could not be taken for granted. The old order had fallen; a new order had yet to be established.

Like Poland and East Germany, the Baltic States had freed themselves. Germany had been reunited, but what was to happen next?

It was a time when the Western European Union (WEU) was proposed as a European alternative to NATO. A time when pessimists claimed that the Baltic States would never meet the requirements of the EU or NATO. The pessimists were completely wrong.

A new European security order was the result of solid determination on the part of the Baltic States and forward-looking policy by the EU and NATO, encouraged by Sweden.

Sweden cooperated closely with the US on Baltic Sea issues. We were able to act as a bridge for them in the unification of this part of Europe.

The Baltic States carried out extensive economic and political reforms. Sweden paved the way to the EU through unilateral free trade agreements, which we later brought with us into the EU. We provided support to their security structures, establishing cooperation projects that are still running.

Almost two decades later, we greatly benefit from these joint efforts. The Baltic Sea region is completely integrated into the European security order. This is a fundamental difference compared to the Caucasus, where questions still remain concerning those countries future relation to Nato and EU. The area continues to be vulnerable to Russian interference and pressure.

If anyone were to act against a Baltic State - the way Russia acted against Georgia - that would have fundamental security policy implications. EU membership matters. Nato membership counts.

A number of countries in the Baltic Sea region are going through difficult economic times and political challenges. These challenges, are best handled within the framework of the European and Euro-Atlantic security order.

Solidarity

For the last 15 years, our countries have not faced any threat of invasion. An armed attack directed directly against Sweden is unlikely in the foreseeable future.

This does not mean that we can rule out the risk of military conflicts, or incidents, in the Baltic Sea region.

However, it is not possible to envisage a military threat that would affect only Sweden or any other single country in our region, without at the same time affecting the other countries. Sweden builds security together with other countries, with the Nordic countries and the EU.

Sweden shares values and interests with the EU and the Nordic and Baltic countries. One expression of this is our declaration of solidarity.

Sweden would not stand passive if a neighbour is threatened or attacked. We expect others not to stand passive if Sweden is threatened. We must be able both to provide and receive support, with relevant capabilities, also of a military nature.

This is a clear statement of political will. Sweden will decide how to act in each individual situation.

This is new challenge for the armed forces, which affects its structure and planning.

Orientation of the armed forces

Sweden is not defended only within its borders. Incidents, conflicts and war, must be prevented from reaching our borders. Sweden has a clear Baltic Sea perspective in our security policy and military capability priorities.

Previously, the idea was that the Swedish Forces should be able to conduct operations either within the country, or very far away, such as in Chad or Afghanistan. That policy contained a considerable uncertainty - what applied to our own neighbourhood, the Baltic Sea region?

That uncertainty has now been done away with through the new Baltic Sea perspective in the Defence Bill.

Since the present conscript system is only applicable within the country's borders - unless Sweden is directly threatened - the new regional perspective adds importance to a shift to recruitment on a voluntary basis. We are building units with high availability, usable within Sweden, in our region and outside our region.

Russia is concentrating on rapidly mobile operational units. These are available within hours or days, and are intended for operations in Russia or very near Russia. Russia makes it clear that it sees its greatest threats stemming from its southern borders.

The international trend is towards rapidly accessible and mobile units. It is precisely on this point that Sweden lacks the right capability at present.

The threats of the future might materialize very quickly, regardless of their geographical origin or their nature. It is not the old, large-scale invasion that we should be most concerned about. Rapid reaction units and cooperation with others will be necessary if a situation similar to that in Georgia were ever to arise in our region.

It's not primarily a question of having large numbers of soldiers available some time in the future, but rather of having units with a high degree of availability, functionality and quality. It is a question of how quickly we can extend military capabilities to safeguard our country's territorial integrity, sovereignty and uphold security in our region.

We are building a battle group based defence structure, with highly available and usable standing and contracted units. The entire force structure will be usable within a week to defend our country. Our capacity for international operations will be doubled. All units will be trained, exercised and well equipped. Many will be experienced. Our defence capability will be significantly increased.

The structure of Sweden's armed forces will be among the most modern in Europe.

Baltic Sea perspective

The Nordic countries are part of the same region, but due to geographical considerations, we face somewhat different challenges. This has an impact on how we chose our capabilities.

The fact that the Swedish defence policy has a clear Baltic Sea perspective influences our choice of capabilities. The Swedish air force is almost

twice the size of that of our neighbours and we have a world-class submarine force.

Finland has a clear land border perspective. The perspective in Norway is focused on the Barents Sea region, and Denmark has a clear focus on international operations. Finland therefore gives priority to the size of its army. Unlike Sweden it has no corvettes or submarines. Norway gives priority to an Arctic Ocean fleet and ground strike air capability. Denmark does not have any submarines or tanks for national use. It is only natural that the Nordic countries give priority to somewhat different capabilities.

It is equally natural with deeper Nordic and regional defence cooperation to achieve greater efficiency as well as increased capability and quality. We complement each other well. Just comparing individual capabilities in the different countries doesn't say much, unless the overall priorities are included.

Civilian threats and risks

The Baltic Sea countries face similar civilian threats and risks. A natural disaster knows no borders, nor do the effects of climate change.

The Baltic Sea has been transformed into a sea energy, with the accompanying risks of accidents and environmental hazards. Oil transports have doubled during the last 10 years and will probably double again. Harbour capacity for energy exports is greatly being expanded. Each year, some 70 000 ships pass Bornholm. At any given time there are 2 000 ships sailing the Baltic Sea - a shallow, secluded inland sea.

In a broad perspective, this is a very positive development. It is a result of increased integration and interaction among the countries of the Baltic Sea region. At the same time, increased traffic poses new challenges for the maritime supervisory authorities and emergency preparedness organisations.

In 2008 there were 135 ship accidents in the Baltic Sea which resulted in pollution. About half of these were due to the human factor.

A few years ago, a series of multinational mine clearance operations in the approaches to Estonian, Lithuanian and Latvian harbours revealed a large number of mines, which were cleared. Still, thousands of mines remain in our waters.

We need international cooperation and the capacity of several countries in order to handle major oil spills in the Baltic Sea.

The Swedish Coast Guard has received new state-of-the-art maritime surveillance aircraft and will receive additional capability in form of new large oil recovery vessels. But co-operation will still be very much needed.

When we build civil emergency preparedness, we have the same perspective as in our defence policy. We build security together with others. There is a lot to be gained from deeper Nordic and regional cooperation in education, training, preparedness and measures to meet civilian threats and risks. Our capability will be available for use nationally, regionally and internationally.

It should be possible to combine modular-based capabilities from the Nordic and EU countries for rapid operations. Sweden is already building modules for such matters as water purification.

This spring, I hosted the first Nordic ministerial meeting on civilian security. The meeting resulted in the Haga Declaration, which lays a foundation for establishing deeper Nordic cooperation.

Maritime surveillance

In September 1994, M/S Estonia capsized in a heavy storm and claimed over 850 lives. The accident shocked everyone. It became a starting point for an increased co-operation on maritime surveillance. First between Sweden and Finland, now much more widely.

Sea surveillance is carried out by states, but most of the activities and threats that they address are transnational in nature. Within most Member States, surveillance activities fall under the responsibility of several different authorities operating independently from one another. Maritime security systems are fragmented and rarely compatible across agencies, sectors and states.

There is no lack of systems in the region and in the EU. The obstacle is lack of co-ordination and sharing of information.

Sweden has initiated SUCBAS cooperation -Sea Surveillance in the Baltic Sea. It stems from the Swedish and Finnish cooperation SUCFIS, going back to what we learned in 1994.

SUCBAS ensures that authorities in the participating countries can exchange maritime surveillance information and pass it on to other relevant authorities. For example, a suspect vessel detected by Finland in the Gulf of Finland can be handed over to the Swedish surveillance system and later be intercepted by Danish authorities in Danish waters.

At present, there are six countries participating in SUCBAS: Finland, Denmark, Estonia, Lithuania, Germany and Sweden. I hope that SUCBAS will soon be enlarged with Latvia and Poland.

Regional cooperation on air surveillance is equally important. Military air situation data exchange between Finland, Sweden, Norway and the Baltic States, which are NATO members, is accessible through NATO's system, ASDE (Air Situation Data Exchange).

Civilian-military cooperation

Military and civilian maritime surveillance complement each other. It therefore makes sense to create possibilities to exchange information between the two.

For some time, navies have conducted common exercises in the Baltic Sea. The US-led exercise, BALTOPS, has been conducted since 1971, the Loviisa-Series exercises between Sweden and Finland and a number of exercise initiatives between the German, Danish and Swedish navies are some examples.

A new step for cooperation and exercises could be between the region's coast guards and customs authorities. Ideally, the level of cooperation should extend into coordination and sharing of responsibilities.

Conclusion

Approximately 100 out of 500 million EU citizens live and work in the Baltic Sea region. Eight out of nine Baltic Sea countries are members of the EU. Six Baltic Sea countries are part of NATO, and all nine are parties to the Helsinki Commission. This makes the Baltic Sea's state of health a matter of concern for the entire EU.

The Baltic Sea region is one of the more stable regions in the world. However, the importance of natural resources and energy transfer affect the security policy and military development of Europe.

A necessary way forward is a policy for enhanced cooperation and integration, and one that also includes Russia. This can not be handled by the Baltic Sea countries alone, but should be coordinated via the EU.

In the beginning of the 1990's, we did not know what direction developments in our region would take. What we have seen since that time has largely surpassed our expectations. Through integration and cooperation, security for all the countries of the Baltic Sea region has been strengthened. Russia benefits from a prosperous and stable neighbourhood.

The new direction of Swedish security and defence policy underlines that we are deepening the Baltic Sea perspective. As do our priorities for our EU presidency.

Tal
Bryssel 18 maj 2009
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Anförande av försvarsminister Sten Tolgfors under försvarsministrarnas lunch vid möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser den 18 maj 2009 (det talade ordet gäller)

Since it is the last time we all gather for the first half of the year let me first take this opportunity to commend the Czech Presidency for its great efforts promoting the development of ESDP. It is now our turn to take this work forward.

In the field of ESDP, the overall objective of the Swedish Presidency is to strengthen the European Union as a global and more effective actor.

The Swedish presidency will revolve around three themes:

- Increase usability
- Develop capabilities
- Secure on-going operations and be prepared for the unforeseen

Let me start to explain what I mean with usability. The EU Battlegroups provide the Union with a robust and rapid ability to respond to crises globally. Member States have invested time, money and resources to make this a reality. By doing so, we have taken an important step towards making the Union a credible global actor. At the same time, no battlegroup has ever been deployed. I think it is safe to say that there have been situations where a battle-group could have been used. I would like us to have a political discussion in order to find a common ground on the use of the battlegroup as an instrument for the ESDP. If resources are committed, but never used, the European tax-payer will start to raise questions. The willingness of Member States to commit resources might then decrease, not least when EU struggles to generate sufficient capabilities to other ESDP missions.

My second theme is developing capabilities. I would like us to closely look into maritime surveillance. There is great potential for increased interoperability between military and civilian systems in order to establish common Recognized Maritime Pictures.

I would also like to discuss how the civilian and military capability development processes can be more coherent. We have gained experiences from past and on-going ESDP operations and missions. We must make use of these lessons identified and identify civ-mil requirements and create synergies.

In the area of capabilities, let me also say that the French and Czech Presidencies have put a number of new important issues on the table and we intend to continue to pursue this within the framework of the European Defence Agency (EDA).

Next, let me also assure you that during our Presidency, we will attach great importance to our on-going operations. Regarding ATALANTA, the aim is to follow-up on the six-month review and a possible continuation of EU:s engagement in combating piracy.

The possible transformation of Operation Althea will require us to think constructively in order to find a flexible way forward.

Above all, and this leads me to conclude on my three themes, I think we recognize the importance being ready for the unforeseen.

Finally, one common denominator for all the themes is how we can strengthen the cooperation with partner organisations. The EU is already working side by side with both UN and NATO in missions in Africa, Afghanistan and Western Balkan. As has been done by France and the Czech Republic, I like to encourage further dialogue, in particular with NATO, where we must try and find a more pragmatic and constructive relationship. We also want to develop the support provided by both the the EU and the UN to the African Union.

Again, I look forward to working with you and will come back in more detail with our priorities. I would already now want to welcome you all to the informal meeting in Göteborg 28-29 of September.

Thank you.

Tal
Anförande vid Försvarshögskolans konferens "Crisis Management in Europe" What role for the EU and the Swedish Presidency 2009? 28 januari
2009
Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Managing crises and catastrophes - a coordinated approach"

We live in a constantly changing world. The threats and risks that society faces today are not necessarily the same as they were yesterday or will be tomorrow.

Present threats and risks are complex in nature and pose challenges to broad sectors of society. Some are obvious and predictable, some are not. There are no national boundaries for many of the threats and risks that we have to be prepared for. Climate change, organised crime, pandemics, epizootics, natural disasters and terrorism are just some examples.

All societies are affected by the ongoing climate change. We see how water levels are increasing and how extreme weather situations occur more frequently, causing storms and flooding. Deteriorating living conditions in some areas of the world may cause large-scale migration.

Climate change can also cause more traditional conflicts. We already face this when we participate in international civil and military operations. Limited natural resources may in turn lead to conflicts.

Terrorism and IT attacks can both directly and indirectly damage vital infrastructure in our society. Many incidents are difficult to predict and can appear suddenly. They expose the vulnerability of our advanced societies. An incident often affects one sector of society, and then continues to have severe consequences for other sectors. The incident may seem harmless and small at first but can develop into a crisis for the whole of society and consequently also for the political system.

A major power cut has consequences for both the telephone and IT systems. More or less all functions in society are dependent on IT infrastructure, including banking, the financial sectors, social welfare systems - as well as central heating and the distribution of food to our stores. A disruption can primarily influence one sector, but go on to affect several other sectors. The increasing complexity of our society therefore increases the risk of crises occurring.

The consequences of an accident or a natural event depend on how we deal with them. Whether a major incident turns into a national crisis is often decided by the way it is handled by the authorities.

Globalisation brings great opportunities for economic growth and prosperity, increased cooperation and rapid solutions to common problems. It also leads to greater interdependence and diminishing national control, and challenges traditional decision-making methods.

With modern ways of travelling, an outbreak of a contagious disease far away can reach us in just a few hours. At the same time greater dependence on international services and trade increases our vulnerability to disruptions in international transport and communication systems.

With a developed economy and decades of technological development and education we have a relatively good capacity to face the risks in our society. However, this does not mean that we can prevent all incidents and crises from happening. Different types of crisis will continue to occur. The question is not whether they are going to happen, but when, where and how.

The challenge for emergency and crisis management is being prepared for and ready to handle the unexpected and unforeseen.

What is needed is awareness and a high degree of flexibility in the crisis management system and efficient coordination. Continuously learning from past experience is also of vital importance.

According to one popular myth the phrase "If anything can go wrong, it will" was named after an engineer working at the Edwards Air Force Base in 1949. We all know the phrase as Murphy's law.

Sweden's security is strongly linked to the surrounding world. The safety of our neighbouring countries and our fellow EU Member States is very important to us. But we are also affected by conflicts and catastrophes far away.

Cross-border threats require international cooperation. Swedish participation in crisis management in the surrounding world contributes to our own security. It gives us valuable experience and strengthens our national competence.

Cooperation in the EU and the Nordic countries needs to be continuously strengthened.

The difference between a natural event and a natural disaster is partly decided by us humans. As early as the 1980s, first Oxfam and then the Swedish Red Cross published books on this very theme.

The basic problem is not that volcanoes erupt - volcanoes tend to do so - but rather that humans choose or are forced to live dangerously close to them. The problem is not flooding or droughts per se - it is the fact that humans cannot leave the areas where they reoccur. Poverty is therefore a common explanation for the severity of the consequences of a natural event. Developing countries regularly face more dire effects from natural events than developed countries.

Climate change makes it necessary to revive these books. They can be used not only to avoid catastrophes in developing countries, but due to climate change, also in our part of the world.

We tend to fear flooding and raised sea levels, but still we choose to live on the coast&

Last spring my Government presented a bill on how to improve the capacity to prevent, prepare for and respond to emergencies/crises at national and international level. One of the major initiatives in the bill was the establishment of a new authority, the Civil Contingencies Agency, known by its abbreviation as the MSB.

The MSB was established four weeks ago, on 1 January 2009. One major aim of the new Agency is to provide concerted support for the various actors dealing with emergency preparedness and increase the efficiency and effectiveness of this work in Sweden.

The new Agency is a merger of the Swedish Emergency Management Agency, the Swedish Rescue Services Agency and the National Board of Psychological Defence. Their tasks will now be handled by the MSB.

The MSB is responsible for a wide range of issues related to civil protection, emergency/crisis management and civil defence. The MSB is responsible for both prevention and preparedness and action during and after the occurrence of emergencies and disasters. In other words, the MSB's mandate spans the entire spectrum of threats and risks, from everyday accidents up to major disasters and even wars.

The MSB will advance and support society's preparedness for emergencies, crises and disasters. The Agency will help reduce the consequences of emergencies, crises and disasters when they occur. It will also have an important role in coordinating across and among various sectors and areas of responsibility.

Experience shows that when crises and their consequences are the responsibility of several agencies within the Swedish structure, the operational cooperation between them needs to be strengthened. The Government has therefore also given the MSB the mandate to support cooperation and coordination between the different agencies.

Sweden has longstanding experience of support to disaster areas within the context of the various United Nations systems, to some extent within Nato and increasingly within the European Union. This will of course continue with the MSB. Its perspective is national and international.

The Government has set out three guiding principles for our emergency management: responsibility, parity and proximity. Here I will concentrate on the principle of responsibility, but let me first explain the two other principles.

The principle of parity means that the localisation and organisation of activities should, as far as possible, be the same under normal conditions as during crises/emergencies.

The principle of proximity states that crises/emergencies should primarily be handled where they occur and by those who are closest to them.

Emergency preparedness and emergency/crisis management is based on the 'responsibility principle'. This means that the party responsible for a certain activity under normal conditions should also have the corresponding responsibility during emergency situations.

This is a very important principle since it gives stability to the system. The one who knows the systems best should be the one to run them during crises/emergencies.

Ongoing external changes and experience of major emergencies and disasters show that broader involvement in society's emergency preparedness is needed. A weakness in the past has been the lack of cooperation between the actors involved. The Government is therefore making it clear that the responsibility principle also includes the responsibility to cooperate with other affected actors.

In other words, the MSB will not take over the responsibility of other actors in the case of an emergency or disaster, but rather make sure that coordination functions as it must.

The country's political leadership must be kept well informed during an emergency in order to be able to carry out its duties in difficult circumstances.

The Government has therefore set up a Crisis Management Coordination Secretariat in the Prime Minister's Office to monitor the development of threats and risks and to conduct analyses. It will also evaluate when specific decisions by the Government are needed.

Incidents that occur in a limited area or in one sector should continue to be managed by the competent authority. In the event of contingencies with cross-sectoral consequences, operative responsibility at all levels may need to be coordinated.

There is a need for an integrated approach to disaster management focusing on the whole chain of prevention, preparedness, response and recovery. This is what I aim for in our national work. In my opinion this is also what we should aim for in EU cooperation. And this will also be the basis for our priorities during the Swedish Presidency.

We already have a wide range of EU instruments at our disposal. Prevention is the first key element of an integrated approach. We need to strengthen disaster prevention in order to help reduce the number and consequences of disasters.

During the last few years the European level has been developed, particularly in the areas of preparedness and response to different disasters. One important factor is the Civil Protection Modules with national competences developed by the Member States. These are designed to manage different emergency situations and be able to support each other in such situations. The modules can of course also be used during interventions outside the European Union.

Sweden has contributed to this work by registering a number of modules.

The further development of the modules must continue and we need to encourage Member States to develop and register more modules. The possibility of modules based on capacities from more than one participant in the mechanism should be examined further. The development of further scenarios based on the experience of previous interventions also needs to be pursued.

EU Member States' joint capacity for international intervention needs to be improved. We see the same shortcomings repeated with every intervention. These include aspects from helicopters to Medevac, tactical and strategic transportation to medical care and intelligence activities. Sweden's participation in the SAC programme gives us access to strategic airlift capability. Sweden will be the second largest participating state, and will therefore be second in line when transport planes are needed for civilian or military crisis management.

The EU Monitoring and Information Centre, the MIC, has an important role to play in promoting EU disaster response. I am very happy to say that the MIC has been strengthened in recent years and the number of responses coordinated by the MIC has increased.

Sweden has participated in many of these responses; we support the work done by the MIC. It also shows the importance of having a single point of entry in the EU for requests for support. I would like to add that I am pleased that Sweden currently has two national experts from the MSB working in the MIC.

The MIC was activated during the terrorist attacks in Mumbai. This was the first time that the MIC has been activated for consular issues in a real situation. Within just a few hours after the request for assistance was made, the Government had a decision in place and could act on the MIC request. We were the only Member State that provided medical evacuation transport, using the Swedish National Air Medevac. The result was very

good and I am proud to say that Sweden played a important role in bringing injured European citizens back to Europe.

The foundation of good cooperation is training and practice, and we can all learn from each other's experiences. European Disaster Management Training Arrangements are about to be developed, promoting the convergence of national training programmes in support of disaster management and offering a wide range of training opportunities at Community level.

It is my hope that we can find constructive synergies based on our different experiences, in order to limit the effects of different scenarios. Sweden will definitely play an active role in this training arrangement, sharing the long experience we have in this field.

We have all seen the devastating effects of terrorist activities. Luckily, so far, major incidents involving chemical, biological and radiological substances have been few in number. Nevertheless, the intelligence services continue to point to the possibility that terrorists have the capability to use ever more devastating means, and we therefore need to prepare ourselves for these scenarios.

The fact that the use of CBRN substances in industry, research and production is part of modern society itself imposes a big risk. We need to ensure that these vital structures are protected. The very fact that our population, goods and services are moving over greater areas of the world, at a much faster pace than before, results in a greater vulnerability for our society.

This year the European Commission will be presenting an extensive policy package of recommendations on enhancing the Union's capacity to prevent, detect and respond to intentional attacks with chemical, biological and radiological substances.

Sweden welcomes this initiative. We especially look forward to the recommendation on cooperation between Member States.

Over the last 10 years Sweden has been affected by a number of serious crises.

I am thinking of the tragedy of the ferry Estonia that went down in 1994 taking more than 850 passengers with it. Many of these were Swedish citizens. Almost every Swedish person was affected directly or indirectly - knew or knew of - someone on the Estonia.

On Boxing Day 2004 we woke up to the information that a severe tsunami had struck the coast of the Indian Ocean. Gradually we realised that more than 300 000 people had perished in south-east Asia. Many of these came from the western World, from Europe. Most were from the countries hit by the tsunami, on coast of the Indian Ocean. Of the countries in the European Union, Sweden was one of those that suffered the greatest losses.

On a different scale, just a few weeks after the tsunami the south of Sweden was struck by a major storm named Gudrun. About 350 000 households lost electricity in the bitter winter.

The effects of these catastrophes have deeply affected the Swedish nation and society. Had Murphy's law been applied as intended, we would have been better equipped to handle these serious crises.

The Government has made sure to build on the lessons learnt and make the necessary changes in our national system. One important change is the creation of a flexible capacity that can be used for small or large scale situations when Swedish citizens outside our own borders are in need. Another change has been to plan for a rapid reaction when a request comes from another country in need. The establishment of the MSB and the Crisis Management Coordination Secretariat in the Prime Minister's Office are key to our developed capability.

To conclude, I would like to underline the importance of a flexible and coordinated approach. And stress the fact that the whole chain of prevention, preparedness, response and recovery will need to be continuously strengthened.

Sweden will continue to work actively in the area of emergency preparedness in the EU and in various other international forums. The Swedish Presidency of the EU will of course be an important opportunity for us to push in this direction. Not only to strengthen Sweden's capacities, but also to contribute to the safety of EU citizens around the world and to increase the Union's capacity to help people in distress. And lastly to increase Sweden's ability to receive international assistance in the event of a severe national emergency.

EU cooperation will continue to be based on the principles of intergovernmental cooperation and voluntary participation. The Government is now in the process of finalising the detailed priorities for our Presidency.

President Eisenhower said "Plans are nothing; planning is everything."

I look forward to the upcoming Swedish Presidency of the EU and I look forward to presenting the Presidency priorities in these areas later on this spring.

Thank you.

Tal
Inledningsanförande vid Rikskonferensen Folk och Försvar i Sälen 18 januari 2009
Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Försvarspolitik för framtiden"

Ers majestät, bästa åhörare,

Vi är inne i en period av betydande förnyelse av försvarspolitikerna.

Försvarspolitikerna måste fokusera på kärnverksamhet som ger försvarsförmåga,

genom ökad användbarhet och tillgänglighet. Detta kräver prioritering av försvarets uppgifter och resurser. Jag vill varna för ett additionellt tänkande, där nya uppgifter och förmågor bara läggs till de gamla. Det leder till resursbrist och uttunnning och i förlängningen till att försvaret inte blir tillräckligt bra på något.

Vi ska ha ett försvar som är användbart här och nu - där det behövs: hemma, i närområdet och globalt.

Sedan i fjol har:

- Försvarsberedningen levererat en andra enig rapport. Efter den första med omvärldsbeskrivning och analys, kom inriktning av försvaret. Pliktutredningen har levererat principer för framtidens soldatförsörjning. Frivilligutredningen har gett underlag för de frivilliga försvarsorganisationernas stöd till försvaret.

Veteranutredningen har visat hur stödet till de som gör internationell tjänst och deras familjer kan förbättras. En helikopterutredning har tillsatts.

-Vi har tillsammans med försvarsmakten tagit fram en färdplan för ekonomisk balans på förbandsanslaget. Givet Försvarsmaktens egna siffror nås balansen under 2010.

- Genomförandegruppen har visat hur materieförsörjningen ska effektiviseras.

- Införandet av ett tvåbefälssystem har påbörjats, för att få fler officerare som utbildar och leder trupp och fullgör specialistfunktioner i försvaret. Aspirantskolor införs för breddad rekrytering av officerare.

- Sverige har gått med i SAC som näst största medlemsland, vilket ger oss tillgång till strategisk flygtransport för både civila och militära krisanteringsinsatser. SAC-modellen, med gemensam anskaffning, ägande och drift av tunga system är intressant för andra system och förmågor.

- Vi ökar insatsen i Afghanistan, fullföljer insatsen i Kosovo och har gjort insats i Tchad. Vi är på väg till Somalias kust. En ny strategi för internationella

insatser har antagits, där samverkan mellan den militära insatsen, diplomatisk närvaro, biståndsinsatser för att skapa ekonomisk och social utveckling, och SSR-insatser för att stärka mottagarlandets egna armé och polis ingår.

- En ny krisanteringsorganisation - bestående av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och en ny funktion i regeringskansliet - är precis som jag lovade i fjol i kraft från årsskiftet.

- FRA-frågan har hanterats genom en överenskommelse som samtliga alliansledamöter står bakom och som tillför nya integritetsskyddande och rättssäkerhetsstärkande åtgärder.

När vi sågs ifjol handlade diskussionen om besparingar på försvaret på 4-5 miljarder kronor. Så blev det inte. Pengarna vi frigör på materiel förs över till

förbandsverksamheten, som blir dyrare när tillgängligheten ska öka.

Netto blir förändringar om 0,1 miljard kronor under mandatperioden. Däremot driver oppositionen miljardnedskärningar: Vänstern 4 miljarder, socialdemokraterna 5 miljarder och miljöpartiet 8 miljarder. Pengar ut från försvaret.

Problem går inte att önska eller för den delen bråka bort. De måste lösas. I sak. På djupet. Konstruktivt. Sedan kan man ge besked. Det har vi gjort på punkt efter punkt.

Det svenska försvarets kvalitet verifieras löpande i internationella insatser och övningar. Vi är ett av de mest ansvarstagande och drivande länderna i den

gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna i EU och är Natos kanske mest uppskattade partnerland. Vi gör grundmurat goda insatser i bl.a. Kosovo och Afghanistan.

Svenska officerare har ett solitt rykte för sin kompetens och sina värderingar.

Att vårt flygvapen är av hög internationell klass vet vi bl.a. från Red Flag Nellis. Ubåtsvapnet är ledande inte bara i Östersjön, utan bland konventionella ubåtar överhuvudtaget.

Styrkorna i Sveriges försvar är tydliga.

När man förnyar måste man veta precis vilka problem man vill åtgärda och hur det ska göras. Det räcker vare sig att svartmåla eller att avfärda all kritik som grundlös.

Försvarspolitikerna behöver mer än något annat område nyans, saklighet, konstruktivitet och precision. Kravet på ansvar är större än på andra områden.

Så detta är det jag vill åtgärda:

- Tillgängligheten, användbarheten och flexibiliteten i försvaret ska öka.

Försvaret ska enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, kunna varna våra grundläggande värden och intressen.

Det politiska kravet har varit att Sverige ska kunna ha en tredjedel av den nationella insatsorganisationen - vara tillgänglig för insats inom ett år.

På resterande två tredjedelar av den nationella insatsorganisationen har inte funnits krav på tillgänglighet, användbarhet och kvalitet.

Två tredjedelar av insatsorganisationen ska alltså inte kunna användas inom ett år, utan först inom ett till tre år - om alls eftersom den tiden knappast finns om behovet kommer.

- Vi bygger nya förband för internationella insatser och avvecklar dem när de roterar hem. Det blir dyrt och tar tid. Att när försvaret verkligen skall användas så måste nya förband skapas. Samma förband ska vara användbara för insatser var de än behövs.

- Alla officerare har inte anställningsavtal med skyldighet att delta i insatser internationellt. Officersyrket kan vara ett 7-5 jobb bakom skrivbordet. Men varje officer bör vara beredd att göra insats när och där det behövs. Min förhoppning är att parterna kan komma långt med att komma överens i frågan.

- Officerens grunduppgift är att utbilda och leda soldater och förband. Balansen mellan stabstjänst och förbandsuppgifter måste förändras. De första stegen tas nu med nya specialistofficerare. Kompetens och erfarenhet måste bättre tas tillvara med längre tid i varje befattning.

- En tredjedel - eller 3.500 - av landets 9.700 officerare saknar reell krigsplacering idag. Till del förklaras detta med t.ex internationell tjänstgöring, men inte helheten.

- Ungefär 30 procent av de värnpliktiga vill gå vidare och göra insats efter värnplikten. 70 procent vill alltså inte delta i en av försvarets båda huvuduppgifter. Idag är man krigsplacerad i 2-3 år efter värnpliktsutbildningen.

Inte till 47 års ålder som det var förr. Det är ineffektivt att utbilda så många som inte vill vara del av försvarets framtid och behålla de som utbildats så kort tid. Vi behöver en modern personalförsörjning.

- Vi har mycket materiel, t.ex. hundratals splitterskyddade fordon som inte används i insats. De tillhör antingen förband i insatsorganisationen - som inte är insatta - eller är avsatta för framtida särskilda förband, som NBG 11.

Pågående operationer ska prioriteras. Det finns ett antal materielprojekt som befinner sig i mångåriga stadier mellan leverans från industrin och användbarhet i försvaret. Flera projekt som helikopter 14 präglas av fördringar och förseningar, vilket drabbar försvarsförmågan. Vi ska bort från särskiljande svenska specifikationer som försenar och fördringar. Vi ska anskaffa mer beprövad materiel med samma specifikationer som våra samarbetsländer.

- Stödstrukturerna är dimensionerade efter gårdagens organisation och behov och är överdimensionerade i förhållande till dagens kärnverksamhet.

Situationen idag är en konsekvens av tidigare försvarsbeslut.

Förnyelse är nödvändig. Om något kommer den sent.

Går det att nå breda politiska lösningar om försvarspolitikens långsiktiga inriktning så är det bra för Sverige och försvaret.

Samråd bör grundas i utredningsarbete där man går på djupet i frågorna.

Därför gjorde jag pliktutredningen parlamentarisk. Därför gav jag försvarsberedningen ett nytt uppdrag och möter den inför propositionen.

Vart tog de 700.000 som kunde mobiliseras inom ett år vägen? Hur kunde det förvandlas till 60.000 Hemvärnet inräknat, eller 11.400 om man ser till insatsförband tillgängliga inom ett år? Hur blev den gamla neutralitetspolitiken 5 till ett nära samarbete med Nato i Kosovo och Afghanistan?

Vad betyder försvarssamarbetet i EU? Solidaritetsklausulen?

Det finns både nyfikenhet och yrvakenhet inför den omvandling som skett under 15 år, men som ändå inte fullgjorts.

Det är ett självändamål att det nya försvaret skall kunna förklaras enkelt. Och det kommer vi att kunna göra.

Den grundläggande frågan är vad vi ska ha försvaret till?

Försvarets uppgift är dubbel, att värna Sveriges territorium och svenska värden och intressen genom insatser nationellt och internationellt. Sveriges säkerhet börjar och slutar inte vid gränsen. Den byggs tillsammans med andra i Norden, närområdet och globalt.

Vi dimensionerar försvaret utifrån hot som stammar utanför landet och rör sig in mot oss. Vi förbereder oss sedan för att kunna göra insatser i landet, i Norden, i närområdet och i världen. Den gamla synen med insatser antingen långt borta, eller inom landets gräns är förbi.

Försvarspolitikens inriktning med ökad användbarhet och tillgänglighet möter den militära utvecklingen i Ryssland, där man satsar på snabbrikliga insatsstyrkor för landet och närområdet. Den möter också den militära utvecklingen i Nato och USA.

Kriget i Georgien utspelade sig på fem dagar och avgjordes på två. Det var färre än 20.000 ryska soldater i Georgien, men de kom dit mycket snabbt. Georgien saknade luftherravälde, vilket beseglade konfliktens utgång.

Kriget i Georgien innebar inte i sig en upptrappning av den militära hotbilden mot Sverige i det korta perspektivet, men väl ett tydliggörande av hur den nya tidens hot ser ut. Det understryker varför försvaret behöver en ny inriktning mot ökad tillgänglighet och ökad användbarhet.

Kriget i Georgien präglades av massiv desinformation. Det visar vikten av en egen svensk underrättelseförmåga - bland annat byggd på signalspaning.

Information är en av krigets ordinarie arenor, precis som mark-, luft- och sjöarenorna är. När hastigheten ökar blir information avgörande för utgången, för den enskilda plattformen, men också konflikter. Tiden då Sverige hade ett par års tid för att förbereda sig och möta en konflikt är borta. Snabbhet och omedelbarhet är avgörande faktorer i konflikter.

Sveriges närområde är i ett historiskt perspektiv stabilt. Östersjön kantas av Nato- och EU-länder. Ryssland har två kontaktpunkter vid Östersjön, Kaliningrad och St. Petersburg. Leningrads militärområde är ett av de mindre prioriterade i Ryssland vad gäller militära förbandsenheter. Att de baltiska staterna är medlemmar i EU och Nato gagnar deras egen men också Sveriges säkerhet. När jag jobbade på Försvarsdepartementets säkerhetspolitiska avdelning 1992-93 var detta inte givet.

Den gamla ordningen hade fallit, en ny var ännu inte etablerad. En ny europeisk säkerhetsordning blev produkten av baltisk målmedvetenhet och framsynt politik av EU och Nato, pådriven av Sverige. Att agera mot ett baltiskt land som mot Georgien skulle ha fundamentala säkerhetspolitiska konsekvenser.

Likväl är utvecklingen i vårt närområde mycket intressant. Östersjön är ett hav präglad av energitransporter och intensiv sjöfart. Det går inte att utesluta risk för olyckor, militära incidenter och intressekonflikter, som jag sade förra året. Kriget i Georgien har ökat betoningen av den säkerhetspolitiska utvecklingen i

Barentsregionen. Där finns energifrågorna mycket närvarande. I norr öppnas nya isfria sjöfartsleder, vilket ökar områdets strategiska betydelse och militära intresse. Där finns också naturtillgångar, inte minst på energiområdet.

Därtill finns en betydande rysk närvaro av strategiska förband på Kola, samt närvaro av strategiska ubåtar.

Ryssland kommer få svårt att öka den inhemska energiproduktionen, som det ser ut idag. Man har inte investerat i infrastruktur för detta. Landets budget är mycket känslig för prisförändringar, med en brytpunkt som understiger dagensnivå. Ryssland måste då använda medel ur sin stabiliseringsfond. Den räcker med nuvarande oljepris några få år och detta givet att inte ekonomin försämras allvarligt av finanskrisen.

Kanske kommer Ryssland få svårt att leva upp till de kontrakt om leverans av gas, som landet åtagit sig. Detta är ett skäl att intresset för att kontrollera energitransitering och energiproduktion utanför landets gränser ökar.

Hur Ryssland kommer att reagera på fallande oljeintäkter och konsekvenserna av lågkonjunkturen vet ingen. Om det leder till utagerande utrikespolitik eller till insikt om ökat omvärldsberoende och samverkan.

Samtidigt är USA upptaget på andra håll i världen. Flera medlemsländer ser att man därför trots Natomedlemskap måste lita till egen förmåga i inledningskedet av en eventuell konflikt. Det Nordiska samarbetet kan bidra till fördjupad stabilitet i närområdet och är ett huvudspår i svensk försvarspolitik.

Ryssland satsar betydande belopp på försvaret, men på väl utvalda delar. Det som är mest relevant är att Ryssland satsar på snabbbrörliga insatsförband. De har en tillgänglighet på timmar eller dagar och är avsedda för insats inom landet och i närområdet. Man är tydlig med att de största hoten ligger i syd.

Det är en ny internationell prioritering av snabbt tillgängliga och rörliga förband vi ska svara mot och det är precis på denna punkt vi är för svaga idag. De hot

Sverige kan drabbas eller påverkas av framöver kommer att komma mycket snabbt, oavsett var de kommer geografiskt, eller hur de ser ut i den breda hotbilden. Därför är den gamla styrningen av försvaret föråldrad.

För att möta den nya tidens hot handlar det, utan om hög användbarhet, tillgänglighet, flexibilitet och kvalitet.

Det handlar om hur vi kan utsträcka militär förmåga för att värna landets territoriella integritet och sprida säkerhet i närområdet. På samma sätt ger en tidig insats internationellt större effekt än en sen, när konflikten redan har satt sig.

Det är dags för ett grundläggande nytänk i försvarspolitiken, inte en återgång. Det är inte en storskalig invasion av den gamla typen vi bör frukta eller förbereda oss för. Vi vet vad som finns på andra sidan Östersjön i form av förband och landstigningsfartyg - antalen och den operativa tillgängligheten är låg.

Däremot måste vi bättre förbereda oss för en ny tids hot. Vid en Georgienliknande situation i närområdet krävs snabbinsatsförband och samverkan med andra.

Länder analyserar hotbilder olika. Sverige tillmäter två faktorer betydelse, förmåga och ambition. Rysk förmåga gällande närområdet finns, men konsekvenserna av insatser i västlig riktning skulle bli fundamentala, då länderna är integrerade i Nato och EU.

Andra länder ser enbart till militär förmåga. Om den finns kan den användas. Och värderar inte på samma sätt politisk vilja och konsekvens. Oavsett hur man gör faller det ut förhållandevis lika i ökad betoning av behov av snabbbrörliga och tillgängliga insatsförband. Det är den riktning Nato går i.

Försvarets inriktning

Inriktningspropositionen ska ge inriktning mot snabbtillgängliga, snabbbrörliga och flexibelt sammansatta insatsförband. De ska arbeta joint, dvs. sammansatt mellan försvarsgrenar och arenor. Samma förband skall användas för insats hemma och borta. Den särskilda utlandsstyrkan avvecklas. Förbanden ska vara användbara för insats i landet, närområdet, Norden, EU och globalt.

Insatser internationellt förutses huvudsakligen ske på markarenan. Insatser i anslutning till Sveriges territorium och vårt närområde förutses främst ha en sjö och luftoperativ tyngdpunkt. Men alla insatsförband ska vara användbara hemma och borta.

Armén

Reformering av armén är tyngdpunkten i inriktningsproppen.

Det framtida armén byggs kring bataljonstridsgrupper. De består av en lätt manöverbataljon som förstärks med funktionsförband anpassade efter uppgift. Det kan vara pansar, artilleri, amfibie, ingenjör eller underrättelseenheter.

Därtill finns förutbestämda förstärkningsförband från såväl flyg- som sjöstridskrafterna. Konceptet är provat med NBG. Stridsgruppen kan uppträda självständigt, eller tillsammans med andra. Sverige skall ha brigadledningsförmåga, dvs. kunna leda flera stridsgrupper tillsammans.

Vi skall kunna leda såväl svenska, som internationella förband, som NBG var. Vi skall också kunna ledas av andra.

Bataljonsstridsgruppen kan skalas ner i kompanier för att användas i löpande rotationer internationellt.

Bataljonsstridsgruppen är byggd så att den möjlig att snabbt transportera till insatsområden i Sverige, närområdet eller globalt.

NBG stod i 10 dagars beredskap för insats i varje konfliktnivå, i princip var som helst i världen.

Ingående förband kan så långt som möjligt samlokaliseras vid garnisoner. Vissa funktionsförband som artilleri kan inte finnas permanent lokaliserade med

bataljonsstridsgrupperna. Detta för att nå kritisk massa.

Insatsorganisationen byggs av stående och kontrakterade förband.

De stående förbanden består av anställda soldater, för att ge omedelbar tillgänglighet. De kontrakterade förbanden byggs av personer med civila jobb, men som med viss

periodicitet gör utbildning - repövning - beredskap och insats.

Kontraktförbanden är tyngdpunkten och ger volym och koppling till det civila samhället.

Insatsorganisationen personalförsörjs liksom de nationella skyddsstyrkorna med rekrytering på frivillig grund. Några månaders grundläggande soldatutbildning för fler följs av ett beslut. Försvaret bedömer om den enskilde är lämplig, den enskilde om hon eller han vill vara en del av försvarets framtid.

När kontrakt skrivs genomförs en längre befattningsutbildning, som leder till en tjänst i stående eller kontrakterade förband eller till officersyrket.

De som inte går vidare utgör rekryteringsbas för de nationella skyddsstyrkorna, liksom de som

gjort tjänst i stående eller kontrakterade förband. Anställning för soldater och sjömän i stående och kontrakterade förband ska vara tidsbegränsad. Personalen roteras i framtiden individvis. Det betyder att kompetens och erfarenhet bibehålls. Hemvärnet skall utvecklas i riktning mot nationella skyddsstyrkor. De utgör en viktig komponent i insatsorganisationen.

Inget parti har så höga försvarsanslag som regeringen. Tvärtom. De tre oppositionspartierna vill minska försvarsanslagen med 4, 5, respektive 8 miljarder på tre år.

Flygvapnet ska balanseras för Sveriges behov

Handlingsplan Gripen gäller. A/B versionen ska avvecklas och flottan ensas. Mer fokus bör läggas på beväpning och användbarhet. Gripen är kärnan i det svenska flygvapnet. Det ingav därför funderingar när Norge valde ett annat plan än Gripen. Vi har ägnat betydande kraft åt att förstå varför.

Jag har fortsatt tydliga synpunkter både på de ekonomiska antaganden och kommunikationen av beslutet, vilket jag talat med min norske kollega om. Gripen är inte framtagen med målsättningen ett autonomt uppträdande över fientligt kontrollerat territorium utan är uppbyggt som ett system av system.

När det gäller jaktegenskaper har Norge värderat förmågan till autonom strid på långa avstånd högt. Även här blir STEALTH-egenskaper och vapensystem av betydelse.

Norge har likaså värderat planen med mycket stora och tunga markmålslaster, tillsammans med full självförsvarsbeväpning. Gripen är inte optimerad för detta.

Norge har efterfrågat förmågan till helt autonomt uppträdande, dvs. utan stöd av t ex luftburen radar. Norge har inte egen sådan förmåga även om den finns inom

NATO.

Sverige har det och Gripen använder sådant stöd, dvs. sensorer som finns även på annan plattform. Våra flygstridskrafter har medvetet utvecklats som ett system av system.

Eftersom Sverige - och andra potentiella exportländer - inte prioriterar tung attackförmåga, så säger den norska värderingen förhållandevis lite om att Gripen-systemet skulle ha brister för våra behov. Gripen är ett mycket bra stridsflygplan för att värna territoriell integritet, vår suveränitet, vårt luftrum och hav.

Gripen har en mycket bra förmåga till övervakning, kontroll av luftrum och havsytor, samt spaning utöver kvalificerade luftförsvaregenskaper. Den norska värderingen visar också tydligt att Gripen väl fyller kraven på direktunderstöd av markförband.

Den hotbild Norge utgått från innehåller en negativ utveckling i de norska nordområdena och kvalificerade hot från markförband.

I sammanfattning har Norge har sökt ett plan som klarar att utföra tyngre markattacker i den högsta av hotnivåer med ett autonomt uppträdande. Det handlar om att utföra solitära insatser över av en fiende kontrollerat territorium, som är skyddat av avancerat långräckviddigt luftvärn och nästa generations jaktflyg. I ett sådant perspektiv blir bl.a. STEALTH-egenskaper centrala.

Vi ska balansera Gripen-systemet för våra behov och tillsammans med andra Gripenländer fortsätta utveckla planet, så att det kan utgöra kärnan i våra flygstridskrafter och lösa våra operativa krav i flera decennier framöver.

Alternativet är nyanskaffning kring 2020, som inte är billigare. Exportaffärer där motsvarande förmågor efterfrågas kan och bör vi ta oss an. Affärer där annat efterfrågas bör vi avstå.

Marinen ska balanseras för östersjöförmåga och kunna göra insatser i närområdet, på och under ytan. Marinförband ska också kunna användas i insatser utanför Östersjön givet lämplighet, som nu i Somalia.

Vi ska ha samma förband hemma och borta.

Ska man reformera försvaret går det inte att tänka additionellt, dvs. att ovanpå det gamla lägga det nya.

Att försvaret skall göra lite av allt - i en gammal struktur - är förklaringen till att vi får för lite försvarsförmåga för pengarna idag.

Inriktningspropositionen är första steget i en betydande reformering av försvaret. Det kommer följa särpropositioner om personalförsörjning och budgetpropositioner gällande ekonomiska frågor. Reformeringen sker stegvis, i takt med att resurser frigörs.

Användbarhet, tillgänglighet, flexibilitet i samverkan med andra är inriktningen för den nya försvarspolitik.

Tal

Anförande vid Kungl. Krigsvetenskapsakademiens högtidssammankomst 12 november 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Det framtida försvaret"

Herr Styresman,
Ärade ledamöter,

Kungliga Krigsvetenskapsakademien representerar en unik och bred kunskap om vårt försvar. Ert engagemang är betydelsefullt. Akademien är ett värdefullt forum och det känns därför naturligt att här göra en av de första offentliga presentationerna av min vision för Sveriges försvar och vad Regeringen kommer att lägga fram i inriktningspropositionen till våren 2009.

Vi ska skapa ett modernt, flexibelt och användbart försvar; ett försvar med hög operativ tillgänglighet. Vi ska skapa mesta möjliga säkerhet per investerad skattekrona. Fokus för det svenska försvaret ska ligga på operativ nytta här och nu. Försvaret ska kunna användas där det behövs, både i Sverige, i närområdet och globalt.

Högre operativ effekt, tillgänglighet och flexibilitet gör att de personella kostnaderna kan komma att öka. Men, vi har inte råd att utbilda soldater och officerare som vi sedan inte kan använda. Förband som bara finns på pappret, kvardröjande äldre strukturer och framtidsdrömmar har en tendens att kosta mycket pengar, för att inte tala om tekniska sårlosheter. Vi håller på att omfördela medel från materielanskaffning till operativ verksamhet, för att förverkliga ökad effekt och tillgänglighet i våra förband. Det är också hög tid att rationalisera försvarets stödstrukturer och våra stödmyndigheter.

En tillbakablick

Låt mig dock först blicka tillbaka på året som gått sedan jag tillträdde som Försvarsminister. En lång rad åtgärder är vidtagna. Vi har en färdplan för att nå balans på förbandsanslaget; vi inför tvåofficerssystemet med nya specialistofficerare; aspirantskolor för officerare; vi fördjupar vårt nordiska samarbete till att även omfatta helt nya områden; genom vårt deltagande i SAC får vi tillgång till strategisk flygtransport; vi skapar en ny Myndighet för samhällsskydd och beredskap; FRA-lagen är överenskommen; vi har beslutat om att utöka Afghanistaninsatsen och vi har deltagit i Kosovo och Tchad; vi har antagit en ny strategi för internationella insatser; och vi fortsätter att utveckla synen på vår materieförsörjning. Vi har därmed vidtagit flera viktiga steg som i sig ökar försvarets tillgänglighet, rörlighet och användbarhet.

Försvarets förmåga

Försvarsmaktens operativa förmåga ökade något 2006-2007 och förbandsverksamheten är generellt av god kvalitet. En ny lovande generation officerare är på väg fram; ambitionen vad gäller en sund värdegrund och dess betydelse är hög. Flyg- och ubåtsförbanden, liksom specialförband och ledning, håller högsta internationella klass.

Natos generalsekreterare Jaap de Hoop Scheffer pekar ut Sverige som Natos viktigaste partnerland tack vare vår kvalitet och ambition i internationella insatser.

Den av Sverige ledda nordiska stridsgruppen (NBG) beskrivs som den bästa som hittills satts upp inom EU. NBG tillförde försvaret ny kunskap, gav erfarenhet gällande snabbinsatsförmåga och fördjupat samarbete med närliggande länder. Den skulle med tio dagars varsel kunna sättas in i varje konfliktnivå i princip var som helst i världen.

Samtidigt finns i försvaret utmaningar inom ekonomistyrning och effektivitet i resursanvändning. Den stora försvarspolitiska uppgiften är att fullfölja omställningen till ett användbart och tillgängligt insatsförsvar, som ger högre försvarseffekt för pengarna. Att inte fortsätta med förnyelsearbetet skulle fortsätta att binda försvaret vid en struktur där allt större del av resurserna skulle konsumeras av fasta och trögrörliga kostnader medan allt mindre resurser skulle gå till den del som ger operativ effekt. Resultatet skulle bli en gradvis avtagande försvarsförmåga.

Inför inriktningspropositionen

I vår föreslår Regeringen en ny inriktning för försvaret. Omställningen ska påbörjas den 1 januari 2010 för att vara införd vid utgången av 2014. Inriktningspropositionen är ett stort och omdanande steg i försvarets fortsatta utveckling mot ett modernt och användbart försvar. Därefter följer särpropositioner om bland annat personalförsörjning, rationalisering av försvarets stödstrukturer och stödmyndigheterna, samt ordinarie budgetpropositioner.

Inriktningen som den beskrivs i propositionen vilar på en rad solida underlag.

Försvarsberedningen lämnade sin säkerhetspolitiska rapport i december 2007. En enig beredning, med alla sju partier, stod bakom analysen. I juni 2008 presenterades Försvarsberedningens försvarspolitiska rapport som lade fram långtgående förslag om bland annat en ny princip för personalförsörjning, rationalisering av stödmyndigheter, att gå från tyngre till lättare förband, långtgående samverkan i Östersjön och konkretisering av civil-militär samordning. Återigen var hela beredningen enig om denna inriktning. Den försvarspolitiska inriktningspropositionen måste operationalisera Försvarsberedningens rapport.

Andra underlag för inriktningspropositionen är delredovisningen från Pliktutredningen, Frivillig- och Veteransoldatutredningen, samt Försvarsmaktens svar på planeringsanvisningarna.

Genomförandegruppens arbete är ett annat ingångsvärde. Med utgångspunkt från aktuella behov, identifierade vi i detta arbete materielprojekt som ströks eller sköts på framtiden för att möjliggöra en direkt överföring av dessa medel till den operativa verksamheten. Det är bland annat tack vare dessa överföringar, som försvarets ekonomi går mot balans. Givet att Försvarsmaktens egna siffror och underlag håller, behöver vi inte göra några förbandsnedläggningar under denna mandatperiod.

Marie Hafströms utredning syftar till att i grunden rationalisera stödet till Försvarsmakten. Försvarsberedningen bedömde att rationaliseringsåtgärder kan medge en överföring av 3-4 miljarder kronor från stödverksamheten till den operativa verksamheten. Jag binder mig ej vid Försvarsberedningens siffror, men väl till inriktningen. Rationalisering av dessa strukturer, som byggdes upp för det kalla krigets krav och dåtidens behov, är helt nödvändig för att kunna öka den operativa tillgängligheten och användbarheten.

Det är dock viktigt att komma ihåg att en så betydande omstrukturering och modernisering som föreslås tar tid att genomföra. Men fokus måste ligga på kärnverksamheten och den operativa nyttan.

Spårbarhet

Regeringen följer spårbarhetsmodellen. Vi börjar med omvärldsbeskrivning och analys där Försvarsberedningens arbete utgör grunden. Därutöver gjorde Försvarsdepartementet och UD en uppdaterad och fördjupad analys med anledning av Georgienkonflikten, med underlag från MUST, FRA, FOI och UI. Nästa steg är den politiska inriktningen och dimensioneringen av försvaret. Avslutningsvis kommer försvarets produktionsapparat, d.v.s. det som i dag benämns grundorganisationen, att anpassas.

Regeringen ska ange vilka mål som ska uppfyllas, vilka prioriteringar som görs och hur vi vill att morgondagens försvar ska se ut. Det är sedan militärens uppgift att föreslå hur verksamheten bör utformas för att på det mest effektiva sättet leva upp till de politiska inriktningarna. Precis som i alla andra politikområden så kommer det att ges politiska inriktningar på både den övergripande nivån och i mera konkreta frågor av politisk betydelse.

Målen

1. Ökad tillgänglighet. Kriget i Georgien visar hur snabbt dagens konflikter kan utspelas. Georgienkriget genomfördes inom loppet av en vecka. Det var mindre än 20.000 ryska soldater i Georgien - men de kom dit mycket snabbt. Det svenska försvaret ska fortsatt ha god uthållighet, men ett här och nu-perspektiv måste prioriteras. Vi behöver förband som är omedelbart gripbara för att värna Sverige, för användning i internationella insatser och för att kunna bidra med en snabbinsatsförmåga inom ramen för t.ex. EU.

Med hittillsvarande politiska krav på den nationella insatsorganisationen ska försvaret kunna ha 11.000 man redo för insats inom ett år. Det motsvarar en tredjedel av insatsorganisationen. På övriga två tredjedelar av förbanden, som uppgår till cirka 20.000 man, finns inga politiska krav på att de ska kunna vara tillgängliga för insats eller på vilken kvalitet de ska ha. De utgör snarast en produktionsfaktor för den användbara tredjedelen. Sverige behöver ha fler förband tillgängliga snabbare.

Vi behöver ändra vår syn på hur försvaret används. Här och nu-perspektivet innebär att normen för försvarsmaktens personal och förband är att vara operativt tillgängliga och insatta, precis som är fallet för Polisen, Räddningstjänsten, Kustbevakningen eller våra sjukhus.

2. Ökad användbarhet. Förbanden ska vara användbara nationellt, i närområdet och i internationella insatser. Vi ska bort från uppdelningen i en nationell insatsorganisation och en särskild utlandsstyrka. Förbanden ska vara användbara också i meningen att de inte bara ska existera på papperet, utan gå att använda i verkligheten. Förband som inte är utrustade, utbildade eller övade är helt enkelt inte användbara.

I användbarhet ligger också att förbanden ska vara flexibla och möjliga att snabbt transportera, inom eller utom landet, dit där de behövs för en insats. Samtidigt måste förband ha förmåga att samverka effektivt med andra länder och organisationer.

För att förband ska vara användbara bör de ha sådan kvalitet att de kan växla mellan olika konfliktnivåer, samarbetspartners och geografiska miljöer. Detta kräver robust materiel och betydande satsningar på övningar, språkkunskaper och professionalism. Förmågan att verka i extrema miljöer, t.ex. extrem kyla, djungel eller öken, kommer att begränsas till utvalda enheter.

Det är också i den här riktningen övriga Europa, och Nato utvecklas. Tillgänglighet, flexibilitet, rörlighet och användbarhet är nyckelorden både för oss och dem.

Bataljonsstridsgruppen och garnisoner

Förbanden ska arbeta sammansatt, integrerat och förövat mellan olika stridskrafter. Den nordiska stridsgruppen byggdes kring en mekaniserad bataljon, kompletterad med funktionsförmågor och med förbestämda flygenheter, bland annat i form av Gripenplan. En sådan bataljonsstridsgrupp är till sin natur skalbar, rörlig och anpassningsbar till olika uppgifter.

Bataljonsstridsgruppen ska vara den huvudsakliga organisatoriska och operativa enheten bland markstridskrafternas insatsförband. Bataljonsstridsgruppen består i normal fall av en lätt mekaniserad bataljon (eller motsvarande) samt pansar-, luftvärns-, artilleri-, ingenjers-, och underhållselement, samt i vissa fall specialförband/amfibie element. Vid insats bestäms i vilken utsträckning det lätta mekaniserade förbandet ska åtföljas av stridsgruppens stödelement, eller undantagsvis, att stödelementen självständigt utgör det svenska bidraget till insatsen. Med andra ord ska elementen vara modulärt uppbyggda. Bataljonsstridsgruppen ska kunna förstärkas och understödjas av förbestämda flyg- och marinstridskrafter. Detta ligger väl i linje med den markoperativa tyngdpunkten som gäller för Försvaret.

Övergången till bataljonsstridsgrupper är ett led i att öka markstridskrafternas flexibilitet. Idag är huvuddelen av markstridskrafternas insatsförband tunga, medan endast en mindre del är lätta. Förstärknings- och stödfunktionerna är idag organiserade som relativt autonoma bataljoner, något som inte är optimalt för dagens operativa behov. Däremot är det nödvändigt att kunna komplettera de lättare bataljonsförbanden med dessa element. Erfarenheter från till exempel södra Afghanistan visar att förstärkningsförmågor, även i små volymer, spelar betydande, ibland avgörande, roller som del av integrerade lättroliga förband.

Sverige ska bibehålla förmågan att leda brigad och att vi ska kunna ingå i och ledas av sådana strukturer. Detta innebär inte att vi idag ska bygga upp gårdagens brigadstruktur eller upprätthålla stödstrukturer för brigader. Det innebär att svenska officerare tillsammans med t.ex. våra nordiska grannar, ska kunna leda en brigad. Svenska officerare, i internationella sammanhang, ska också kunna ingå i högre staber. Lika naturligt är det svenska bataljonsstridsgrupper ska kunna ingå i en internationell brigadstruktur för t.ex. större internationella insatser.

Bataljonsstridsgruppen kommer att utgöra grunden för svensk markstrid. Med de nya stående och kontrakterade förbanden följer att verksamheten naturligtvis kommer att förändras, men det kommer inte att göras några förbandsnedläggningar under denna mandatperiod.

Med utgångspunkt i bataljonsstridsgruppskonceptet ska följande förband finnas:

1. Stående bataljonsstridsgrupper med anställda soldater och officerare. Dessa ska vara omedelbart tillgängliga för insats - vare sig behovet dyker upp i Sverige, i närområdet och internationellt. Kraven på operativ tillgänglighet, interoperabilitet och flexibilitet är mycket höga.

2. Kontrakterade bataljoner där soldater på samma sätt som i dagens reservofficerssystem har civila jobb men förbinder sig att göra utbildning och insats med viss periodicitet. Dessa förband ger volym i det nationella försvaret och avses framför allt användas för planerade insatser. Det är självklart att de används nationellt om behov uppstår. Vi får in civil kunskap i försvaret och vi ger militär erfarenhet och ledarskap tillbaka till samhället.

3. Den nordiska stridsgruppen blir i ett sådant system inte ett förband som byggs för en särskild beredskapsperiod, utan en ordinarie stridsgrupp, som under en viss period tillsammans med enheter från andra länder gör tjänst som Nordisk stridsgrupp.

4. Flyg- och marinförbanden kommer i huvudsak att bemannas med heltidsanställda officerare, soldater och sjömän.

5. Nationella skyddsstyrkor utvecklas ur hemvärnet. De nationella skyddsstyrkorna utvecklas och organiseras lokalt, och är kontrakterade. Deras materiel kommer från bataljonsstridsgrupperna. Bättre utbildning och utrustning kommer att öka kvaliteten och användbarheten för denna centrala komponent i vårt försvar. Uppgiften är nationell och lokal och riktas mot bland annat skydds- och bevakningsuppgifter, samt stöd till samhället. De nationella skyddsstyrkorna bidrar med viktig folklig förankring.

Signifikant är att förbanden, bataljonsstridsgrupperna, flygdivisionerna och sjöstridskrafterna, är i stort sett permanenta. Personalen roterar i och ur förbanden vid lämpliga tidpunkter och följer med förbandets insatscykel. Denna insatscykel är naturligtvis annorlunda för förbanden som är uppbyggda med stående soldater och de som utgår ifrån kontraktssoldater. En icke oväsentlig aspekt är att när väl kontrakt är skrivet, med både soldater och officerare, ingår i uppgiften att göra insats. I dagens system är utbildning obligatorisk, men i alla lägen utom mobilisering, är det frivilligt att delta i insatsen. Morgondagens system blir mera rationellt - där är det frivilligt att bli del av Försvaret och att teckna kontrakt. Men när man väl har skrivit på måste vi kunna räkna med att använda alla för insats.

Balansen i detta blir ett försvar med en begränsad mängd anställda soldater och officerare för att skapa förband med hög tillgänglighet kompletterat med en större volym kontrakterade soldater (inklusive de nationella skyddsstyrkorna). Personalförsörjningen moderniseras så att frivillighet utgör grund för uttagning i stället för värnplikt. En kortare, låt säga tre månaders grundläggande soldatutbildning, fullgörs av ett större antal unga människor. Därefter kan försvaret och den enskilde, om man vill, välja att teckna kontrakt med varandra för vidare utbildning, beredskap och insats i stående förband eller kontraktförband. Övriga blir rekryteringsbara för de nationella skyddsstyrkorna.

Vi bör minska antalet typförband för att rationalisera utbildnings- och övningsmoment samt för att undvika specialmateriel. Det finns en lång rad av specialförband och jägarförband, från jägarbataljon, luftburen bataljon till underrättelsebataljon, säkerhetsbataljon, flygbasjägarförband och kustjägare, som torde kunna samutbildas mer och till del samordnas. Försvarsberedningen föreslog att amfibieförmågan bör integreras i markstridskrafterna, ett förslag som bibehåller en förmåga att verka i kustnära storstadsmiljö och hamnområden, som ökar dess användbarhet, och samtidigt medger materiella och infrastrukturella rationaliseringar. Ytterligare detaljer kring denna form av effektiviseringar kommer att tas i en framtida proposition i dialog med Försvarmakten.

Civil-militärt samarbete

Militära insatser kan inte på egen hand skapa förutsättningar för fred och återuppbyggnad i ett konflikttrabbat område. Säkerhet och utveckling förutsätter en helhetssyn på samverkan mellan militära, humanitära, fredsbyggande och utvecklingsrelaterade medel. De militära resurserna krävs inte sällan för att möjliggöra de civila insatserna, men de civila insatserna är nödvändiga för att uppnå långsiktig stabilitet. En effektiv civil-militär samverkan omfattar såväl långsiktiga och mer långvariga insatser, som akuta kortare insatser. Idag finns det brister i denna koordinering, kontinuiteten är dålig och det finns mycket att önska avseende tillvaratagande av "lessons learnt", såväl nationellt eller tillsammans med våra nordiska samarbetspartners.

För att åstadkomma en stärkt koppling mellan säkerhet och utveckling i ett konfliktområde måste arbetet bedrivas i en gemensam civil-militär process i hela kedjan från policyskapande, planering, övning, utbildning, genomförande av insats och utvärdering till kunskapsåterföring. Detta ska ske i samklang med nordiska och europeiska koncept. Denna samverkan bör institutionaliseras i form av en samverkansfunktion med berörda myndigheter och andra aktörer för att verka inför, under och efter varje insats.

Slutsats

Det är hög tid att fullfölja försvarets transformering och rätta till obalanser - ekonomiska, strukturella och operativa. Regeringen har vidtagit flera steg i denna riktning. Inriktningspropositionen sätter upp en tydlig ledstjärna. Vi kommer därtill, under de följande åren, att komplettera med nödvändiga propositioner och i budget för att styra försvaret mot ökad användbarhet och operativ tillgänglighet. Försvaret ska kunna verka och göra nytta där det behövs - hemma och utomlands, och normen är att försvaret ska kunna användas här och nu.

Genom denna förnyelsestrategi når vi ett försvar med bättre förutsättningar att värna Sverige och svenska intressen, samtidigt som den internationella ambitionen att sprida fred och säkerhet tillsammans med närstående länder fortsatt kan vara hög.

Tal
UD:s chefsmöte, Bonnier Conference Center 27 augusti 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Anförande av försvarsminister Sten Tolgfors vid UD:s chefsmöte

Det talade ordet gäller

Det är roligt att vara tillbaka oss er idag. Den här formen av gemensamma övningar är viktigt för mer samarbete mellan våra hus. I sakfrågor och emellan personalen.

2008 kan bli ett år av utveckling av försvarspolitik.

En hel del har redan skett.

Bland annat har en ny krishanteringsorganisation levererats (Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap) och träder i kraft 1 januari 2009, Sverige har gått med i SAC för strategisk flygtransport, en strategi för internationella insatser har lagts fast, en färdplan för att skapa balans på försvarsmaktens förbandsanslag har tagits fram, liksom genomförandegruppens för materielfrågors rapport.

Det nordiska samarbetet har fördjupats, ett tvåbefälssystemet verkställs, aspirantutbildning införs, vi har en svensk styrka i EU:s insats i Tchad, ytterligare resurser har tillförts vår insats i Afghanistan, den nordiska stridsgruppen har fullgjort sitt uppdrag och försvarsberedningen har i bredast tänkbara enighet lagt fram två rapporter.

Sent i år eller i början på nästa år avser vi lägga fast inriktningen för framtidens försvar. Fokus framöver blir tillgänglighet och användbarhet.

1 Säkerhetspolitisk bild

Låt mig med detta säga några ord om konflikten i Kaukasus.

Kriget i Georgien är en tragedi för de civila som drabbats. Det kommer att få varaktiga politiska konsekvenser och starkt påverka bilden av Ryssland. Militärt överväld har använts och Georgiens territoriella integritet har allvarligt kränkts. Rysslands erkännande av Sydossetien och Abchazien är ett allvarligt steg i fel riktning.

Försvarsberedningens rapport från juni i år slår fast att: "I utrikespolitiskt hänseende kommer det ryska agerandet mot länder som tidigare ingick i Sovjetunionen att vara ett lackmustest på vilken väg Ryssland väljer. Mot den bakgrunden är Rysslands agerande i Kaukasus oroväckande. Rysslands förhållande till och agerande gentemot dessa länder de närmaste åren kommer definiera vår syn på Ryssland."

I mitt försvarspolitiska linjetal i Sälen sa jag följande: "Ryssland satsar på strategiska styrkor och utvalda förband." "Ryssland vill kunna projicera makt, men förmodligen inte minst gentemot sina södra gränser." Detta syftade på hur landet uppträder i Tjetjenien, Kaukasus i stort och just på den sorts snabbrikliga insatsförband som nu använts i bland annat Sydossetien.

I svensk debatt har förutsatts att östvästkonflikten dominerar ryskt tänkande, och den är central. Men bland annat Tjetjenienkonflikten och konflikten i Georgien visar hur Ryssland tillmäter den sydliga flanken stor betydelse.

Ryssland har ansett sig hotat av separatism som i Tjetjenien, extremism med politisk och religiös grund, samt är upprört över Nato-utvidgning och västorientering bland sina sydliga grannar. I själva verket kan flera länder i regionen vara på väg ur ryskt inflytande. Vidare finns energitvinning och transitering som adderar ytterligare till det ryska intresset i söder.

Samtidigt lyfts obekräftade uppgifter fram om att Ryssland överväger att placera nya kärnvapen i Östersjöflottan. Redan förra året hotade de med att placera nya missiler i Kaliningrad, som svar på missilförsvaret i Polen. Så frågan är inte direkt kopplad till Georgien, men ingår i ett höjt tonläge med anledning av konflikten.

Under hösten kommer försvarsdepartementet att uppdatera och fördjupa den säkerhetspolitiska analysen. Men försvarsberedningen står kvar.

Den politiska och geografiska förutsättningen för den gamla typens storskaliga invasionshot från en supermakt finns inte längre. Östersjön kantas idag av Nato- och EU-länder. Den europeiska säkerhetsordningen är vidgad till de länder i vårt närområde som tidigare kontrollerades av Sovjetunionen.

Sverige stödde detta aktivt. Utvidgningen stärker de berörda ländernas säkerhet, men också vår egen. Natos vidgning till Polen och de baltiska staterna har de facto accepterats av Ryssland. Oavsett har artikel 5 betydelse.

Detta är en fundamental skillnad jämfört med Kaukasus. Där vållar utvidgningsdiskussioner konvulsioner. Ryssland har vare sig accepterat Ukraina eller Georgien i Nato.

Varje land har rätt att välja sin väg. Ryssland ser det inte så. De hänvisar också till exemplet Kosovo, till Natobombningar och västvärldens erkännanden av Kosovo.

Ryska ambitioner kan förändras, men militär förmåga tar tid att bygga upp och det sker svårligen i det fördolda. Rysslands militärutgifter ökar starkt, men utgör ändå bara en bråkdel av USA:s och kom först 2006 tillbaka på 1992 års nivå. De är betydligt lägre än t ex Tysklands och bara hälften av Kinas (i PPP). Man satsar på strategiska trupper och utvalda och snabbrikliga insatsförband, men åttio procent av den ryska materielen är föråldrad.

Ryssland vill visa styrka utåt, men är ett land med betydande inhemska svagheter.

Att vårt närområde ser helt annorlunda ut än Kaukasus betyder inte att vi kan utesluta risk för militära kriser och incidenter i vårt närområde. På Östersjön kan på sikt finnas risk för såväl olyckor som intressekonflikter. Jag har upprepade gånger lyft fram fördubblade och fortsatta dubblingar av oljetransporter, risk för olyckor och incidenter på Östersjön.

Detta behöver mötas inom ramen för ett fördjupat nordiskt samarbete och i samarbete med övriga östersjöstater.

I Barentsregionen gör klimatförändringarna att nya isfria transportleder öppnas och nya naturtillgångar tillgängliggörs. Detta ger betydande nya ekonomiska utvecklingsmöjligheter i nordområdena. Både Norge och Sverige investerar i regionen. När Norge har sett stigande olje- och

råvarupriser har Sverige sett stigande malmpriser. Samtidigt visar Rysslands patrullering och stationering av strategiska styrkor landets intressen. Dessa skeenden ska noga följas och värderas.

I grunden är vägen att möta Ryssland genom EU. Det är i samarbete med andra som vi bäst stärker vår säkerhet.

2 Internationella samarbeten

Sverige lämnade stegvis den gamla neutralitetspolitiken - som gick långt utöver militär alliansfrihet - redan i början av 1990-talet. Men på grund av den frånvaro av debatt som präglat svensk säkerhets- och försvarspolitik så finns fortfarande en vanlig föreställning att den ännu gäller.

Det är ett underbetyg åt 15 års politisk diskussion att en så central förändring förklarats så illa.

Vårt närområde har genomgått fundamentala förändringar under denna tid. 1992, när steget från den gamla neutralitetspolitiken togs, var det ännu oklart hur de baltiska staternas och Polens integrering i den europeiska säkerhetsstrukturen skulle se ut. Frigörelsen var just avklarad, men hela reformprocessen och integrationen återstod. Den har fullföljts.

EU intar en särställning i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Det nordiska samarbetet i försvarspolitik utvecklas. Samarbetet med Nato fördjupas.

Sverige är militärt alliansfritt, vilket betyder att vi inte ingått ömsesidiga försvarsförpliktelser. Men Sveriges säkerhet byggs tillsammans med andra.

Vi måste påskynda utvecklingen av system för gemensam Östersjöövervakning

Vi måste påskynda utvecklingen av system för gemensam Östersjöövervakning

Sverige och Finland delar militär sjölägesbild i SUCFIS. Den begränsning som idag finns till Östersjöns mellersta delar ska tas bort. I ett första steg ska samarbete vidgas till Danmark och Norge.

Kustbevakningen har sitt system Sjöbasis för civil sjölägesinformation. Sjöbasis ska byggas ut till andra länder kring Östersjön. En bättre bild av rörelserna på Östersjön ger bättre möjligheter att förebygga olyckor, miljöproblem och brottslighet.

En gemensam arbetsgrupp mellan Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet har bildats för att påskynda skapande av en integrerad Östersjögemensam sjöövervakningsfunktion.

Ett samarbete med USA har inlets kring personalutbyte vid utbildning och växeltjänstgöring för Kustbevakningen.

Norden är kärnfråga för framtidens försvarspolitik

Vi går mot ett nära försvarspolitiskt samarbete i norden.

Ett förstärkt nordiskt samarbete är inte ett alternativ till Nato. Det är ett komplement.

Ett fördjupat nordiskt samarbete ger förutsättningar för bättre ekonomi och breddad försvarsförmåga. Det kan handla om alltifrån gemensam utveckling och anskaffning av försvarsmateriel eller gemensam utbildning och övning av soldater och befäl, till delade kostnader för logistik, underhåll, modifieringar och vidmakthållande av existerande materiel. Ytterst finns möjlighet till gemensam produktion av förband och basering av flyg.

En utgångspunkt är att internationella insatser ska göras gemensamt.

I Afghanistan har Finland flyttat sin närvaro till Sveriges PRT i Mazar-i-Sharif. Hundra finska soldater arbetar nu jämte drygt 370 svenska. I Kosovo finns våra länder i den centrala regionen där gemensam basering på Camp Victoria kan vara en framtida möjlighet. I Tchad deltog 60 finska soldater tillsammans med de 250 svenska. För Sudan byggde vi ett gemensamt svenskt-norsk förband. Vi utgjorde tillsammans kärnan i den nordiska stridsgruppen.

De nordiska länderna bör inte ha olika specifikationer för försvarsmateriel. Det försvårar gemensam utbildning, effektiv logistikhantering och upprättande av gemensamma förband eller gemensam användning av materiel i internationella insatser.

Gemensam nordisk anskaffning av materiel handlar om att möjliggöra gemensamt agerande i internationella insatser, där ländernas förmåga annars blir för tunn. Ett talande exempel är helikoptrar där ländernas val av olika system medför brist på lämpliga helikoptrar och ibland besättningsbrist för existerande helikoptrar.

På längre sikt ser jag att ett land kan bidra med personal och ett annat med materiel, till ett gemensamt bidrag i en specifik insats. Om materielen skiljer sig åt kommer de nordiska länderna däremot att vara för små för att upprätthålla tillräcklig förmågebredd och uthållighet.

Vi undersöker även möjligheten till gemensam finansiering av specifika funktioner för internationella insatser.

Sveriges ordförandeskap i EU

Sverige är sedan 13 år tillbaka politiskt allierat genom medlemskapet i EU. EU:s medlemsländer tar ett solidariskt ansvar för Europas säkerhet. EU är inte en militär allians men EU bedriver en gemensam utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Medlemsländerna samarbetar om internationella insatser, och militär förmågeuppbyggnad för att möjliggöra insatser, samt materielutveckling.

Sverige ska tillhöra kärnländerna i det europeiska samarbetet. Vi ska vara pådrivande i utvecklingen av EU som global aktör.

Ordförandeskap ställer krav på ledarskap. Bara genom att se hur Frankrike måste agera i Georgienkonflikten kan vi förstå hur ansvaret på ordförandelandet ser ut.

Det är dags att diskutera innehåll i samarbetet med Nato

Jag har försökt föra Natodebatten bort från den svart-vita bild som funnits i svensk debatt. Där alternativen framställs som antingen medlemskap, eller inget samarbete alls. Istället är det viktigt att fokusera på innehållet i vårt samarbete, vad vi faktiskt gör tillsammans och varför det är viktigt.

Undersökningar visar nu att det är just så svenska folket resonerar. Två tredjedelar stöder det samarbete vi nu har med Nato, men bara en femtedel vill i det här läget gå vidare till medlemskap.

Sverige är Natos viktigaste partnerland. Natos generalsekreterare Jaap de Hoop Scheffer har upprepat det i flera sammanhang. Anledningen är bland annat vårt ambitiösa och kvalitativa deltagande i Nato-ledda internationella operationer i Kosovo och Afghanistan.

Sverige strävar efter full interoperabilitet med Natostandard i materieförsörjning och utbildning. Varje skillnad är ett hinder för internationell samverkan, med konsekvenser för svensk personals säkerhet och effektivitet.

Sverige måste ges full informationstillgång vid internationella operationer

Informationsutbytet i internationella insatser måste förbättras, så att vi har tillgång till all relevant information för säkerhet och effektivitet. För detta möter vi stor förståelse hos Natos generalsekreterare och Natos medlemsländer, inte minst USA.

Via försvarsberedningen finns det nu brett stöd i riksdagen för att samverka om en luftlägesbild för vårt närområde med Natoländerna och Finland. Det är viktigt både gällande Östersjön och Barentsområdet.

Trösklarna för medlemskap har minskat, liksom fördelarna, Nato är ingen "snabbfix" för svensk försvarspolitik.

Alliansöverenskommelsen om att medlemskap inte är på agendan denna period gäller.

3 Slutsatser för försvaret

Från ett svenskt perspektiv understryker konflikten i Georgien vikten av den modernisering i riktning mot ett tillgängligt, flexibelt och användbart insatsförsvaret som regeringen och försvarsberedningen förordar.

Följande tre preliminära slutsatser kan här dras:

3.1 Försvarets tillgänglighet måste öka

Det är slående hur snabbt den militära konflikten i Sydossetien eskalerade. Det var fråga om enstaka dagar. Nyttan av förband som tar månader eller något år att bli möjliga att sätta in är då begränsad.

Den nya tidens hot måste mötas med snabbt tillgängliga förband. Men idag utgör insatsförbanden ungefär en tredjedel av insatsorganisationen. Det innebär att Sverige kan ha cirka 10 000 man tillgängliga inom ett år.

Övriga förband representerar 20 000 man, utav de sammanlagt 30 000 man som finns i insatsorganisationen. Det finns idag inga krav på att dessa övriga förband ska kunna sättas in samtidigt som insatsförbanden. Det finns inte heller några krav på vad de ska kunna göra, utan de utgör istället grund för produktion av insatsförbanden.

Till detta kommer hemvärnet, som försvarsberedningen föreslår utvecklas till nationella skyddsstyrkor.

Tillgängligheten måste öka och beredskapstider kortas. Alla i framtidens insatsorganisation - inte bara dagens tredjedel - bör snabbt kunna göra insats.

Här vill jag särskilt peka på den nya kunskap och erfarenhet som ansvaret för den nordiska stridsgruppen, NBG, gett oss. Den skulle med 10 dagars beredskap kunna sättas in vart som helst i världen, i varje tänkbar konfliktnivå. Dessutom tillsammans med fyra andra länder.

NBG har haft stor betydelse för utvecklingen och omställningen av det svenska försvaret, i riktning mot förband som är snabbt tillgängliga och flexibla i sin användning. Det har också ställt nya krav på materielprocessen.

Denna effekt, som testbänk för framtidens insatsförsvaret, har skapandet av stridsgrupperna också haft i andra länder i Europa, där samma försvarsomvandling pågår.

Det ställer betydande krav på tillgänglighet och dessutom på flyttbarhet. SAC ska ses inte minst i detta perspektiv.

3.2 Förbandens användbarhet måste öka

Samma förband ska vara tillgängliga för insatser nationellt och internationellt. Det är samma grundläggande uppgift som ska lösas, att värna svenska värden och intressen. Det är därför vi dimensionerar försvaret utifrån och in: världen, närområdet, Sverige.

Säkerhet i närområdet byggs gemensamt med de nordiska länderna och EU. Vi samverkar med samma länder i insatser internationellt. Kunskapen vi får i insatser internationellt stärker förmågan och kvaliteten i försvaret.

Vi ska gå ifrån dagens uppdelning i en särskild utlandsstyrka och en nationell insatsorganisation. Denna uppdelning kostar pengar och leder till olika kravställningar, olika anställningsförhållanden, otydliga befäls- och ansvarsförhållanden och bristande planerbarhet.

Vi går mot ett försvar som inte bara bygger på övning, utan på reella insatser i riktiga situationer. Genom insatserna utvecklar vi den nödvändiga förmågan att samverka med andra länder.

3.3 Kriget i Georgien visar vikten av en effektiv underrättelseverksamhet och signalspaning

Vi behöver tidigt kunna se och analysera förändringar i hotbild mot Sverige och andra länder, men även genomskåda de ofta motstridiga uppgifter som i en tid av informationskrigföring och desinformation så ofta kringgärdar dagens konflikter.

En välfungerande underrättelseverksamhet är viktig för Sveriges möjligheter att fatta välgrundade och självständiga politiska beslut. Därför är också den nya signalspaningslagen en förutsättning för den som vill värna vår säkerhet och militära alliansfrihet.

Signalspaningen är också relevant för säkerheten för de män och kvinnor som deltar i internationella insatser. Där behövs både taktisk signalspaning på fältet och strategisk signalspaning i kabel, kring faktorer som ambitioner, finansiering och internationella kontakter som olika grupper har.

Förnyelsen av försvaret måste fortsätta

Ett modernt insatsförsvaret har bättre förmåga att möta den nya tidens säkerhetspolitiska utmaningar och hot. Den nya tidens hot måste mötas med snabbt tillgängliga förband. Den nya tidens hot måste mötas flexibelt och många av dem i civil-militär samverkan.

Effekten av tilldelade resurser behöver öka jämfört med idag. Det visar inte minst dagens anslag för förbandsverksamhet. Närmare 65 procent utgörs av så kallade fasta kostnader som hyror och personalkostnader, ungefär 20 procent är rörliga kostnader såsom verkstads- och underhållskostnader - och bara 15 procent är rörliga verksamhetskostnader som utbildning och övning.

Danmark har gjort en genomgripande förändring till ett modernt insatsförsvaret. Man har tydligt valt vilka förmågor landet ska ha, men också vilka det inte ska ha.

För mindre pengar än i Sverige, även om jämförelsen ska göras mycket noggrant, producerar man en större numerär än Sverige för internationella insatser och dessutom har man kapacitet att kortsiktigt dubbla den.

Sverige bör liksom Danmark diskutera vilka förmågor vi ska ha, och vilka som svarar mot en tidigare hotbild och bör tas bort. Vi måste också ha öppenhet för nya förmågor, motiverade av den nya tidens hot.

Tvåofficerssystem införs och värnplikten läggs vilande

Framtidens personalförsörjning är en central fråga. Det är därför bra att försvarsberedningen ägnar så mycket kraft åt det och jag tror de har slagit an rätt riktning.

I uppgiften för personalen i försvarsmakten ingår internationell tjänstgöring. Detta ska vara meriterande.

Införandet av tvåbefälssystemet pågår. Försvaret behöver fler officerare som är specialister, och som leder och utbildar trupp. Aspirantskolor för officerare är på plats för att bredda rekryteringsbasen och tillföra civil kompetens. Pliktutredningens pågående arbete ger grund för det nya försvaret. De som genomgår grundutbildning ska ha perspektivet av internationella insatser redan från början.

Försvarsberedningen talar om stående förband med heltidsanställda och om kontraktsförband med skyldighet att tjänstgöra i övning och insats. Alla ska vara tillgängliga i en insats såväl hemma och borta, utom de nationella skyddsstyrkorna. Detta ger också uthållighet.

Detta leder till att inga övriga förband av dagens typ i lägre beredskap efterfrågas.

Idag har vi plikt i grunden för uttagning och frivillighet för internationella insatser. För morgondagen ser förslagen ut att bli de motsatta med frivillig uttagning, men skyldighet att delta i insats.

Med grund i försvarsberedningens resonemang arbetar vi med att precisera försvarets framtida dimensionering. Den s k inriktningspropositionen ska inom sex månader överlämnas till riksdagen.

Förmågan till internationella insatser ska fördubblas

Idag är i genomsnitt en tredjedel av soldaterna beredda att genomföra internationella insatser. Försvarsmakten kan ha 1300 man kontinuerligt insatta. Taket är cirka 1800 man. Försvarsberedningen vill utsträcka den internationella ambitionen till 2000 personer parallellt med en förmåga att bidra till EU:s stridsgrupper och förmåga till evakuerings- eller förstärkningsinsatser.

Till detta måste ett effektresonemang läggas. Internationella insatser syftar till att sprida säkerhet, stabilitet och utveckling. Här krävs det bidrag anpassade till att lösa den konkreta uppgiften och öppenhet för civil-militär samverkan.

Vi talar inte om situationer där Sverige gör en egen insats utan om att samverka med andra under EU:s, FN:s eller Natos ledning. Vi får en deluppgift tilldelad och ska lösa den. 40 länder samverkar i Afghanistan, ett 20-tal i Tchad.

Vi ska klara att ta omhand och lösa uppgifter inom vår del. Helheten måste lösas för samlad effekt.

Vårt bidrag kan vara soldater på marken, men det kan också vara kvantitativt mindre men mer exklusiva delförmågor med hög effekt. Ambitionen försvarsberedningen anmäler är i rätt riktning.

Balansen mellan förmåga till snabbinsats och förmåga till lång uthållighet kommer att presenteras i inriktningspropositionen.

En strategi för att vinna freden - och en exitstrategi ska finnas från början. Den ska baseras på sammankoppling av militära insatser, stärkande av mottagarlandets säkerhetssektor, diplomatisk närvaro och utvecklingsinsatser.

Regeringens strategi för internationella insatser som riksdagen nu antagit lägger fast just detta.

Ett särskilt problem är att Europa inte längre deltar under FN-flagg, samtidigt som FN är ansträngt och har gått från 50.000 till 140.000 man under blå flagg.

Nordic Battlegroup

NBG har haft stor betydelse för trovärdigheten i EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Den bedöms som EU:s hittills bästa.

Det var första gången Sverige ansvarade för skapande av ett förband av den här omfattningen. Ny materiel har anskaffats och förmågor har utvecklats och tillförts försvaret. Bakom det faktum att försvarets operativa förmåga ökade något 2007 finns inte minst NBG.

Erfarenheterna från NBG 2008 ska tas tillvara inför NBG 2011. Det är något vi gör tillsammans med våra partnerländer. NBG 2011 ska formas av existerande förband och inte byggas upp som ett nytt.

Det viktiga är att kunskap och erfarenheter inte tillåts försvinna när NBG 2008 avvecklas. Vissa kompetenser är så smala att endast enstaka soldater och officerare behärskar dem.

Anledningen att ingen BG använts är dels brist på politisk vilja i medlemskretsen. Dels att den mekanism för gemensam finansiering av en stridsgruppsinsats gör att också länder som är tveksamma till en insats tvingas dela finansieringen. Dels att man inte vill låsa EU:s snabbinsatsförmåga i en insats som klaras med normal styrkegenerering, då medlemsländerna erbjuder deltagande.

EU måste täcka de återkommande brister som visar sig vid varje internationell insats

Små länder som Sverige kan utveckla specifika förmågor. Här krävs det kreativa lösningar.

Styrkegenereringen för Tchad förskräckte. För insatsen i Tchad krävdes så många som fem styrkegenereringar innan EUFOR-styrkan kunde sättas in. Bristen på strategisk flygtransport har hittills varit ett hinder för att snabbt vara på plats. Det problemet kommer vi delvis att komma runt i och med SAC-samarbetet (Strategic Airlift Capability) som innebär att tre C-17 plan anskaffas. Sverige blir näst största bidragslandet och kommer därmed att ge oss förmånen att stå som tvåa i kön när transportplan behöver användas.

Vi bör av säkerhets- och effektivitetsskäl överväga att öka ambitionsnivån för vårt deltagandet i Afghanistan. Man kan i så fall diskutera generella öknings av antal, men också att delta med särskilda funktioner, där många länder ser allvarliga brister.

EU-ländernas samlade helikopterförmåga är en återkommande brist som behöver lösas ut. Det förs diskussioner i EU om generella öknings i antal, men också att delta med särskilda funktioner.

Det är nödvändigt både av moraliska och operativa skäl att stärka MEDEVAC-funktionen i Afghanistan. Som det är nu får EU hyra in ryska helikoptrar.

Det är för övrigt både intressant och oacceptabelt att vi ser samma brister vid varje internationell insats - helikoptrar, MEDEVAC, taktisk och strategisk transport. Det kan också vara sjukvård och underrättelsefunktion, som länge i Tchad.

Problemet är att små länder i regel inte har tillgång till det som behövs, det krävs att de stora EU-länderna deltar för att fylla luckorna. Antal deltagande länder spelar ingen roll, inte heller numerären på marken, så länge nyckelförmågor saknas.

Även små länder kan åta sig ansvar för specifika förmågor. Här handlar det om att se vad vi kan göra. Sverige kan bidra med MEDEVAC-helikoptrar.

Framåt

I höst lägger regeringen fram den nya försvarspolitiska inriktningen för riksdagen.

Försvarsberedningen bekräftar den förnyelselinje regeringen driver i försvarspolitiken. Här handlar det om ett flexibelt insatsförsvaret, användbart hemma och borta, där tillgänglighet och användbarhet är nyckelord.

Andra viktiga frågor är behovet av en effektiv underrättelseverksamhet och ny signalspaningslag som kan värna vår säkerhet och militära alliansfrihet.

Rekrytering på frivillig grund, delvis med anställda soldater.

Ett brett och fördjupat Nordiskt samarbete, gemensam Östersjöövervakning, anslutning till Natos luftlägesbild och samverkan med Nato i internationella operationer.

Val och bortval av förmågor, en effektiviserad grundorganisation.

Civil-militär samverkan, långsiktighet och fokusering i internationella insatser.

Dubblad ambition för internationella insatser. Betoning av bättre ekonomistyrning och ett positivt bejakande av civil kompetens i försvarsmakten.

En ny effektiviserad materieförsörjningsprocess med köp av färdig materiel som huvudalternativ, stöd för EDA, poolning av materiel med andra länder och stöd för SAC, för strategisk flygtransport.

Detta kombinerat med en reformerad myndighetsstruktur och flytt av resurser från kringverksamhet till operativ nytta.

Vi förnyar och stärker försvaret - från dessa utgångspunkter.

Tack.

Tal

Almedalen, seminarium arrangerat av Svenska Freds, Försvarsmakten och Folke Bernadotteakademien. 9 juli 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Inledningsanförande: "Militära insatser/civilt bistånd - en möjlig ekvation?"

Det talade ordet gäller.

Det finns en tydlig koppling mellan säkerhet, social och ekonomisk utveckling och mänskliga rättigheter.

Hälften av Kosovos befolkning är under 25 år. Är man 25 år i Kosovo har man aldrig upplevt en enda dag av normalt europeiskt liv. Född under kommunism, sedan sönderfall och inbördeskrig, Natobombningar och landet under internationell administration, sedan självständighetsdeklaration och periodvisa oroligheter.

Arbetslösheten i Kosovo är 60 procent. Få saker är potentiellt skadligare för stabiliteten än unga, arga arbetslösa män.

Den militära insatsen är av hög kvalitet. Den kompletteras efterhand med 100 svenskar i EULEX. Vi stödjer byggande av säkerhetsdepartement.

Lägg till utbildning och ekonomisk integration i EU så börjar förutsättningarna byggas för framtiden.

Instabilitet ger annars grund för brottslighet som påverkar också Sverige. Den militära insatsen är nödvändig, men inte tillräcklig.

För att förebygga uppkomst och spridning av väpnad konflikter, lösa konflikter när de har uppkommit och förhindra återgång till väpnad konflikt, stabilisera sviktande situationer och bidra till statsbyggande så måste vårt engagemang vara långsiktigt och ske brett.

Sverige exporterar frihet, säkerhet, demokrati och välbefinnande i världen. Det är en källa till stolthet.

Sverige ska ta ett större men mer samordnat ansvar. Insatserna har blivit allt mer komplexa och ställer nya krav på en bredd av civila och militära förmågor.

Dagens krig utkämpas sällan mellan stater, utan istället mellan en eller flera stater och en kombination av sviktande stater och icke-statliga aktörer. Det gör att det många gånger är lättare att vinna kriget än att vinna freden.

Situation i Afghanistan, är ett talande exempel på att det inte räcker med att vinna kriget. Det krävs en långsiktighet och ett samlat strategi inför, under och efter varje freds- och säkerhetsfrämjande insats. Annars riskerar det mottagande landet att fastna i långdragna konflikter. Det finns också grund för återfall - att konflikter dämpas temporärt, men återuppstår när den internationella närvaron trappas ner.

Vi måste bättre knyta samman olika politikområden och en exitstrategi måste finnas från början. Vi går in militärt, löser den militära uppgiften, stärker landets egna säkerhetsstrukturer, bidrar till utveckling och lämnar. Det måste tillstånd en bättre gemensam planering för mer effektiv samverkan mellan civila och militära insatser.

På den civila sidan handlar det om ökad internationell efterfrågan på bland annat civilpolis och personal inom rättsväsendet.

Även Räddningsverkets efterfråga i hög grad och inom humanitära insatser, minhanteringsinsatser, biståndsinsatser, återuppbyggnad och kapacitetsutveckling. 2007 genomförde Räddningsverket 110 insatser i 26 länder. Samma hemma och borta-perspektiv som i militär krishantering kommer att präglade arbetet för den nya myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Därtill har regeringen gett politiken för global utveckling (PGU) nytt fokus. Konfliktsituationer lyfts fram som en av sex globala utmaningar för att uppnå en hållbar utveckling.

Inom EU driver vi på arbetet med att stärka den civil-militära samverkan.

Andra länder må vara bättre än Sverige på att vinna kriget - men få torde vara bättre på att vinna freden.

Försvarsmaktens värdegrundsarbete bidrar till att minska hotbilden vid internationella insatser. Vi behandlar civilbefolkningen väl, vilket hindrar upptrappning av konflikter och gör det svårare att definiera oss som fiender. Men det bidrar också till möjligheten att lösa den militära uppgiften och till vår egen säkerhet på plats.

Det är tydligt i Afghanistan, där tips från civila om var minor - IED - finns förhindrar attacker och skada på svenskar.

Det är likaså viktigt med fler kvinnor i internationella insatser. Förutom all den kompetens kvinnor bidrar med så kan de t ex ge oss tillgång till den halva av civilbefolkningen som vi annars inte kan nå.

Svaret på frågan seminariet ställer är att den militära insatsen, SSR-insatsen och biståndsinsatsen hänger ihop. Den militära behövs för att skapa säkerhet som ger utrymme för civila insatser och bistånd. Det kan också handla om att värna enskilda biståndsarbetsares säkerhet - samtidigt som integriteten i deras uppdrag respekteras. Utan utvecklingsinsatser och stärkande av mottagarlandet blir den militära insatsens resultat varken bestående eller genomgripande.

Jag gläds åt att förståelsen och intresset för detta finns inom försvarsmakten, men också inom EU och Nato. I den nationella strategin är denna comprehensive approach, eller sammanhållna politiken tydlig. Ännu återstår att förverkliga det fullt ut. När så sker måste det ske med respekt för de enskilda civila och militära verksamheternas respektive särart och behov. Som gammal Röda Korsare har jag förståelse för frivilligorganisationernas villkor.

Förmodligen kommer utökad samverkan i praktiken att peka på nya inte minst praktiska utmaningar, och olika aktörer ser på samverkan på olika sätt. Men utan bättre samverkan ingen varaktig säkerhet. Den politiska ambitionen är tydlig. Så låt oss lösa gränsdragningsfrågorna tillsammans.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal

Almedalen, seminarium arrangerat av Försvarsmakten, Svenska FN-förbundet och Försvarshögskolan. 9 juli 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Inledningsanförande: "Sveriges roll i internationella insatser"

Det talade ordet gäller.

Det är tillsammans med andra som vi bäst värnar vår säkerhet. Dagens breda hotbild känner inga gränser och påverkar många länder samtidigt.

Balkankrigen visade att konflikter på andra sidan Europa får konsekvenser för Sverige. Amerikanerna lärde sig att terrorhot kan komma från fallerande stater på andra kontinenter och att gränsen mellan civila och militära hot suddats ut. Av Rwanda och Kongo insåg vi att Europa måste bygga snabbinsatsförmåga för att kunna stoppa humanitära kriser.

Efterfrågan på internationella fredsinsatser ökar. FN har gått från 50 000 till bortåt 140 000 man i insatser på några få år, samtidigt som Europa prioriterat andra organisationer. Den genomsnittliga fredsbevararen i världen är en ung muslimsk man. Det är viktigt att Europa bidrar till FN framöver, politiskt men också eftersom en FN-insats annars kan kräva betydligt större numerär på grund av skillnader i utbildnings- och utrustningsnivå.

Regeringens ambition är att Sveriges förmåga till internationella insatser ska fördubblas. Vi ökar därför anslaget från 1,5 miljarder kronor till närmare 3 miljarder kronor på tre år, 2007-2009.

Det är samma grundläggande uppgift som ska lösas av försvaret hemma och internationellt, att värna och försvara svenska värden och intressen. Samma förband som verkar på hemmaplan ska vara tillgängliga för internationella insatser.

Vi går mot ett försvar som inte bara bygger på övning, utan på reella insatser i riktiga situationer. Genom insatserna utvecklar vi den nödvändiga förmågan att samverka med andra länder. Kunskapen vi får i internationella insatser stärker förmågan och kvaliteten i försvaret även hemma.

Sverige ska ha kapacitet till både snabbinsatser genom att vara ledande nation för en av EU:s stridsgrupper och mer långsiktiga insatser som den i Afghanistan.

EU har en särställning i svensk säkerhetspolitik. EU är det breda säkerhetsbegreppets viktigaste aktör, och därmed den organisation som kan nå längst i att skapa en sammanhållen politik - Comprehensive Approach - för fredsinsatser. Där finns förmåga till militära insatser, men också till stöd till stats- och samhällsuppbyggnad, samt möjlighet till ekonomisk och politisk integration som bygger framtidstro.

Det är inte acceptabelt att vi ser samma brister vid styrkegenereringen för snart sagt varje internationell insats - strategisk flygtransport, taktisk flygtransport, helikoptrar i allmänhet, Medevac i synnerhet. Det kan också vara sjukvård och underrättelsefunktion.

Problemet är att små länder i EU i regel inte har tillgång till de kritiska förmågor som behövs, det krävs stora EU-länders deltagande för att luckorna ska fyllas. Om de inte vill så blir det inget. Antal deltagande länder spelar mindre roll, inte heller numerären på marken, så länge nyckelförmågor saknas. Luckorna inom EU-systemet måste fyllas igen och det är nya, kreativa samarbetsformer som är nyckeln.

*Sverige deltar tillsammans med 14 länder i SAC, (Strategic Airlift Capability). Genom att dela på tre C17-plan säkras tillgången till transportmöjligheter för att snabbt kunna bidra vid freds- och säkerhetsfrämjande insatser. Militära, men också civila. Plan vi inte har råd med själva kan vi få tillgång till genom att dela kostnaden med andra.

*När det gäller taktiskt transport överväger vi att basera ett Herkules i Afghanistan, till stöd också för andra länder som Norge.

*Det behövs fler helikoptrar och därför är det brittiska helikopterinitiativet, med gemensam finansiering, intressant.

*Från i höst kommer Sverige att ha tre toppmoderna Medevac C10-or tillgängliga. Vi vill sända ett par av dem till Afghanistan, till stöd för våra män och kvinnor, men också för deras utländska kollegor. Det är nödvändigt att stärka Medevac-funktionen både av moraliska och operativa skäl.

Internationella insatser gör Sverige tillsammans med andra.

Det handlar därför om att få bort särskiljande specifikationer som hindrar samutnyttjande av materiel och minskar uthålligheten. Ett talande exempel är helikoptrar där de nordiska ländernas val av olika system och specifikationer medför brist på lämpliga helikoptrar och ibland besättningsbrist för existerande helikoptrar.

Vi undersöker möjligheten till gemensam finansiering av specifika funktioner för internationella insatser. Just Medevac, alltså ambulanshelikoptrar, kan vara sådant exempel.

Vi kan komma att gå mot en ökad nischning i kapacitetsuppbyggnaden - det vill säga att ett samarbetsland åtar sig att bidra med en kritisk förmåga mot att andra samarbetsländer åtar sig något annat.

Möjligheten till nordiskt samarbete ska alltid prövas vid nya insatser. Efterhand kan också gemensamma förband för internationella insatser för ökad kvalitet, ekonomi och uthållighet komma att utvecklas.

Ytterst är det så att kapacitetsbrister bland EU:s medlemsländer och brister i styrkegenereringen bidrar till förseningar och brister i insatsen. I Tchad-fallet krävdes fem styrkegenereringskonferenser under ett halvår, och fortfarande behöver vi hyra in kritisk förmåga av till exempel Ryssland. Ju fler glapp desto färre kan vi hjälpa.

På ett annat seminarium idag utvecklade jag synen på kopplingen mellan bistånd och en militär fredsinsats. Men sammanfattningsvis: Innan vi går in i ett land är det viktigt att ha en strategi för vad som krävs för att kunna lämna och för att öka samverkan mellan civila och militära insatser.

Det handlar om att stoppa konflikter, stärka mottagarlandets egna säkerhetsstrukturer, värna demokrati och mänskliga rättigheter, stärka landet med utvecklingsinsatser och värna mottagarlandets ägarskap över framtiden.

Svensk personal ska agera som goda föredömen och möta civilbefolkningen på ett öppet och respektfullt sätt.

Försvarsmaktens värdegrundsarbete är centralt. Insatserna syftar ju till att exportera svenska värden som demokrati och mänskliga rättigheter. Vi visar i handling på plats att vi tror på dessa värden genom att visa hur vi agerar.

Den nordiska stridsgruppens är den bästa förberedda stridsgruppen hittills, säger mina europeiska försvarsministerkollegor.

Redan kännedomen om att EU med 10 dagars varsel kan inleda en krishanteringsinsats i alla konfliktnivåer och i princip var som helst i världen är i sig avhållande och konfliktdämpande.

NBG har haft stor betydelse för trovärdigheten i EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Liksom för utvecklingen och omställningen av det svenska försvaret. Och då bland annat vad det gäller kraven på materielprocessen, i riktning mot förband som är snabbt tillgängliga och flexibla i sin användning.

Denna effekt, som testbänk för framtidens insatsförsvaret, har skapandet av stridsgrupperna också haft i andra länder i Europa, där samma försvarsomvandling pågår.

Erfarenheterna från NBG 2008 måste tas tillvara inför vårt nästa NBG 2011.

Det är första gången Sverige ansvarat för skapande av ett förband av den här omfattningen. Bakom det faktum att försvarets operativa förmåga ökade något 2007 finns inte minst NBG.

Men inför NBG 2011 finns erfarenhetsvärden att gå på, nyligen tillförd materiel att tillgå. Det viktiga är att kunskap och erfarenheter inte tillåts försvinna när NBG 2008 avvecklas.

De insatser Sverige gör görs tillsammans med andra. I Afghanistan är vi tillsammans med 40 länder, i Tchad med ca 20. Likväl talas det ofta som om våra insatser är just våra egna. Separat från alla andra. Det är ett fundamentalt missförstånd som löpande återkommer i debatten. Det handlar istället om att Sverige löser sin deluppgift och vi är beroende av att andra löser sin, för den samlade effekten, liksom de är beroende av att vi löser det vi åtar oss. Alla deluppgifter är lika viktiga för att helheten ska fungera.

NBG är EU:s stridsgrupp, inte Sveriges. Vi deltar ihop med fyra andra länder. Det är EU-länderna som gemensamt avgör om och var en stridsgrupp ska användas.

Konceptet med gemensamma finansieringsmekanismer var tänkt att underlätta insats. Så har det inte blivit eftersom även skeptiska länder måste delfinansiera en insats. Det kan också vara så att om ett land inser att en insats kommer att kräva nästa och kanske den stridsgrupp man själv svarar för, så kan den politiska viljan för en insats minska.

Själva snabbinsatskonceptet är mycket bra, men vi behöver en diskussion i EU för att utveckla praktiken ytterligare.

Allt detta arbete syftar till att Sverige och EU bättre och snabbare skall kunna gripa in och stoppa konflikter, till civilbefolkningens bästa.

Sverige driver därför denna diskussion, i en första omgång har det tagits upp på EUs ministerråd. Jag vill också säga att Sverige är bra på internationella insatser, vi är bra på att exportera fred och säkerhet i världen. Jag är stolt över, och tacksam mot, de svenska män och kvinnor som deltar i internationella insatser.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal

Almedalen, seminarium arrangerat av Folk och Försvar samt Fjärde Storstadsregionen. 9 juli 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Försvarspolitik - hur ska morgondagens militära försvar se ut?"

Det talade ordet gäller.

Kära åhörare,

Sedan vi sågs i Sälen har bland annat en ny krishanteringsorganisation levererats, Sverige har gått med i SAC för strategisk flygtransport, en strategi för internationella insatser har lagts fast, en färdplan för att skapa balans på försvarsmaktens förbandsanslag har tagits fram, liksom genomförandegruppens för materiefrågors rapport.

Det nordiska samarbetet har fördjupats, ett tvåbefälssystem verkställs nu, vi har skickat en svensk styrka till EU:s insats i Tchad, ytterligare resurser har tillförts vår insats i Afghanistan, den nordiska stridsgruppen har fullgjort sitt uppdrag och försvarsberedningen har i bredast tänkbara enighet lagt fram sin andra delrapport.

2008 kommer av framtiden bedömas som ett år av betydande förnyelse av svensk försvarspolitik.

Nästa kontrollstation blir i slutet av året när vi levererar inriktningspropositionen.

Jag vill därför följa upp mitt tal i Sälen för Folk och försvar:

Jag nämnde där att Östersjön har blivit ett energins innanhav. Vi måste påskynda utvecklingen av system för gemensam Östersjöövervakning.

Sverige och Finland delar militär sjölägesbild i SUCFIS. Den begränsning som idag finns till Östersjöns mellersta delar ska tas bort. Samarbetet ska vidgas till andra Östersjöstater.

Det ska kopplas bättre ihop med kustbevakningens system Sjöbasis för civil sjölägesinformation. En bättre bild av rörelserna på Östersjön ger bättre möjligheter att förebygga olyckor, miljöproblem och brottslighet. Vi är överens om detta med Finland.

En gemensam arbetsgrupp mellan Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet har bildats för att påskynda skapande av en integrerad Östersjögemensam sjöövervakningsfunktion.

Ett samarbete med USA har inletts kring personalutbyte vid utbildning och växeltjänstgöring för Kustbevakningen.

Jag hävdade i Sälen att Rysslandsbilderna är mer komplex än vad svensk debatt ger uttryck för.

Det tidigare hotet från den militära supermakten är borta. Östersjön kantas av Nato- och EU-länder. Den politiska förutsättningen och den geografiska förutsättningen för ett hot av den gamla typen är borta. Ryssland har höjt den utrikespolitiska tonen, men har varken ambition eller militär förmåga att utgöra den gamla tidens hot. Ryssland har även betydande inhemska svagheter med låg medellivslängd och frågetecken kring ekonomin.

Ambitioner kan förändras, men militär förmåga tar tid att bygga upp och det sker svårigen i det fördolda. Militärutgifterna är kanske en tjugondel av USA:s och mindre än Tysklands. Man satsar på strategiska trupper och utvalda förband, men åttio procent av den ryska materielen är föråldrad.

Det betyder inte att vi kan utesluta risken för militära kriser och incidenter i vårt närområde på sikt. På Östersjön finns risk för såväl olyckor som intressekonflikter.

Detta behöver vi möta inom ramen för ett fördjupat nordiskt samarbete och i samarbete med övriga östersjöstater. I Barentsregionen gör klimatförändringarna att nya isfria transportleder öppnas och nya naturtillgångar tillgängliggörs för utvinning. Rysslands patrullering och stationering av strategiska styrkor visar landets intressen.

Försvarsberedningen står fast vid sin bedömning från december. Dessa strategiska skeenden ska följas och värderas.

I grunden är vägen att möta Ryssland genom EU och fördjupad politisk och ekonomisk samverkan. Det är i samarbete med andra som vi bäst stärker vår säkerhet.

Jag sa i Sälen att det är dags att diskutera innehåll i samarbetet med Nato.

Jag har försökt föra Natodebatten bort från den svart-vita bild, som funnits i svensk debatt. Där alternativen stundom framställs som antingen medlemskap, eller inget samarbete alls. Istället är det viktigt att beskriva och fokusera på innehållet i vårt samarbete, vad vi faktiskt gör tillsammans och varför det är viktigt.

Undersökningar visar nu att det är just så svenska folket resonerar. Två tredjedelar stöder det samarbete Sverige har med Nato, men bara en femtedel vill i det här läget gå vidare till medlemskap.

Sverige är Natos viktigaste partnerland. Natos generalsekreterare Jaap de Hoop Scheffer har upprepat detta i flera sammanhang. Anledningen är bland annat vårt ambitiösa och kvalitativa deltagande i internationella insatser, bland annat de Natoleda internationella insatserna i Kosovo och Afghanistan. Statsministern och jag deltog i Natotoppmötet i Bukarest om Sveriges syn på Afghanistan.

Sverige strävar efter full interoperabilitet med Natostandard i materieförsörjning och utbildning. Varje skillnad är ett hinder för internationell samverkan, med konsekvenser för svensk personals säkerhet och effektivitet.

Jag sa i Sälen att Sverige måste ges full informationstillgång vid internationella operationer. Det är nödvändigt för säkerheten för svenska trupper och för effektiviteten i insatserna.

För detta möter vi stor förståelse hos Natos generalsekreterare och Natos medlemsländer, inte minst USA. Vi behöver förbättra informationsutbytet i internationella insatser, jag tog själv upp det i mitt senaste besök i Washington.

Via försvarsberedningen finns det nu brett stöd för att samverka om luftlägesbild för vårt närområde med bland annat Norge och Finland. Det är viktigt både gällande Östersjön och Barentsområdet.

En utmaning är att få EU och Nato att samarbeta bättre på strategisk nivå. Där finns storpolitiska låsningar som måste hanteras. Ytterst handlar det om att Cypern-problematiken får en lösning. EU måste bli bättre på att hantera relationen till tredje länder när vi planerar och genomför EU-ledda

insatser.

Trösklarna för medlemskap har minskat, liksom fördelarna. Nato är ingen snabbfix för svensk försvarspolitik. Alliansöverenskommelsen om att medlemskap inte står på agendan denna period gäller.

Min reflektion nu är att Sverige lämnade den gamla neutralitetspolitiken - som gick långt utöver militär alliansfrihet - redan i början av 1990-talet. Men på grund av den frånvaro av debatt som präglat svensk säkerhets- och försvarspolitik så finns fortfarande en vanlig föreställning att den ännu gäller.

När jag träffar gymnasieelever, händer det att de frågar om framtiden för Sveriges neutralitetspolitik. Den avskaffades när de var två-tre år. De har gått nästan tolv år i skolan och tror fortfarande att vi är ett neutralt land. Det är ett kraftigt underbetyg åt 15 års säkerhetspolitisk debatt.

Vårt närområde har genomgått fundamentala förändringar under denna tid. Då var det ännu oklart hur de baltiska staternas och Polens integrering i den europeiska säkerhetsstrukturen skulle se ut. Frigörelsen var just avklarad, men hela reformprocessen och integrationen återstod. Sverige visade vägen för baltiskt EU-medlemskap genom frihandelsavtal, som vi sedan begärde skulle omfatta EU.

EU intar en särställning i svensk säkerhetspolitik. Det nordiska samarbetet i försvarspolitik utvecklas. Samarbetet med Nato fördjupas.

Sverige är militärt alliansfritt, vilket betyder att vi inte ingått ömsesidiga försvarsförpliktelser.

Sverige är sedan 13 år tillbaka medlem i EU. EU:s medlemsländer tar ett solidariskt ansvar för Europas säkerhet. EU är inte en militär allians men EU bedriver en gemensam utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Medlemsländerna samarbetar om internationella insatser som i Tchad, militär förmågeuppbyggnad för att möjliggöra insatser, samt materielutveckling.

En ny sak sedan Sälen är också det försvarsberedningen beskriver.

Försvarsberedningen sa i sin decemberrapport att det inte går att se militära konflikter i vårt närområde som skulle påverka endast ett land, eller som Sverige skulle behöva möta ensamt, eller låta andra möta ensamma.

Det är i samarbete med andra som vi bäst främjar vår säkerhet. Beredningens solidaritetsklausul lyder: "Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas."

I sin senaste rapport från den 13 juni går försvarsberedningen längre och slår fast att Sverige kan komma att hjälpa andra också militärt.

Försvarsberedningen pekade i bred enighet på att vi bör förbereda oss både för att ta och ge hjälp: "Detta innebär att Sverige kan bidra med militärt stöd vid kris- och konfliktsituationer. Vi ska kunna och vilja hjälpa varandra i händelse av olyckor, kriser och konflikter och med relevanta förmågor. Sverige ska mot bakgrund av detta både ha förmåga att ta emot och ge militärt stöd.", säger man.

Sverige kan enligt försvarsberedningen efter eget beslut komma till grannländers hjälp, liksom ta emot hjälp av grannländer. Detta kräver inte i sig ömsesidiga försvarsförpliktelser.

Det handlar istället enligt detta om politisk vilja, samt möjlighet och nödvändighet för Sverige att fatta beslut i det enskilda fallet.

Norden är kärnfråga för framtidens försvarspolitik.

Vi diskuterar nu ett närmare försvarspolitiskt samarbete i Norden.

Ett fördjupat nordiskt samarbete ger förutsättningar för bättre ekonomi och breddad försvarsförmåga. Det kan handla om alltifrån gemensam utveckling och anskaffning av försvarsmateriel eller gemensam utbildning och övning av soldater och befäl, till delade kostnader för logistik, underhåll, modifieringar och vidmakthållande av existerande materiel. Ytterst finns möjlighet till gemensam produktion av förband och kanske framtida basering av bland annat flyg.

En utgångspunkt är att internationella insatser ska göras gemensamt, och vi är redan långt framme i detta.

I Afghanistan har Finland flyttat sin närvaro till Sveriges PRT i Masar-e-Sharif. Hundra finska soldater arbetar nu jämte de svenska. I Kosovo finns våra länder i den centrala regionen där gemensam basering på Camp Victoria kan vara en framtida möjlighet. I Tchad deltar 60 finska soldater tillsammans med 200 svenska. För Sudan byggde vi ett gemensamt svenskt-norsk förband och vi utgör tillsammans kärnan i den nordiska stridsgruppen.

De nordiska länderna bör inte i framtiden ha olika specifikationer för försvarsmateriel. Det försvårar gemensam utbildning, effektiv logistikhantering och upprättande av gemensamma förband. Det försvårar också gemensam användning av materiel i internationella insatser.

Gemensam nordisk anskaffning av materiel handlar därför också om att möjliggöra gemensamt agerande i internationella insatser, där ländernas förmåga annars blir för tunn. Ett talande exempel för mig är helikoptrar där ländernas val av olika system medför brist på lämpliga helikoptrar och ibland besättningsbrist för existerande helikoptrar.

På längre sikt ser jag framför mig att ett land kan bidra med personal och ett annat med materiel, till ett gemensamt bidrag i en specifik insats. Om materielen skiljer sig åt kommer de nordiska länderna däremot att vara för små för att upprätthålla tillräcklig förmågebredd och uthållighet.

Vi undersöker också just nu även möjligheten till gemensam finansiering av specifika funktioner för internationella insatser. Exempelvis ambulanshelikoptrar tillsammans med Finland för användning i Afghanistan.

Försvaret ska dimensioneras utifrån och in. Försvaret ska vara användbart i världen, i vårt närområde och i Sverige.

Det är samma grundläggande uppgift som ska lösas, att värna och försvara svenska värden och intressen. Samma förband som verkar på hemmaplan ska vara tillgängliga för insatser nationellt och internationellt.

Vi ska gå ifrån dagens uppdelning i en särskild utlandsstyrka och en nationell insatsorganisation. Denna uppdelning kostar pengar och leder till olika kravställningar, olika anställningsförhållanden, otydliga befäls- och ansvarsförhållanden och en alltför bristande planerbarhet.

Vi går mot ett försvar som inte bara bygger på övning, utan på reella insatser i riktiga situationer. Genom insatserna utvecklar vi den nödvändiga förmågan att samverka med andra länder. Kunskapen vi får i insatser internationellt stärker förmågan och kvaliteten i försvaret.

Förnyelsen av försvaret måste fortsätta. Man kan inte ta en klyfta i två steg. Ett modernt insatsförsvar har bättre förmåga att möta den nya tidens säkerhetspolitiska utmaningar och hot än det gamla invasionsförsvaret skulle ha haft. Den nya tidens hot måste mötas med snabbt tillgängliga förband. Den nya tidens hot måste mötas flexibelt och många av dem också i civil-militär samverkan.

Det är tillgänglighet som är nyckelordet för framtiden.

Vi ser också att effekten av tilldelade resurser måste öka jämfört med idag. Det visar inte minst dagens anslag för förbandsverksamhet. Närmare 65 procent utgörs av fasta kostnader som hyror och personalkostnader, ungefär 20 procent är rörliga kostnader såsom verkstads- och underhållskostnader - och bara 15 procent är rörliga verksamhetskostnader som utbildning och övning.

Danmark har gjort en genomgripande förändring till ett modernt insatsförsvar. Man har tydligt valt vilka förmågor landet ska ha, men också vilka

det inte ska ha.

Sverige bör liksom Danmark diskutera vilka förmågor vi ska ha, och vilka som svarar mot en tidigare hotbild och bör tas bort. Vi måste också ha öppenhet för nya förmågor, motiverade av den nya tidens hot.

Idag utgör insatsförbanden ungefär en tredjedel av insatsorganisationen. Det innebär att Sverige kan ha cirka 10 000 man tillgängliga inom ett år.

Övriga förband representerar 20 000 man - utav sammanlagt 30 000 man i insatsorganisationen, därtill kommer hemvärnets ytterligare 30 000. Det finns inga krav på att dessa övriga förband ska kunna sättas in samtidigt som insatsförbanden. Det finns inte heller några krav på vad de ska kunna göra, utan de utgör istället enbart grund för produktion av insatsförbanden.

Detta är inte en effektiv ordning.

Vi går mot en mer användbar och mer tillgänglig insatsorganisation. Och högre effektivitet. Och hur det ska gå till presenterar vi i december.

Storleken ska relateras till dagens insatsförband, fast då med bättre tillgänglighet och mer reellt användbara förband hemma och borta.

Alla i framtidens insatsorganisation - inte bara en tredjedel som idag - ska kunna ställas upp på kaserngården, eller rättare sagt användas i insats.

Tvåofficerssystem införs och värnplikten läggs vilande.

Framtidens personalförsörjning är en central fråga.

I uppgiften för personalen i försvarsmakten ingår internationell tjänstgöring. Detta ska vara meriterande.

Under försomnaden ska tvåbefälssystemet komma på plats. Försvaret behöver fler officerare som är specialister, och som leder och utbildar trupp. Pliktutredningens pågående arbete är centralt för det nya försvaret. De som genomgår grundutbildning ska ha perspektivet av internationella insatser redan från början.

Försvarsberedningen talar om stående förband med heltidsanställda och om kontraktsförband med skyldighet att tjänstgöra i övning och insats. Alla ska vara tillgängliga i insats såväl hemma och borta, utom de nationella skyddsstyrkorna. Detta kommer också att ge uthållighet.

Idag har vi plikt i grunden för uttagning och frivillighet för internationella insatser. För morgondagen ser förslagen ut att bli de motsatta med uttagning på frivillig grund, men skyldighet att delta i insats.

Vi arbetar nu i försvarsdepartementet med att operationalisera försvarsberedningens resonemang. Arbetet tar vid i höst.

Jag nämnde också i Sälen att förmågan till internationella insatser ska fördubblas.

Idag är i genomsnitt en tredjedel av soldaterna beredda att genomföra internationella insatser. Försvarsmakten kan ha 1 300 man kontinuerligt insatta. Taket är cirka 1 800 man. Försvarsberedningen vill utsträcka den internationella ambitionen till 2 000 personer parallellt med en förmåga att bidra till EU:s stridsgrupper och förmåga till evakuerings- eller förstärkningsinsatser.

Till detta måste ett effektresonemang läggas. Internationella insatser syftar till att sprida säkerhet, stabilitet och utveckling. Här krävs det bidrag anpassade till att lösa den konkreta uppgiften och öppenhet för civil-militär samverkan.

Vi talar inte om situationer där Sverige gör en egen insats utan om att samverka med andra under EU:s, FN:s eller Natos ledning. Vi får en deluppgift tilldelad och ska lösa den. 40 länder samverkar i Afghanistan, ett 20-tal i Tchad.

Vi ska klara att ta omhand och lösa uppgifter inom vår del. Helheten måste hanteras för att ge ett samlat resultat.

Vårt bidrag kan vara soldater på marken, men det kan också vara kvantitativt mindre men mer exklusiva delförmågor med hög effekt. Den ambitionen som försvarsberedningen anmäler är i rätt riktning.

Ett särskilt problem är att Europa inte längre deltar under FN-flagg, samtidigt som FN är ansträngt och har gått från 50 000 till 140 000 man under blå flagg.

Att ansvara för en av EU:s stridsgrupper är ett omfattande åtagande. Samtidigt drar vi nytta av den tillgänglighet som andra länder ger när de svarar för EU:s snabbinsatsberedskap. Under förberedelse- och beredskapsperioden av NBG 08 har utrymmet för deltagande i andra internationella insatser påverkats. Målsättningen bör vara att vårt deltagande i EU:s stridsgruppssamarbete inte ska reducera vårt kontinuerliga bidrag till mer långvariga insatser.

NBG är den bästa förberedda BG hittills, säger kollegor.

NBG har haft stor betydelse för trovärdigheten i EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Liksom för utvecklingen och omställningen av det svenska försvaret.

Anledningen att ingen BG använts är ömsom brist på politisk vilja i medlemskretsen, ömsom att den mekanism för gemensam finansiering av en stridsgruppsinsats gör att också länder som är tveksamma till en insats tvingas dela finansieringen, ömsom att man inte vill låsa EU:s snabbinsatsförmåga i en insats som klaras med normal styrkegenerering, då medlemsländerna erbjuder deltagande.

Balansen mellan förmåga till snabbinsats och förmåga till lång uthållighet och rotationer i ett insatsområde är ett område som kommer att diskuteras vidare och förslag kommer att presenteras i höst.

Jag nämnde i Sälen att en strategi för att vinna freden - en exitstrategi - ska finnas från början. Vi överväger att öka vårt engagemang i Afghanistan.

Regeringens strategi för internationella insatser som riksdagen nu antagit lägger fast just detta.

Vi har inlett en ökning av vår närvaro i Afghanistan med ca 30 personer. I höst går vi till riksdagen för att förnya mandatet för insatsen. Då kan den framtida ambitionen läggas fast, men känt är att jag vill tillföra ambulanshelikoptrar, Medevac, öka vårt bidrag till OMLT:s och jag är öppen för ett ökat antal soldater på marken.

Värdegrundsfrågor är en moralisk fråga som också har operativ betydelse.

Sverige har och ska ha en ledande ställning gäller värdegrundsfrågor.

Försvarsmaktens medvetna arbete för moderna värderingar och attityder har en betydande operativ poäng.

Försvarsmaktens värdegrundsarbete bidrar till att minska hotbilderna vid internationella insatser. Vi behandlar civilbefolkningen väl, vilket hindrar upptrappning av konflikter och gör det svårare att definiera oss som fiender. Kvinnors deltagande bidrar till möjligheten att lösa den militära uppgiften.

Det är dags att komma ikapp vad gäller allt från befattningsbeskrivningar som personlig utrustning för att dra full nytta av kvinnors kunskaper.

EU måste täcka de brister som visar sig vid varje internationell insats. Små länder kan ta delansvar för specifika förmågor. Det krävs kreativa lösningar på detta. Styrkegenereringen för Tchad förskräckte. Vi ser återkommande samma brister, vilket försvagar EU.

Strategisk flygtransport: Löses med SAC, där tre C17 anskaffas. Sverige är näst största land, vilket placerar oss tvåa i kön.

Helikoptrar: Där EU får hyra in ryska nu. Ett aktuellt initiativ är det brittiska helikopterinitiativet.

Sverige kommer i höst ha tre toppmoderna medevac-helikoptrar som kan användas i internationella insatser.

Jag nämnde att angående Försvarsmaktens ekonomi var min bedömning i Sälen var att huvuddelen av de 2-3 miljarder kronor i nivå som Finansplanen beskriver kommer efter 2010.

Bedömningen kvarstår. Kortsiktigt är färdplanen för de närmaste åren klar, men ännu ej avdömd. Min bedömning är att vi kommer klara balanseringen av förbandsanslaget utan dramatiska förändringar av för förmåga eller grundorganisation. Förslag till beslut kommer i höstens budgetproposition.

Förmågepåverkande förslag och förslag gällande grundorganisationen kommer i samband med inriktningsproppen.

En ny krismyndighet kommer att vara igång innan nästa Sälenkonferens. Den nya krisorganisationen är beslutad av riksdagen och träder i kraft 1 januari 2009.

Vi står inför några års genomgripande förnyelse av svensk försvarspolitik.

Försvarsberedningen bekräftar den förnyelselinje regeringen driver i försvarspolitiken, uttryckt i tal och artiklar från Sälenmötet och framåt. Den bekräftar också att 2008 kan bli ett år då stor förnyelse av försvarspolitiken äger rum.

Vad handlar det om då?

Ett flexibelt insatsförsvar, användbart hemma och borta, där tillgänglighet är nyckelordet.

Rekrytering på frivillig grund, delvis med anställda soldater.

Ett brett och fördjupat Nordiskt samarbete, gemensam Östersjöövervakning, anslutning till Natos luftlägesbild och samverkan med Nato, EU och FN i internationella operationer.

Val och bortval av förmågor, en effektiviserad grundorganisation.

Civil-militär samverkan, långsiktighet och fokusering i internationella insatser.

Dubblad ambition för internationella insatser. Betoning av bättre ekonomistyrning och ett positivt bejakande av civil kompetens i försvarsmakten.

En ny effektiviserad materielförsörjning med köp av färdig materiel som huvudalternativ, stöd för EDA, användning av materiel gemensamt med andra länder och stöd för SAC, för strategisk flygtransport.

Detta kombinerat med en reformerad myndighetsstruktur och flytt av resurser från kringverksamhet till operativ nytta.

I inriktningspropositionen kommer regeringens förslag, detaljvaren, gällande framtida inriktning, dimensionering och förmåga.

Jag ser den senaste tiden som en framgång för försvarsberedningen som form. När jag gav beredningen dess uppdrag underströk jag att jag ville pröva möjligheten till en bred överenskommelse - i annat fall har alliansen majoritet ändå, men det hade ett värde. Rapporten kommer att utgöra en grund för höstens proposition om försvarets inriktning och dimensionering.

Jag är av uppfattningen att försvarsberedningen legitimerar sig själv. Dels med möjligheten till breda lösningar, dels med möjligheten till ett långsiktigt förnyelseperspektiv.

Slutligen, försvarets förmåga är långt bättre än vad som beskrivits i media den senaste tiden.

Den operativa förmågan ökade 2006-2007. Inte minskade som vissa hävdade. Men det som är viktigt nu är att den nödvändiga balanseringen av ekonomin inte drabbar den operativa förmågan framöver. Det är därför vi samverkar med Försvarsmakten.

Försvarsmakten når verksamhetsmålen och har hög kvalitet. Det framgår av Försvarsmaktens egna förmågeutvärdering som görs med internationella standards, och av Riksdagens utvärdering av 2004 års försvarsbeslut.

Och till detta kommer bilden från kollegor ger av den nordiska stridsgruppen som den bästa hittills.

Sverige beskrivs som Natos viktigaste partner, och bilden av oss i internationella insatser är mycket god.

Sverige har och ska ha ett ledande värdegrundsarbete.

En ny imponerande generation av officerare på väg fram. Och det är ett gott betyg åt dagens försvarsledning.

Vi behöver förnya och stärka försvaret - men från dessa utgångspunkter. En högkvalitativ verksamhet, bekräftad av försvarsberedningen och som kommer att ytterligare beskrivas i inriktningspropositionen i december.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal
Saab AB i Linköping 23 april 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Tal på engelska av Sten Tolgfors vid visningen av den flygande testplattformen Gripen Demo

Det talade ordet gäller.

Your Excellences!
Distinguished guests!
Ladies and Gentlemen!

I am very proud to be able to address you on this great occasion. It is a proud day for Sweden. Gripen is one of our most ambitious and advanced high tech projects ever.

One of my first actions as newly appointed Minister for Defence last year, was to approve the configuration of our entire aircraft fleet to one single standard, to the C/D version and to initiate a Demonstrator Program during the years 2007-2010 aiming to give the foundations for future decisions on further development of all Gripen aircraft.

Simultaneously we will decrease the fleet to a number of 100 Swedish aircraft. All to create a cost effective and capability optimised Air Force for today's and future needs in national and international defence-keeping and security-assurance.

By this Sweden showed the world our long lasting commitment to the Gripen system. It is our firm intention to keep an homogeneous and interoperable aircraft fleet.

The Demonstrator program will for instance create new technologies and technical solutions for the next generation of fighter aircraft systems . This means that the countries operating the Gripen system today and in the future will be standing on firm ground and will have access to all necessary information when the time comes for the final decision.

The demonstrator program will serve both the development of the Gripen Next Generation and generate knowledge which will provide new capabilities for the C/D-version.

Apart from Sweden, Gripen has also been selected by the South African Air Force, the Czech Air Force, the Hungarian Air Force as well as recently by the Thai Air Force. The Gripen programmes with those countries are explicit examples of what the Swedish Government and industries can achieve through close collaboration with the respective Government and industries in those countries.

It is obvious that these projects are the catalyst for a wide-ranging co-operation between our countries and we do look forward to further opportunities in Defence materiel co-operation as well as in other fields. Gripen is also being considered as a prime Air Defence Fighter by a number of other countries, both NATO member states, and others worldwide, to meet their 21st century defence needs. Thus, the Gripen system over the next 30-40 years will be the core of Sweden's and a number of other countries' defence systems. Through cooperative efforts among user countries and future developments it will continue to be at the forefront of technology.

For the future we see a lot of prosperous potential in the growing cooperation between the Nordic countries within the defence area. Here, as in many areas, our close neighbour Norway has been a most reliable and creative partner. Of course it would be a remarkable step forward would Norway and Denmark choose the Gripen way for its new fighter fleet. Such a decision would also generate a number of other areas of cooperation far beyond the field of defence to the benefit of all parties.

The Gripen is very competitive and meets great interest on the international market right now. The reasons are obvious. Gripen presents cutting edge technology, full interoperability, verifiable costs for purchase and operation, verifiable industrial co-operation solutions and long term co-operation in technical development. It all adds up to a very beneficial package.

All in all, Saab has made impressive efforts. A lot of subcontractor firms and companies have also taken the step to financially join the demonstrator program. We have a MOU with Denmark concerning information exchange. The government of Norway has decided to be an active partner in the demonstrator program. For this I am particularly pleased.

I am pleased to see representatives of countries in Europe, Africa, Asia and South America here today. Goes to show the international co-operation Gripen has become today.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal
Försvarshögskolan, Stockholm 9 april 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Klimatförändringen som ett säkerhetspolitiskt hot"

Det talade ordet gäller.

De senaste decennierna har svensk säkerhetspolitik varit stadd i stark förändring. EU- och Nato-utvidgningen har båda bidragit till en säkrare östersjöregion och därmed ett tryggare närområde.

Den säkerhetspolitiska doktrinen från 2002 klargör att vårt lands framtida säkerhet bygger på gemenskap och samarbete med andra länder.

Försvarsberedningen understryker detta och säger att "Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba en annan EU-medlemsstat eller ett annat nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas."

EU:s säkerhetsstrategi fastställer grundläggande principer för europeisk säkerhetspolitik.

Samtidigt ser vi hur hoten mot Sverige ständigt förändras. Nya risker och utmaningar tillkommer ständigt. Dagens hot är komplexa och kan få konsekvenser för breda samhällssektorer.

Hoten kan vara mer eller mindre synliga eller förutsägbara. De känner sällan några nationsgränser. Klimatförändringar, naturkatastrofer, organiserad brottslighet, epidemier, spridning av massförstörelsevapen och internationell terrorism är några exempel på det.

Sveriges säkerhet är starkt kopplad till omvärlden och inte minst till grannländers och Europas säkerhet, men vi påverkas också av konflikter och händelser långt borta.

Den gamla tidens hot var entydigt och existentiellt. Vår och västvärldens frihet hotades av det sovjetiska imperiets militärmakt. Försvaret skulle möta den yttersta av utmaningar mot vårt lands frihet och oberoende.

Andra världskriget upphörde formellt sett 1945, men effekterna av kriget levde reellt sett kvar in på 1990-talet. Europa var under många år delat och söndrat. Många européer levde i skuggan av kommunismens övergrepp och förtryck.

Isoleringen bröts när människor först i liten skala och senare i stora mängder tilläts, eller snarare inte längre lät sig hindras att korsa barriären över till Väst. Först i södra Europa. Sedan i Berlins hjärta. När diktaturens fundament försvagades föll den sönder inifrån. Mindre av egen kraft än av kraften i människors längtan efter demokrati och frihet.

Vi minns murens fall den 9 november 1989. Hur människor bokstavligen hackade den i bitar och demonterade järnridån som delat Europa i decennier. Det innebar slutet på det kalla kriget och början på en demokratisk och ekonomisk utveckling i Central- och Östeuropa.

Det går inte att överskatta storheten i den förändring som har skett i Europa. Utsikten om medlemskap i Nato och EU har varit centralt. Det har gett de ansökande länderna hopp och framtidstro under en många gånger lång och mödosam väg mot demokrati och marknadsekonomi. Och idag är de fullvärdiga medlemmar i EU och Nato. Inget av detta var på förhand givet.

Den säkerhetspolitiska kartan i Europa är fundamentalt och oåterkalleligt förändrad. EU och Nato omfattar hela Östersjöns södra och östra stränder, förutom Kaliningrad och St. Petersburg.

För svenskt vidkommande blir det därför fel om man jämför dagens försvar med gårdagens hotbild. Något som enligt min mening sker till och från. Framtidens hot blir inte de gamla hoten återuppståndna. Den säkerhetspolitiska miljön i vårt närområde medger det helt enkelt inte. Den är fundamentalt annorlunda idag än förut.

Min generations politiska drivkraft var visionen om ett enat och fritt Europa. Att bidra till frigörelse och återupprättelse för de hundratals miljoner människor som levde i diktatur i vår omedelbara närhet. Att garantera delaktighet och integration i det europeiska samarbetet.

Jag minns ännu köerna vid gränsposteringarna mellan Öst- och Västtyskland. Jag minns samtal med östtyska ungdomar om rädslan för säkerhetspolisen. Jag minns ännu det politiska tänkande, som hämtat ur Orwells bok "1984", där krig var fred och fred var krig. Jag minns oron hos den östtyska flickan jag mötte när hon skulle få ta emot en västerländsk musiktidning. Jag minns lögnen i ögonen hos diktaturens företrädare.

Men det är borta nu. Hon bodde i Magdeburg som nu en självklar del av det förenade Tyskland, EU och Nato. Vi har lärt oss att östra Tyskland faktiskt ligger i Centraleuropa. Vi minns den sjungande revolutionen.

I början av 90-talet kom så en betydande debatt om byggandet av en ny europeisk säkerhetsordning, för en ny tids krav. Den är på plats. 1990-talet präglades av flera vägval. Skulle VEU eller Nato vara säkerhetsordningens kärna. Skulle de nya demokratierna beviljas inträde i EU och Nato. Skulle de klara kraven. Skulle de klara omvandlingen. Inget av detta var givet. Den gamla hotbilden stod alltjämt i centrum.

Sveriges linje var emellertid enad och entydig. Länderna i det forna Östeuropa skulle välkomnas i den europeiska säkerhetsordningens alla delar. Vi införde frihandelsavtal med dem och krävde att EU skulle göra likadant i samband med vårt eget medlemskap. Vi stödde deras deltagande i Nato. Det var bra för dem och därmed för oss själva.

Flera av de nya medlemmarna gjorde historiskt framgångsrika förvandlingar av ekonomi och politik. Våra baltiska grannar som för femton år sedan bytte rubeln mot egna valutor, vill inom fem år införa euron. Estland blev snabbt ett av Europas mest avreglerade länder med betydande ekonomisk växtkraft. Jag är stolt över det exempel våra baltiska grannar satte. Erfarenheterna kommer nu andra länder till del.

Nu handlar det om att gemensamt svara upp mot dagens nya och bredare hotbild. Då som nu visar Sverige vägen och EU:s mångsidiga softpower är centralt för en bred säkerhet.

Miljön, klimatet och energin är frågor som hör framtiden till. De utgör viktiga delar i vår tids vidgade hotbild. Hur kan vi till exempel kan lösa problemen med klimatförändringarna, en ökande befolkning, begränsade naturtillgångar och ett ökat energibehov.

Miljöfrågorna har under de senaste decennierna skiftat från ett nationellt fokus till ett gränsöverskridande globalt perspektiv. Klimatet är till sin karaktär globalt och måste därför mötas med internationellt samarbete.

Det är något som även Försvarsberedningen framhåller i sin senaste rapport. De menar att det är viktigt med internationellt samarbete som stärker demokratiska institutioner och främjar långsiktigt hållbar utveckling. De pekar tydligt ut miljöpåverkan och klimatförändringar samt energi- och råvaruförsörjning som globala utmaningar och hot mot vår säkerhet. Nära kopplat till detta finns också frågan om länders energiförsörjning som är strategiskt viktig och därmed också av stor säkerhetspolitisk betydelse.

Miljö- och klimatfrågorna kommer att spela en allt större roll i världspolitiken. Begränsade naturtillgångar och ökat energibehov kan bli alltmer konflikt drivande.

Vi är idag 6,5 miljarder människor på jorden. Om 40 år kommer vi att vara över 9 miljarder. Vi ska leva på en yta som lär vara mindre än den är idag. Det finns givetvis risk för spänningar här. Till detta kan pågående klimatförändringar, ändrade livsbetingelser och folkflyttningar läggas.

Det finns tydliga säkerhetspolitiska kopplingar till olika miljörelaterade problem. Det handlar till exempel om hur överutnyttjande av naturresurser, klimatförändringar och naturkatastrofer kan medföra minskad säkerhet, instabilitet och väpnade konflikter. När det uppstår konkurrens om värdefulla men begränsade naturresurser ökar risken för instabilitet. Detsamma gäller när utsläpp och andra föroreningar allvarligt försvårar nyttjandet av dem.

Miljörelaterade problem är sällan den enda orsaken till en konflikt. Men det kan vara en bidragande orsak. Många av de problem som har sin grund i sviktande naturresurstillgångar och andra miljörelaterade problem tenderar dessutom att öka i utvecklingsländer som inte har resurser att hantera dem.

Fattigdomen tvingar människor att hugga ner det sista trädet för att laga mat för dagen trots insikten att det leder till problem för morgondagen. Återkommande krig föröder ytterligare naturresursbasen i fattiga länder. Variationer i nederbörd mellan olika år kan slå undan benen för människors fortbestånd.

De konsekvenser som följer av en naturhändelse och en naturkatastrof styr delvis människan. Redan på 1980-talet publicerade först Oxfam och sedan Röda korset böcker på temat: "Naturkatastrofer människans verk".

Tesen är att det inte är vulkanutbrottet, översvämningen eller torkan som är problemet. Det uppstår snarare på grund av att människor inte kan lämna områden som återkommande drabbas. Att människor bor i deras närhet.

Klimatförändringarna gör att de tankar som förs fram i dessa böcker måste återupplivas och användas i fler delar av världen och inte bara utvecklingsländerna. Vi har tur som bor i ett land som har resurser. Vi har kunskap att förebygga många naturhändelser från att bli katastrofer. Vi har goda förutsättningar att hitta och överblicka kommande hot.

FN:s klimatpanel har pekat ut den fortsatta uppvärmningen av klimatsystemet som vår tids stora utmaning. Man konstaterar att uppvärmningen sannolikt beror på utsläpp av växthusgaser. Så även att uppvärmningen och höjningen av havsnivån kommer att pågå för en lång tid framöver, även om utsläppen av växthusgaser stabiliseras.

Förutsättningarna för jordbruk, fiske, energiförsörjning kan komma att påverkas av ett förändrat klimat. Det kan i sin tur leda till lokal, regional och även global migration, till snabbt försämrade levnadsvillkor och till en skärpt konkurrens om återstående förnyelsebara naturresurser. I dagsläget omfattas folkvandringarna inte av så mycket folk. Vi har nog bara sett början på denna problematik.

Klimatförändringarna kan också leda till att antalet naturkatastrofer ökar och att nya typer av katastrofer kommer. Återkommande naturkatastrofer kan medföra stora påfrestningar på säkerheten. Men det finns exempel på motsatsen. Där en katastrof lett till eftertanke och fredsprocess som i Acheprovinsen.

I utvecklingsländerna finns ofta en mer direkt koppling mellan livsuppehållet och tillgången till fungerande ekosystem än i den industrialiserade världen. Men de utmaningar vi står inför är globala och berör hela mänskligheten.

Klimatförändringarna påverkar även försvaret. Vi möter redan idag konflikter med inslag av konkurrens om naturresurser. Jag tänker till exempel på Tchad och Darfur. En stigande global temperatur riskerar leda till fler regionala konflikter i bland annat Afrika. Det handlar om brist på vatten och skog. Och att Försvarsmaktens utbildning, utrustning och logistik måste vara anpassad till områden med knappa naturresurser.

Klimatförändringarna kan också komma att placera Sverige mer centralt i den säkerhetspolitiska världen. Jag tänker på vår närhet till Arktis. Smältande isar ökar tillgången till oexploaterade olje- och gasresurser. Nya transportvägar skapas. Detta ökar det geopolitiska intresset för området.

Sveriges fredsfrämjande insatser bidrar till att skapa fred och stabilitet i världen. I förlängningen bidrar vi även till att lokalt förbättra miljön. Detta i och med att stridshandlingarna minskas eller upphör och återuppbyggandet av en normal samhällsstruktur underlättas. Genom insatserna kan vi också förmedla svensk kunskap på olika områden. Utan att äventyra insatsens mål ska svenska förband vid internationell verksamhet så långt möjligt uppträda på samma sätt utomlands som hemma i Sverige och förmedla goda exempel.

Med utgångspunkt i regeringens uppdrag om miljöskydd vid internationell verksamhet har Försvarsmakten tillsammans med kollegerna i Finland och USA utarbetat en miljöskyddshandbok, Environmental Guidebook for Military Operations.

Boken fastställdes nyligen av Försvarsmakten och ska vara ett konkret stöd i arbetet med miljö- och hälsoskydd. Den tar upp operativ planering och åtgärder före, under och efter en insats samt åtgärder när personal och materiel roterar.

Tanken är även att miljörådgivaren i den nordiska stridsgruppen, som är placerad vid Operational Headquarters i London, ska kunna använda miljöskyddshandboken.

Den svenska försvarsmakten är även delaktig i andra internationella miljösamarbeten. Man har t ex hjälpt till att införa ett nytt miljöledningssystem i Georgien. På så sätt ska den georgiska försvarsmakten tänka mer miljövänligt från försvarsledningsnivån till förbandsnivån. Den svenska försvarsmakten har även genomfört miljöutbildning för personal på handläggarnivå i ett antal andra länder.

Här hemma i Sverige bedrivs det sedan länge ett systematiskt miljöarbete inom försvarssektorn. Försvarsmakten har ett särskilt ansvar för miljömålsarbetet inom det militära försvaret. Samtidigt har de sex myndigheterna inom sektorn - Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut, Fortifikationsverket och Försvarshögskolan - ett konkret och omfattande samarbete på området.

Försvarets materielverk står för ett ambitiöst arbete med att miljöanpassa sin upphandlingsverksamhet. Här handlar det om varor och tjänster som upphandlas till Försvarsmakten för cirka 18 miljarder kronor årligen. Vilket är drygt 20 procent av den statliga upphandlingen och nästan hälften av försvarsbudgeten.

Fortifikationsverket, som är en av Sveriges största fastighetsförvaltare, bidrar för sin del genom sitt omfattande energibesparingsprogram.

Det är viktigt att varje myndighet noggrant analyserar den egna verksamheten för att identifiera vad myndigheten kan göra för att begränsa sin klimatpåverkan. Lika viktigt är att identifiera de risker ett förändrat klimat kan ge för verksamheten. I båda dessa delar finns det mer som kan göras.

Jag tror även att den försvarsanknutna forskningsverksamheten kan behöva stödja åtgärder för att minska klimatpåverkan och beakta de säkerhetsmässiga aspekterna av ett förändrat klimat i större utsträckning. Ett initiativ som förtjänar att lyftas fram i detta sammanhang är till exempel Naturvårdsverkets uppdrag till FOI att utveckla verktyg för att stödja kommunernas klimatanpassning av sin verksamhet.

Försvarsmakten borde å sin sida fundera över de miljöförändringar som kan ske här hemma och vilka konsekvenser det skulle få för den egna verksamheten. Som till exempel i form av ändrade övningsförhållanden, svårigheter med vinterutbildningen eller en ökad nederbörd som försvårar användningen av vissa övningsområden.

Vid svåra påfrestningar i fred ska Försvarsmakten kunna stödja samhället. Även vid allvariga olyckor eller naturhändelser är myndigheten en viktig resurs. Det kan gälla alltifrån förlisningar liknande Estonia till skogsbränder och översvämningar. Det övriga samhällets behov av stöd från Försvarsmakten kan komma att öka.

Försvarsmaktens möjligheter att stödja civila aktörer inom krishantering är betydelsefulla. Här handlar det främst om myndighetens tillgång till personella resurser och modern materiel som kan tas i anspråk vid räddningstjänst. Exempelvis var Försvarsmaktens telenät den enda telekommunikationsfunktionen som fungerade i det berörda området under stormen Gudrun.

Vi avser att ge den nya krismyndigheten i uppdrag att tillsammans med Försvarsmakten och andra berörda myndigheter klarlägga konsekvenserna av Försvarsmaktens omställning i fråga om stöd till samhället. I uppdraget kommer det att ingå att belysa förbättrad samverkan mellan civila och militära aktörer vid en kris.

Alliansregeringen tar dagens och framtidens utveckling på allvar. Vi ger därför klimatfrågan en mer framträdande roll i svensk utrikespolitik än tidigare.

Vi har ställt oss bakom målet att minska utsläppen av växthusgaser i EU med 30 procent mellan 1990 till 2020. Sverige är pådrivande i frågan om hur en framtida klimatregim bör utformas efter att Kyotoprotokollets åtagandeperiod 2008-2012 upphör. Ämnet kommer att bli centralt under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009.

Inom EU diskuteras också frågan om klimatförändringar och den internationella säkerheten. Miljöpåverkan kan orsaka folkomflyttningar och bidra till hot mot viktig och sårbar infrastruktur såsom lågt liggande hamnar. Här är Sverige pådrivande.

Det har skett en betydande ökning av oljetransporter på Östersjön. Risken för haverier, olyckor och kollisioner måste därför anses vara högre idag. Regeringen har därför tagit initiativ till en Havsmiljöstrategi som bland annat ska omfatta förbättrad sjösäkerhet på Östersjön och stärkt beredskap för oljeutsläpp och skärpta straff vid allvariga oljeutsläpp.

Hösten 2008 kommer vi att lägga en klimatpropositionen. Som grund för den finns exempelvis klimat- och sårbarhetsutredningen som redogör för det svenska samhällets sårbarhet för globala klimatförändringar och deras regionala och lokala konsekvenser. Av betänkandet framgår att bland annat centrala Stockholm och Karlstad skulle drabbas hårt av översvämningar. Vi sänker därför ytan på Väneren i förebyggande syfte. Bilden av säkerhet förändras.

Statsministern ägnar betydande del av sin tid åt att vinna internationellt stöd för kraftfulla åtgärder mot global uppvärmning. Andreas Carlgren arbetar ambitiöst med förverkligandet av inhemsk omställning för att minska klimatpåverkan.

Som handelsminister verkade jag för frihandel för etanol och biobränslen. Det förefaller kontraproduktivt att EU straffbeskattar det bränsle vi vill att bilisterna ska byta till. Jag föreslog min indonesiske kollega att koppla en handelsministersession till klimatmötet på Bali, vilket blev av för första gången.

Allt detta och mer därtill sker med insikten att miljöpåverkan, klimatförändringar och energi- och råvaruförsörjning utgör globala utmaningar och hot mot vår säkerhet. De kommer alla att påverka våra livsbetingelser om ingenting görs.

I kölvattnet av klimatförändringar och begränsade naturresurser kan nya konflikter uppstå. Konflikter som kommer kräva internationella insatser av det svenska försvaret. Dessa konflikter kan bromsas och stoppas. Men mer behöver göras för att förebygga dem och stärka naturresursbasen för att undvika återfall.

Dessutom finns här mer att lära. Det är skillnad att göra en insats i ökenliknande förhållanden i 40 graders värme och att verka på Balkan. Det kräver materiell, utbildningsmässig och också politisk förberedelse. Vi behöver kunskap och underrättelser om delar av världen där vi inte varit i någon högre grad.

Vi behöver ett annat försvar för att verka i världen än för att försvara Sverige mot storskaliga invasionshot. Omställningen måste därför fortsätta.

Om helandet av Europa var min generation unga politikernas första stora vision så tror jag att miljö- och klimatfrågor är nästa generations stora fråga. Vår del av ansvaret tar vi genom att ta frågorna på allvar redan nu. Många åtgärder som måste vidtas kommer kräva årtal av tålmodigt arbete för att få genomslag i politik och verklighet. I inga avseenden har vi råd att vänta.

Tal
Folk och Försvar, Sälén 14 januari 2008
Sten Tolgfors, Försvarsminister

"Försvarspolitiken - prioriteringar för framtiden"

Det talade ordet gäller

Idag ska jag göra följande poänger:

Östersjön har blivit energins innanhav

Vi måste påskynda utvecklingen av system för gemensam Östersjöövervakning

Rysslandsbildningen är mer komplex än i svensk debatt ger uttryck för

Det är dags att diskutera innehåll i samarbetet med Nato

Medlemskap är för moderaterna naturligt på sikt, men inte på den politiska agendan denna mandatperiod. Alliansöverenskommelsen gäller

Trösklarna för medlemskap har minskat, liksom fördelarna, Nato är ingen "snabbfix" för svensk försvarspolitik

Sverige måste ges full informationstillgång vid internationella operationer

Artikel 5 sätter gräns för internationellt samarbete

Norden är kärnfråga för framtidens försvarspolitik

--

Försvaret ska dimensioneras utifrån och in

Tvåofficerssystem införs och värnplikten läggs vilande

Inriktningsproposition för försvaret i höst

--

Förmågan till internationella insatser skall fördubblas.

En strategi för att vinna freden - och en exitstrategi - ska finnas från början. Baseras på sammankoppling av militära insatser, stärkande av mottagarlandets säkerhetssektor och utvecklingsinsatser.

Vi bör överväga att öka vårt engagemang i Afghanistan.

Värdegrundsfrågor har operativ betydelse, liksom kvinnors deltagande

Krävs bättre beslutsprocesser för internationella insatser

EU måste täcka de brister som visar sig vid varje internationell insats. Små länder kan utveckla specifika förmågor.

--

Besparingarna blev inte de 5 mdr som hävdades i media.

Min bedömning att huvuddelen av 2-3 mdr i nivå i Finansplanen kommer efter 2010.

En ny krismyndighet ska vara igång innan nästa Sälénkonferens

Vi stor inför några års genomgripande förnyelse av svensk försvarspolitik

Nu ska jag motivera varför:

Säkerhetspolitik

Östersjön har förvandlats till ett energis innanhav, knappt utan att det uppmärksammats alls.

Oljetransporten i finska viken har gått från 50 miljoner till 120 miljoner ton på några år och kommer dubblas igen till 2010. Hamnkapaciteten byggs ut liksom fartygens storlek.

40 procent av den samlade ryska exporten går på Östersjön. Att säkra dessa flöden av varor och energi är centralt för samtliga Östersjöstater.

EU köper 70% av den ryska energiexporten. Det ger ett ömsesidigt om än asymmetriskt beroende. Vi har diskuterat gastransporter under ytan, men knappast alls energitransporterna på ytan. Trots betydande känslighet i flödet för både EU och Ryssland. Vill någon skada energiexporter sker det lättast på ytan.

50.000 fartyg passerar Gotland årligen. Det finns risk för kollisioner, haverier och incidenter. Skulle något ske med en oljetanker skulle det ge oöverstigliga miljökonsekvenser för Östersjön.

Östersjön är redan känslig miljömässigt. En fjärdedel av botten är död.

Sverige via Försvarsmakten och Finland delar sjölägesbild. Detta samarbete ska vidgas till andra Östersjöstater. Kustbevakningen har sitt system Sjöbasis för civil sjölägesinformation. Sjöbasis ska byggas ut till andra länder kring Östersjön.

Skapande av en integrerad Östersjögemensam sjöövervakningsfunktion måste påskyndas. En gemensam arbetsgrupp mellan Försvarsdepartementet och Utrikesdepartementet bildas nu för att komma vidare i frågan.

Ryssland

Vi ser en ständig debatt om vad Ryssland är - vän eller fiende - är utvecklingen svart eller vit? Så har det varit sedan murens fall. Bilden av Ryssland är inte enhetlig. Tvärtom.

Å ena sidan har Ryssland stark ekonomisk tillväxt - å andra sidan är den avgränsad, främst till energi- och råvarusektorn. Å ena sidan växer BNP starkt - å andra sidan motsvarar BNP per capita den i Costa Rica. Å ena sidan växer energiexporten starkt - å andra är ekonomin starkt oljeprisberoende och Ryssland kan inte kortsiktigt öka produktionen för att kompensera för fallande priser. Å ena sidan ser vi starkt ökande militärutgifter i Ryssland -men å andra sidan är de ändå bara en tjugondel av USA:s och kom först 2006 tillbaka på 1992 års nivå. De är betydligt lägre än t ex Tysklands och bara hälften av Kinas (i PPP). Å ena har Ryssland en betydande export av modern krigsmateriel - å andra sidan anskaffade man länge inte den modernaste materielen själv och kanske 80 procent av egna materielen är föråldrad.

Ryssland satsar på strategiska styrkor och utvalda förband. Övningsmönstren har förändrats. Flygningar längs Norges kust är ett exempel och flottans uppträdande i Medelhavet är ett annat. Ryssland vill kunna projicera makt, men förmodligen inte minst gentemot sina södra gränser. Relationen Ryssland-Kina blir central att följa.

Vi ser ett starkare Ryssland i världen - men ett Ryssland med inhemska svagheter - i låg medellivslängd - 58 år för män - och en starkt minskande befolkning - Ryssland har tappat 6 miljoner invånare på 15 år. Takten nu är en minskning på 800.000 personer om året. Landet bedöms kunna gå ner från dagens 140 miljoner till 80-100 miljoner till 2050.

Politisk och ekonomisk makt har växt ihop. Det riskerar bromsa en bredare förnyelse av ekonomin. Ryssland har betydligt större inkomstklyftor än USA. Landet har en växande medelklass, men 1/5 av befolkningen lever i fattigdom. Korruption försvårar bredare investeringar.

Bilden av ett starkt och respekterat Ryssland är inrikespolitiskt central. Nationalismen växer. Man ser säkerhet som ett nollsummespel. När utrikespolitiska överreaktioner sker görs det med inrikespolitisk avsikt. Vi såg allvarliga demokratiska brister i dumavalet. Det begås fortfarande betydande övergrepp i Tjetjenien.

Rysslands uppgång bärs av energiexport. Vad händer om priset faller? Eller tillgången sinar? Landet söker tillgång till olje- och gastillgångar utomlands, i tex. Afrika. Arktis och Barentsregionens strategiska betydelse ökar, främst till följd av den växande efterfrågan på naturtillgångar. Energiexport är ett politiskt verktyg.

Så vad är Ryssland? Svart eller vitt? Den gamla supermakten återuppstånden eller en demokrati och utrikespolitisk partner till EU i vardande? Både och, eller varken eller? Alla dessa faktorer jag nämnt påverkar omvärlden. Tillväxten, valen, den växande medelklassen, energifrågan, hälsan, miljöförstöringen, organiserad brottslighet, men också den militära verksamheten. Det är just denna komplexitet vi har att förhålla oss till. Och vi gör det bäst tillsammans i EU. Grundbulten är ekonomisk integration och politiskt samarbete, med stor politisk tydlighet när anledning finns till det.

Men, vi kan inte se någon aktör som har förmåga eller ambition att utgöra ett militärt hot av den gamla typen mot Sverige. En ny tids hot blir just nya.

EU, Nato och gemensam säkerhet

Debatten om Nato har hittills handlat om medlemskap ja eller nej. Mest nej, om man ska vara ärlig.

Bästa sättet få svensk försvarsdebatt gå överstyr och sluta handla om innehåll har varit att säga något av orden yrkesförsvaret, eller Nato-medlemskap.

Det har gjort att den innehållsliga diskussionen gått förlorad. Dvs beskrivningen av vad vi gör vi tillsammans, varför samarbetet är viktigt - för oss, för EU, för Natoländer och för tredje land.

Att också tala om det existerande samarbetets innehåll och vardag ger en mer realistisk syn på gemensam säkerhet och Nato Försvarsmakten samverkar idag nära med Nato.

Vi gör det eftersom vi vill, tillsammans med andra, exportera fred och säkerhet. I Kosovo och Afghanistan under ledning av Nato. I Bosnien och i Tchad under ledning av EU, (och i t ex Kongo eller Liberia där vi arbetat under ledning av FN.)

Natos generalsekreterare, de Hoop Scheffer, sa när han besökte mig nyligen och vi tillsammans talade på Atlantkommitténs möte, att Sverige är Natos allra viktigaste partnerland. Vi bidrar mer till internationella operationer än många Nato-länder, och gör det med kvalitet och förtroende.

Nato öppnar för supplementära bidrag från partnerländer till snabbinsatsstyrkan (NRF). Vi hoppas kunna ta ställning i NRF-frågan under våren, gärna inför Bukarest. Gärna tillsammans med Finland. Genom NRF skulle samarbetet med Nato utvecklas i krishantering.

Beslut om deltagande i NRF-insatser skulle alltid föregås av ett ställningstagande i Sveriges riksdag.

För Moderaterna är ett medlemskap i NATO naturligt på sikt. Men det finns vare sig folkligt eller politiskt stöd för medlemskap. Det finns en Alliansöverenskommelse om att frågan inte är aktuell under denna mandatperiod. Den gäller. I Finland finns de som anser frågan aktuell 2012 eller så.

Frågan om eventuellt medlemskap är i sak mindre dramatisk än tidigare. Tröskeln för medlemskap är, enligt min mening, lägre än tidigare, med tanke på vårt nära samarbete och situationen i närområdet. Men fördelarna med medlemskap är också mindre tydliga nu än förr. Nato skulle inte vara en snabbfix för svensk försvarspolitik, som skulle medge mindre ansvar eller stora besparingar.

Det är inte så att Sverige kan gå med och hoppas att andra sköter försvaret åt oss. Det innebär krav att gå med.

En sak som måste lösas nu är informationsutbytet vid internationella operationer. Att Sverige har full tillgång till relevant information är nödvändigt. Om något skulle hända på grund av bristande informationstillgång skulle det allvarligt skada stödet för deltagande i Nato-ledda operationer. Generalsekreteraren är väl medveten om detta.

De internationella samarbeten Sverige deltar i är djupa. Artikel 5 sätter gränsen. Den hindrar inte nära samverkan med andra länder. Eget beslut om deltagande är gränssättande.

Det går inte att se en krigsliknande situation med full militär konflikt i närområdet som Sverige skulle möta isolerat, den skulle involvera också andra länder och mötas av länder tillsammans.

Försvarsmakten skriver i perspektivstudien: "En eventuell militär kris där Sverige utsätts för ett militärt hot från en annan stat kommer därför att beröra även andra stater i närområdet. "De militära operationer eller incidenter som inom överskådlig tid kan komma att påverka oss vid en eventuell kris bedöms också vara

av begränsad omfattning."

Kriser eller incidenter, som inbegriper militära maktmedel, kan uppstå även i vår region. På längre sikt kan militära angreppshot aldrig uteslutas.

Det blir problem om man jämför dagens försvar med gårdagens hotbild, alternativt om man utgår från att framtidens hot blir de gamla återuppståndna.

Men, nya hot mot Sverige blir just nya. Den säkerhetspolitiska kartan är fundamentalt förändrad. EU och/eller Nato omfattar hela Östersjöns södra och östra stränder, Kaliningrad undantaget.

Framtidens hot möts bäst tillsammans med andra.

Försvarsberedningen sa. "Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba en annan EU-medlemsstat eller ett annat nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas."

I denna formulering inkluderas Norge och Island som idag står utanför EU. Försvarsberedningens slutsats innebär inte förpliktelser att agera men det uttrycker en vilja att agera.

Detta resonemang inkluderar även Nordisk samverkan, som jag liksom ÖB ser som ett av den framtida försvarspolitikens huvudspår.

Det finns utomordentliga möjligheter till gemensamma utbildningar, övningar och övningsområden, anskaffning av materiel - måste bort från situation där landsspecifika specifikationer fördyrar - och internationella insatser. Ingenjörskorpsen som förbereddes för en insats i Darfur med Norge, och den nära samverkan med Finland i Afghanistan har visat vägen.

Länderna har valt olika säkerhetspolitiska lösningar. Dessa utgör tavlans ram, men bilden återstår att måla. Djup, detalj, färg och precision.

Detta är ekonomiskt rationellt, men också nödvändigt för upprätthållande av förmågebredd och för att höja kvaliteten i internationella operationer.

Försvarets inriktning

Vi ska dimensionera försvaret utifrån och in - världen, närområdet och nationen - och se att försvaret ska vara användbart i alla dessa perspektiv. Deltagande i internationella insatser hänger nära samman med uppgiften att värna Sverige och att bidra till fred, stabilitet och utveckling globalt. Vi samverkar med andra, det skapar politisk good will, bygger interoperabilitet och tillgodogör oss kunskap. En sympatisk aspekt av ÖB:s perspektivplan är just att dessa uppgifter ses integrerat.

På samma sätt som internationella insatser ökar Sveriges säkerhet så bidrar Sveriges militära förmåga på hemmaplan till stabilitet i Östersjöområdet.

Försvarsmaktens bidrag till uppfyllandet av de säkerhetspolitiska målen bygger på dess huvuduppgift; förmåga att kunna genomföra väpnad strid.

--

I slutet av året avser jag att lägga en proposition om försvarets inriktning och dimensionering, och har flera led som utgör grund för detta.

1. Försvarsberedningens omvärldsbeskrivning och analys
2. Försvarsberedningens nya uppdrag om försvarets inriktning
3. Försvarsmaktens perspektivstudie
4. Genomförandegruppens för materielfrågor arbete
5. Men huvudsakligen mitt departements eget arbete och den analys som vi gör.

Det vi ska nå är ett försvar med ökad tillgänglighet, användbarhet och kostnadseffektivitet. Detta ska också vara styrande för grundorganisationens utveckling och fortsatta rationalisering. Vi ska ha insatsförband som är användbara såväl hemmasom borta.

Vi måste få ut mer effekt för pengarna och få ut mer av fungerande och rörliga insatsförband än idag. Detta behov av ökad effektivitet delar vi med EU och USA. Trots

2 miljoner soldater är det ofta svårt bemanna internationella insatser.

Det krävs modernisering av försvarsmaktens personalförsörjning.

1. Ett tvåbefälssystem införs, där två karriärvägar med olika tjänstegrader för officerare skapas. Den ena vägen inriktas mot chefsrollen och arbete som stabsofficer, med en treårig utbildning på officersprogrammet på Försvarshögskolan. Försvarshögskolan har inrättas som högskola och innebär att den svenska försvarssektorn trätt in i den akademiska världen, vilket korresponderar mot krav på ökade språkkunskaper och kritisk tänkande.

Den andra vägen mot mer praktisk verksamhet som specialist eller truppförare. Tillsammans med aspirantskolor för militär grundutbildning och slopade krav på grundläggande högskolebehörighet gör det att fler vägar öppnas till officersyrket och rekryteringen breddas och underlättas. Försvarsmakten har huvudansvar för hur befälsordning ska se ut.

2. En frivilligutredning ska anpassa de frivilliga försvarsorganisationerna till försvarets nya inriktning så att de fullt ut är stödande för försvarets verksamhet, och få bort snedvridningar i bidragssystemen.

3. Värnplikten läggs vilande i normala tider, men finns kvar för att kunna tillämpas vid en säkerhetspolitisk försämring. Det ger motiverade soldater och ökad legitimitet för systemet.

Oavsett om också mönstringsplikten läggs vilande eller inte, så ökar ändå betydelsen av rekryteringen. Det är då vi kommer i kontakt med målgruppen. Det är också då unga människor naturligen tänker på försvarsfrågor.

Rekrytering på frivillig grund ställer på sikt betydligt högre krav på information om säkerhetspolitik och försvar och kommunikation med målgruppen. Mindre av marknadsföring och mer av realism, resonemang, ansvar och diskussion, tror jag ger motivation.

Nödvändigt att perspektivet av deltagande i internationella insatser finns med från början, i det ställningstagande individen gör. Det är dyrt och ineffektivt att utbilda bara för den ena av Försvarsmaktens uppgifter.

Försvarsmakten föreslår i perspektivstudien att soldater i framtiden ska kontraktsanställas för insatsförbanden och vara tillgängliga för internationella insatser. Ett yrkesförsvar, där människor ett helt liv försörjer sig på att vara soldater, är ineffektivt och inte aktuellt. Jag uppfattar heller inte de tidsbegränsade kontrakten som ett yrkesförsvar i den meningen, utan mer som en förlängning av dagens system för internationella insatser.

Efter samtal med Pliktverket tror jag det är viktigt att återkommande se över befattningskraven, för att öka kompetensbredden i rekryteringen. Om

t.ex. dagens fysiska

krav inte längre är välmotiverade så stänger de ute många kvinnor, men också en del män som tillför spetskompetens, t.ex. IT-kunskaper. Det vi söker är allt mindre muskelkraft och alltmer hjärnans kraft.

Jag har valt att göra pliktutredningen parlamentarisk. Personalförslagsfrågor är ett fundament för försvarsmakten och systemet bör vara hållbart över tid. Kan man finna en bred politisk lösning är det bra för att slippa onödiga återställardebatter och osäkerhet för Försvarsmakten.

Ansvar

Av samma skäl har jag valt att fortsätta med försvarsberedningen. Det har ett värde med bred enighet kring omvärldsanalys och säkerhetspolitisk inriktning. Det är en god svensk tradition. Säkerhetspolitiken innebär ett särskilt ansvar för landets regering och partier.

Går det inte komma fram så går vi fram med förslag ändå, men det vore fel att utesluta samsyn.

Försvarsberedningen har visat sig kunna flytta frågor framåt. Det innebär inte att jag delar varje del i Försvarsberedningens analys, men jag stöder arbets sättet. I torsdags utsåg jag en ny ordförande: riksdagsledamoten Karin Enström.

Tro mig, att vi kommer ha gott om utrymme för debatt ändå. Bara se till budgetdebatten i riksdagen, där jag markerade stark kritik mot de orealistiska besparingar oppositionen företräder.

Internationella insatser

Sveriges grundläggande värden och intressen värnas bäst i samverkan med andra och i internationella operationer. När värden som demokrati och MR kränks får det konsekvenser som annars obönhörligen når oss. Man behöver bara blicka bakåt mot Balkankrigen för att se det.

Sveriges bidrag i fredsinsatser, ska öka såväl kvalitativt som kvantitativt. Sverige ska ha kapacitet till både snabbinsatser och långsiktiga insatser. Vi ska dubblera utlandsstyrkans förmåga.

När krig sällan utkämpas mellan stater, utan mellan en eller flera stater och en kombination av haltande stater och icke-statliga aktörer så är det lättare att vinna kriget än att vinna freden.

Men det räcker inte med att vinna kriget. Annars riskerar länder att fastna i årtal i konflikter som aldrig stabiliseras.

Vi måste bättre koppla ihop olika politikområden och en exitstrategi måste finnas från början. Vi går in militärt, löser den militära uppgiften, stärker landets egna säkerhetsstrukturer, bidrar till utveckling och lämnar.

Här torde Sverige ha en unik erfarenhet. Andra länder må vara bättre på att vinna kriget - men få torde vara bättre på att vinna freden. Det finns all anledning för oss att vara pådrivande i detta arbete. I november hölls ett första möte med Försvars- och biståndsministrar tillsammans i EU.

Annat område där Sverige har unik ställning gäller värdegrundfrågor. Vi har en demokratiskt styrd försvarsmakt - en självklarhet - med medvetet arbete för moderna värderingar och attityder. Politiskt korrekt tycker någon, men detta har en betydande operativ poäng.

Försvarsmaktens värdegrundsarbete bidrar till att minska hotbilden vid internationella insatser. Vi behandlar civilbefolkningen väl, vilket hindrar upptrappning av konflikter och gör det svårare att definiera oss som fiender. Men det bidrar också till möjligheten att lösa den militära uppgiften och till vår egen säkerhet på plats.

Det är tydligt i Afghanistan, där tips från civila om var minor - IED - finns förhindrar attacker och skada på svenskar. Förutom bra värderingar är utvecklingsinsatser viktiga för att kunna utföra insatser MED civilbefolkningen, inte mot.

Det är likaså mycket viktig med fler kvinnor i internationella insatser. Förutom all den kompetens de bidrar med så kan de t ex ge oss tillgång till en halva av civilbefolkningen som vi annars inte kan nå.

Måhända självklart men det är uppenbart att länder som går fel här hamnar i betydande problem: I konflikter med civila - en eskalering av hotbilden - vilket försvåra möjligheten att lösa uppgiften, eller i form av misstro på hemmaplan.

Internationella insatser syftar till att bidra till global säkerhet, stabilitet och utveckling. Detta främjar även svenska värden och intressen. Därför är vårt agerande på plats centralt. Där visar vi i handling vilka värden vi vill exportera.

Beslut om internationella insatser måste ske med stor noggrannhet och medvetenhet om de risker som de kan medföra. Om något skulle gå fel måste vi kunna svara på hur riskerna var analyserade och bemötta. För vad vi gjort för att tillgodose behovet av adekvat utrustning, av utbildning och medicinsk vård.

Det ställer betydande krav på beslutsunderlag och beslutsprocesser och på att bättre knyta an internationella insatser till politiken i övrigt. Här finns mer att göra.

Även här finns betydande vikt av politisk samsyn, för att markera stöd för de män och kvinnor som deltar.

Få saker skulle vara värre för svenskar i en pågående insats än om stödet på hemmaplan skulle svikta vid en förändrad hotbild, en incident eller strid som utnyttjas politiskt. De ska aldrig behöva känna att de ifrågasätts hemmavid. De som ser anhöriga lämna för utlandstjänst ska kunna känna stolthet över det.

Att delta i en internationell insats är en altruistisk handling. De som deltar tar risker för att värna andras säkerhet och för att främja Sveriges intressen. I varje fall innebär insatsen frånvaro från vänner och familj under långa perioder.

Det finns anledning till djup erkänsla mot dem som deltar. Jag kommer med start i juni att inbjuda samtliga deltagare för att visa dem den djupa tacksamhet de så väl förtjänar.

Om man känner andra genom vad de gör - inte vad de säger - vilket jag tror, så känner vi genom handling i alla fall en del av personligheten hos de 1000 svenskar som årligen deltar.

Vi behöver fokusera Sverige deltagande i internationella insatser, både för att nå full effekt av insatserna och för att använda resurser effektivt. Men det är också viktigt för våra soldaters säkerhet att varje styrka är av adekvat storlek för uppgiften.

Min bedömning är att vi bör överväga av säkerhets och effektivitetsskäl att öka ambitionsnivån för vårt deltagandet i Afghanistan. Vilket kan ske tidigast från 2009.

Man kan i så fall diskutera generella ökning av antal, men också att delta med särskilda funktioner, där många länder ser allvarliga brister. Sverige

har särskilda förutsättningar efter NBG:s beredskapsperiod, då vi har 3 toppmoderna MEDEVAC 10:or tillgängliga.

Samtidigt är det nödvändigt både av moraliska och operativa skäl att stärka MEDEVACfunktionen i Afghanistan. Vi och andra är beroende av en tysk helikopter nu, som är bra men som har begränsningar för sitt uppträdande.

Det är för övrigt både intressant och oacceptabelt att vi ser samma brister vid varje internationell insats - helikoptrar, MEDEVAC, taktisk och strategisk transport. Det kan också vara sjukvård och underrättelsefunktion, som länge i Tchad.

Problemet är att små länder i regel inte har tillgång till det som behövs, det krävs stora EU-länders deltagande för att luckorna ska fyllas. Om de inte vill så blir det inget. Antal deltagande länder spelar ingen roll, inte heller numerären på marken, så länge nyckelförmågor saknas.

Bör gemensamt analysera detta i EU kontext. Även små länder kan åta sig ansvar för specifika förmågor. Se vad Sverige kan göra, tex. på MEDEVAC-sidan, där vi har möjlighet att anskaffa ytterligare 4 MEDEVAC-tior. Men det krävs långsiktighet för att täppa till hålen.

Strategisk transport löses efterhand genom SAC, dvs genom gemensamt initiativ för anskaffning och drift av C17 plan. En betydande investering som vi kan dela med andra.

Modellen prövas för fler förmågor.

Regeringens linje är att fördubbla förmågan till internationella insatser. Vi dubblar finansieringen på tre år, från 1,5 till 2,8 miljarder. En del av det vi sparar på materiel kan överföras till internationella insatser.

Antalet soldater i insatser är ett sätt att mäta detta på, och regeringen har visat beredvillighet för nya insatser och ökning under hösten, men förmågan är mer än enbart antalet huvuden. EN central del av det, men just bara en del.

Korvetten till Libanon var av begränsad numerär måhända, men stor effekt. MEDEVAC är dyrt, och centralt, men omfattar inte många personer. Är det då oviktigt?

Otillräckligt att bara titta på hur många huvuden som i ett givet ögonblick är utomlands och utifrån det konstatera tecken på ökad eller minskad ambition. Under hösten fanns drygt 800 svenskar utomlands. Därtill skulle de planerade insatserna till Tchad och Darfur komma, som för antalet över 1000. Därtill står NBG i beredskap våren 08. Skulle NBG sättas in går siffran en bra bit över 3000 svenskar i internationell.

Men redan att NBG finns där är säkerhetsskapande och stärker Sverige politiskt och ökar trovärdigheten i EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, att makt finns att sätta bakom orden om det skulle krävas.

Sveriges insatser svarar mot behov och situationer utomlands. Det är resultatet vi når, effekten av insatsen som är det centrala. Att vi i samverkan med andra kan utgöra den pusselbit som gör bilden heltäckande och att uppgiften kan lösas.

Internationella insatser är av olika karaktär - på en skala av konfliktnivåer. Risknivån varierar mellan insatserna i Afghanistan, Kosovo eller Korea. De geografiska förutsättningarna varierar och insatser är av olika längd. I Korea har Sverige varit i 50 år, andra insatser kan vara några månader. Därmed är de olika krävande.

Jag är stolt över att Sverige är nettoexportör av fred och säkerhet.

NBG

Det finns anledning känna stor stolthet över NBG. Mina kollegor beskriver den som den bäst förberedda stridsgruppen hittills. Besökte FINEX med kollegor från Estland, Irland och Norge. Alla fem länder redan anmält intresse för delta 2011. NBG är redo för alla hotnivåer, med initiala begränsning i den högsta hotbilden. De problem som varit kom främst på materielsidan, med bl a förseningar på helikopter 10 och 4, samt handhavandeproblem med Galten.

NBG är skalbar och flyttbar, dvs. anpassningsbar efter uppgift och kan snabbt sättas in. Det var en stor nytta att vi fick amerikansk C17 till NBG:s slutövning. Soldaterna är nöjda med ledarskapet och har förtroende för förbandet.

Det är viktigt dra lärdom av erfarenheterna av NBG08, innan NBG 2011 startas. Det är viktigt också för förnyelsen av försvaret i stort. NBG har byggt stolthet, framtidstro och motivation i förverkligande av insatsförsvaret. Samtidigt har kostnaderna ökat, vilket måste analyseras vidare. Nästa formas av existerande insatsförband.

Materiel

Sveriges försvar är inte längre ett nationellt agerande invasionsförsvar, utan ett flexibelt insatsförsvar som agerar internationellt.

Materieförsörjningen ska bättre anpassas till den säkerhetspolitiska situationen och effektiviseras genom ökad direktanskaffning. Materiel ska kunna kompletteras och tillföras snabbt, inför en internationell insats. Det var få debatter om brist på ökenuniformer för 15 år sedan.

Noterar att Försvarsmakten i perspektivstudien skriver: "Materieförsörjningen måste därför rationaliseras enligt den fastlagda materieförsörjningsstrategin. Fokus behöver sättas på att skapa längre serier, ökad modularitet och lägre kostnader för utveckling." "Egenutveckling genomförs endast i de fall där detta är den mest kostnadseffektiva lösningen eller oundgängligen nödvändigt av andra skäl."

Vi gör satsningar. Mitt första beslut som försvarsminister, var klartecken handlingsplan för Gripen, omfattande 4.1 mdr kr. Strax innan jul tog regeringen beslut om konstruktionsfasen för NGU.

Budget

Blev inte de 5 mdr i besparingar som media rapporterade i september. Det blev 350, 620 och 980 miljoner för de kommande tre åren. De ska tas på materiel - inte Försvarsmaktens verksamhet och drift.

Under Försvarsdepartementets ledning har en genomförandegrupp tillsatts med uppgift att både att effektivisera materieförsörjningen och bereda underlag till beslut för enskilda projekt.

Ytterligare 2-3 mdr besparing indikeras i Finansplanen för de kommande åren. Jag upprepar min bedömning att huvuddelen av detta kommer först efter 2010. Dessutom ska en viss del av de medel som frigörs kunna användas för att förstärka Försvarsmaktens möjligheter att delta i internationella fredsfrämjande insatser.

Försvarsmakten är en självständig myndighet, med fullt ansvar för ekonomi och hålla budget. Det finns behov av bättre uppföljnings- prognos och analysförmåga samt stärkt finansiell styrning.

Vi har gett Försvarsmakten uppdrag att redovisa ekonomiskt utfall på förbandsnivå.

Krishantering

Samma anpassning som nu försvarsmakten genomgår för att anpassas till den nya hotbilden genomgår även samhällets krisberedskap. Framtidens hot utmanar hela samhällets funktion och kräver insatser av ett antal myndigheter och aktörer.

Händelser som flodvågskatastrofen, orkanen Katrina, Gudrun och skogsbränderna i Grekland visar behovet av samverkan över administrativa och geografiska gränser. Näst kris kommer inte att var en exakt kopia av de händelser som har inträffat. Däremot vet vi att krisen kommer att ställa krav på god samordning, samverkan, att alla agerar utifrån en samlad bild av vad som har hänt och att informationen till medborgarna är korrekt.

En ny krismyndighet kommer att bildas med pådrivande och samordnade uppgifter. Ansvarsprincipen ska gälla.

Dessutom inrättas nu en ny krishanteringsfunktion i statsrådsberedningen.

Avslutning

Jag besökte nyligen Flygvapnets minneshall och fick en övertydlig bild av hur olyckornas karaktär förändrats över tid. Förr förekom löpande fruktansvärda förluster inom stridsflyget, raderna med namn på förlorade män är långa. Nu har dessbättre ingen omkommit i Gripen. Istället dominerar helikoptero olyckor bland namnen på väggen.

14 personer - långt fler än i internationella insatser - har de senaste åren omkommit inom helikopterverksamheten. Så får det bara inte fortsätta.

Jag har gett Försvarsmakten uppdrag att särskilt redovisa hur kapaciteten för helikopterverapnet ska säkerställs. Brist på besättningar betydande problem, vilket begränsar förmågan. Vi vet att både i internationella insatser och i Sverige kommer helikopterförmågan vara central.

Jag tror att höstens turbulens kommer växlas över i fördjupad säkerhets- och försvarspolitisk debatt. Det är bra, vi har egentligen inte haft någon på 15 år. Sedan förra gången jag var på Försvarsdepartementet 1992-93, strax efter murens fall.

Försvarsberedningen och perspektivplanen ger fördjupade underlag. NBG och insatser i Tchad belyser ambitionen för internationella insatser. Det nordiska samarbetet fördjupas. En ny krismyndighet skapas. Pliktutredning och frivilligutredning påbörjar sitt arbete. Försvarsberedningen lämnar ny rapport. Om ett år proposition om försvarspolitikens inriktning.

Därutöver pågår EU-process för att fördjupa EU:s förmåga - täcka brister, samt bättre koordinera militära insatser, säkerhetssektorsreform och utvecklingssamarbete. Erfarenheten visar att fler länder måste vara villiga att ställa upp i internationella insatser för att EU ska kunna vara en framgångsrik fredsmakt.

Svensk försvarspolitik står inför en genomgripande förnyelse de kommande åren.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Tal
Karlberg Palace, Stockholm 9 november 2007
Sten Tolgfors, Försvarsminister

Speech by Sten Tolgfors, Swedish Minister for Defence, at the Swedish Atlantic Council conference

Check against delivery/ Det talade ordet gäller

Ladies and Gentlemen,

"Enhanced Nordic Cooperation in a Euro-Atlantic context" - is not only the title of this speech. It is also - in one sentence - the core of my policy. The Nordic countries and peoples have a lot in common. History records both quarrels and cooperation between our peoples. But the quarrels have since long been reduced to the occasional case of sibling rivalry, as we consider ourselves as close as siblings. The fact is that our relations are as good as bilateral relations between countries possibly can be. We are economically and politically interdependent.

We have all, in slightly more than a hundred years, developed from poor agricultural societies to modern ones based on industry, trade, services and natural resources.

As to our world outlooks, we share values such as support for international law and for the UN system, for international poverty reduction, for human rights and gender equality. We are all taking part international peace support operations, and are thereby net exporters of security, peace and stability and democratic values. And we all share a dependency on, and support for, a well-functioning Euro-Atlantic security system.

During the 20th century democracy prevailed due to the transatlantic link. In many ways the transatlantic link remains just as important today, and my Government has clearly pointed out the importance of strengthening our political relations with the US.

Despite all our similarities the Nordic countries are a mixed group when it comes to how we have arranged for our countries' national security. Sweden, just like Finland, is a militarily non-aligned EU Member State. Iceland and Norway are both NATO allies but not members of the EU. Denmark belongs to both the EU and NATO, but does not participate in the European Security and Defence Policy. Our Baltic neighbours Estonia, Latvia and Lithuania - with whom we cooperate closely - are all members of both NATO and the EU. In that sense, they are the only three in our group being fully integrated in the European security system, without exception. How is that for historical change?

Let me point out that the fact that Sweden is a militarily non-aligned country means just that and precisely that. We neither give nor take binding security guarantees. We are politically aligned in the EU. We do cooperate extensively with others under the umbrella of the UN, the EU and NATO in international peace support missions. We also cooperate increasingly in defence policy with our neighbours, with no restrictions other than Article 5 commitments.

The Nordic countries today face a number of common security challenges. Old threats have been replaced by new challenges and new political ambitions. To transform old structures and develop new capacities in order to have relevant and sufficient military capabilities for a new, complex and constantly evolving reality is a great task.

We need to broaden and deepen the Nordic defence cooperation. International cooperation is a prerequisite both for handling most conflicts around the globe and for us upholding the operational capabilities needed for our national defences. This development should not be seen as a substitute for, but instead as complementary to cooperation within the EU and NATO framework.

I have been in office for about two months now but my interest in security policy goes back to the beginning of the 1990s, when I worked at the Ministry of Defence the first time. Before joining the Government I served on the Committee on Foreign Affairs, a short time as its Chair. Let me just point out that my Government's aims for international operations are clear:

1. We want to double our capacity to contribute in international operations.
2. We want to be a responsible and active partner in the development of the European Security and Defence Policy (ESDP).
3. We want to further develop our good relations with NATO and the UN.

Cooperation with our Nordic neighbours is the key to accomplish this.

Experience from international operations clearly states the need for a comprehensive approach and in particular cooperation between the UN, the EU and NATO. The UN is depending on help from others - states and organisations - to perform international missions and the need for contribution seems to be constant. At the same time the EU is raising its ambitions in the field of foreign policy and crisis management capability, and has in this respect identified a need to cooperate with the US and NATO, for example regarding strategic transport.

Over the years the Nordic nations have developed broad, flexible, transparent and well functioning cooperation in the defence realm, with close bonds between all the Nordic nations.

The flexible format of the Nordic defence cooperation is an advantage. Various fields of cooperation can be developed either on a Nordic basis or - just as well - on a bi- or trilateral basis, given the needs identified by each nation. Everything, of course, is done in full transparency. No Nordic country should feel left out. We have an institutionalised cooperation in the so called Nordic-Baltic format with Estonia, Latvia and Lithuania. Apart from regular bilateral meetings we hold two Nordic and one Nordic-Baltic meeting at ministerial level each year. We just concluded constructive and forward-looking meetings this week in Sweden. For example, we decided on a new Swedish initiative to cooperate on the issue of Medevac assistance in Afghanistan.

To support cooperation between the Nordic nations we have well established structures within NORDCAPS - regarding peace support operations - and within NORDAC - regarding defence materiel cooperation.

There is a strong and mutual political will to look for new forms of cooperation and common solutions within new areas. So much is happening that perhaps the scope of Nordic defence cooperation has not been bigger since the post World War II discussions.

In principle there are no limits to what could be done as long as the national right of decision and freedom to act is preserved.

Ladies and Gentlemen,

Almost any conceivable substantial international peace support operation we might participate in will be a good example of "Enhanced Nordic

Defence Cooperation in a Euro-Atlantic Context".

* Sweden cooperates closely with the other Nordic nations in the NATO-led operations in Kosovo and Afghanistan. Which I have discussed with the Secretary-General today.

* Regarding the planned EU-led operation in Chad we are looking into the possibility of deploying together with Finland.

* In Darfur the plan is to participate in a UN-led mission with a Swedish-Norwegian contingent.

* In the field of Security Sector Reform (SSR) the Nordic-Baltic countries coordinate Security Sector Reform activities in the Ukraine and in the Western Balkans.

* But maybe the Nordic Battle Group - which I will come back to - is the ultimate example of enhanced Nordic cooperation in a Euro-Atlantic context.

International peace support operations are always conducted with others, and the scope for Nordic cooperation in international operations is obvious for the future. To develop our common capability to conduct peace support operations has become a key aspect of our cooperation. And it does deserve to be mentioned that we all have gained important capabilities, primarily interoperability, through NATO - either as partners or as allies.

In this context, let me underline the importance Sweden puts on civil emergency planning within the NATO/PfP framework that has been carried out through the cooperation among the Nordic countries. It is Sweden's ambition to broaden and deepen this cooperation and I would be glad if this could continue to be done together with our Nordic friends.

Over the last 50 years 100 000 Swedish men and women have served in altogether 120 international operations in 60 different countries in support of peace, security and development. Some of these missions are long term - we've been in Korea for more than 50 years. I had the opportunity to visit them last June. Some of them have been short term, such as the recent deployment to Lebanon.

Our participation in international operations contributes not only to the security of others, but also to our own. We gain valuable experience for the development of our Armed Forces. We also gain influence in international organisations and in conflict resolution processes. Our participation strengthens Sweden's voice abroad.

I would like to point out how much we appreciate our Swedish soldiers and personnel for their efforts and their willingness to accept missions that may include personal risk and surely means being separated from friends and family for a period of time. We will try to do more to show this appreciation.

With our troop contributions comes a significant political responsibility. It is of utmost importance to us that men and women will not be deployed without proper equipment and training, and without the most sincere political decision making process. In no other political field is broad political consensus and support so necessary.

Ladies and Gentlemen,

Making significant contributions to international crisis management is a priority for Sweden. Indeed, our contributions to international crisis management operations will increase. Currently we have a little less than 850 soldiers serving abroad, most of them in NATO-led operations - ISAF in Afghanistan and KFOR in Kosovo. On top of this we are preparing to deploy 200 soldiers to an ESDP-mission to Chad and 150 to a UN-led mission in Darfur, Sudan.

If the Nordic Battle Group deploys next year, that could mean an additional 2350 troops from Sweden and another 500 from Norway, Finland, Estonia and Ireland engaged in defending peace, security and development.

The Nordic Battle Group is one of Sweden's main undertakings. Its establishment adds credibility to the political actions of the EU. The European Union is the leading soft power in the world but it has lacked military capabilities to back up its foreign policy. The Battle Group concept will help us to ameliorate this imbalance of capabilities.

It is also an important catalyst for the transformation of our armed forces, and for increased cooperation among Nordic nations. The fact that this is done together with Ireland and Estonia only illustrates the high relevance of the headline I have been given - an enhanced Nordic cooperation in a Euro-Atlantic context.

The NBG illustrates how the division between members and non-members of EU and NATO is becoming less obvious in ongoing international cooperation and operations, where both organisations are engaged militarily and/or in civil activities.

This is one reason why the Nordic nations stress the need for closer cooperation between EU and NATO. We also support each other when it comes to the right of a non-member nation participating in international operations led by one of the organisations. It is important to have timely access to information and the right to participate in relevant planning- and decision making. I am very glad to see the personal engagement of the Secretary-General.

During this year we have continued to prepare for the Nordic Battle Group's readiness period, January-June next year. We have held political consultations on a regular basis. Joint training activities have been organised on both military and political levels.

The day before yesterday I visited the Nordic Battle Group-exercise in Luleå, together with my Irish and Estonian colleagues. The fact that all five nations involved in the BG of 2008 already have expressed interest in participating again in 2011 is a sign of good cooperation. My BG colleagues told me that, in their opinion, our BG might be the best prepared BG ever in the EU. We will evaluate the preparatory work, as well as the lessons of any deployment, in order to be even better prepared next time.

However, international crisis management is not the only field of Nordic cooperation. Capability development, training and education, joint sea surveillance and joint initiatives within international organisations are already a fact.

Let me elaborate a little on a few significant areas of cooperation:

The Nordic countries share a commitment to promote civil-military coordination to maximise output from international operations. Acting together we can better promote our views within international organisations. In this regard the enhanced coordination between security and development efforts are particularly important. Without security there will be no development and without development there will be no security.

Sea surveillance is another very interesting and useful area of cooperation. After the disaster when the passenger ship Estonia went down in the Baltic Sea in 1994, with more than 850 lives lost, bilateral Swedish-Finnish discussions started on the creation of a mechanism for shared sea surveillance information. Today the so-called SUCFIS cooperation is operative, with real time exchange of radar information 24-hours a day. The result is a shared situational awareness for most of the Baltic Sea that helps us improve maritime security, for example regarding emergencies at sea, border control, crime prevention and environmental protection. Denmark, Norway and Iceland have been invited as observers. In the long run there is also the possibility of Estonia, Latvia and Lithuania joining.

A similar form of cooperation regarding sharing of air surveillance information is currently being developed by Sweden and Finland.

Let me just mention a few more areas where we already interact:

* We have just started to discuss how best to support the African Union and its regional partner organisations in the field of capacity building for

crisis management.

* We are, together with the Baltic nations, discussing the possibilities for cooperation within the framework of the NATO Response Force (NRF). Perhaps there will be a decision before the Bucharest meeting in April 2008.

Ladies and Gentlemen,

As mentioned, one important point of the Nordic defence cooperation is its flexible format. When an opportunity is identified, those of us who so wish can engage in bi- or trilateral cooperation projects without the others feeling excluded.

Let me elaborate a bit on an initiative that I find very interesting - the joint Swedish-Norwegian feasibility study, recently presented by our two armed forces. The aim of the study was to find common solutions to shared challenges and shortages, and to strengthen the operational and economic balance within the armed forces. The study was made by the armed forces and presented to the political level in Oslo and Stockholm. The ideas brought forward in the study will now be evaluated, in a positive manner, and assessed by the respective country's MoD.

The report has been produced with full openness towards our Finnish friends, and in fact a similar report will be produced with Finland during next spring. The suggested cooperation brings with it possibilities of increasing economic efficiency, but primarily capability development and operational advantages.

The primary result of the study is 18 case studies where bilateral cooperation or integration could provide substantial effects. Some of these are: shared use of shooting and exercise ranges; coordinated procurement and logistic solutions; management education; advanced distributed learning, common staff officer education; and common female/gender military observation teams in international operations. The Armed Forces also see a potential for a continued close cooperation within the area of defence planning.

Additional nations - Nordic or maybe Baltic - could possibly be included in various suitable cooperation projects in the future. In my view this Nordic cooperation is key to the future Swedish defence policy.

Ladies and Gentlemen,

While most of the countries occupied by Hitler or Stalin in 1939 and 1940 regained their independence in 1944/45, the Baltic States had to wait almost another half century for their liberation. Sympathy for the Baltic States' struggle for independence ran wide and deep in the Nordic countries in the 1990s - I myself wrote a booklet concerning increased Baltic Sea cooperation - and after independence there was a desire to support them in rebuilding their societies.

There was also a will to help them assert their sovereignty, which was in our interest too. Cautiously at first, but then with increasing boldness, including armed forces. Nordic cooperation turned out to be very useful in this endeavour, and the common interest in the Baltic States helped to deepen and expand Nordic cooperation in the defence field. Projects such as BALTBAT and the Baltic Defence College served not only to build capacity, but also to increase Nordic, Baltic and Nordic-Baltic cooperation.

Sweden early negotiated free trade agreements with the reborn states, and helped expand them to the entire EU. We supported their EU and NATO memberships. For my generation this was defining for political engagement.

Now, some ten to fifteen years later, the Baltic States are solid members of the Euro-Atlantic security structures, members of both the EU and NATO, and with booming economies. They can now serve as an example for others and even offer the same sort of security assistance they once received by helping other states undergo the transition to western standards. Few things have been more important than this during the last decades.

Ladies and Gentlemen,

To conclude, the Nordic countries have developed an institutionalised flexible and transparent, well functioning defence cooperation.

I see few limitations for the Nordic defence cooperation. Maybe we could see something like truly joint Nordic units in international peace support missions. Transparent and more integrated defence planning processes will be the way to create these capabilities. A more joint "defence production line", if you like. This may include, for example, joint staff officers training, joint procurement and development projects, and shared use of infrastructure and logistics. And maybe we will get to see a broader and deeper cooperation as regards sea and air surveillance, enhancing security in the Baltic region from both a military and a civilian perspective.

However, all of the above should be done without infringing on the respective nations' right of self-determination and freedom of action.

Nordic defence cooperation is not to be seen as a substitute for cooperation within the EU or the NATO framework. On the contrary, the idea is to strengthen the Nordic countries' defence capabilities and thereby enable us to be active, significant and efficient members, allies or partners within the Euro-Atlantic structures, as well as in other contexts.

Moreover, the Nordic countries could be instrumental in bridging the gap between EU and NATO as we have proved to be close partners although we have chosen different organisational arrangements for our national security.

The Nordic nations themselves, the European Union, the NATO Alliance, the UN and others all stand to gain from an enhanced Nordic cooperation in the Euro-Atlantic context.

Thank you.

Kontakt

Henrik Hedberg
08-405 10 00

Catharina Henriksson
Politiskt sakkunnig
08-405 25 66

• [e-post till Catharina Henriksson](mailto:Henriksson@Svepol.se)
